# KOMISIJAS REGULA (ES) 2021/2036

**(2021. gada 19. novembris),**

**ar kuru attiecībā uz 17. starptautisko finanšu pārskatu standartu groza Regulu (EK) Nr. 1126/2008, ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002**

**(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 (2002. gada 19. jūlijs) par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu ([1]) un jo īpaši tās 3. panta 1. punktu,

tā kā:

(1) Ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 1126/2008 ([2]) tika pieņemti vairāki starptautiskie grāmatvedības standarti un to interpretācijas, kas bija spēkā 2008. gada 15. oktobrī.

(2) Starptautisko grāmatvedības standartu padome (*IASB*) 2017. gada 18. maijā publicēja 17. starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) "Apdrošināšanas līgumi" un 2020. gada 25. jūnijā – 17. SFPS grozījumus.

(3) 17. SFPS pieņemšana nozīmē, ka attiecīgi jāizdara grozījumi šādos standartos vai standartu interpretācijās: 1. SFPS "Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizēja lietošana", 3. SFPS "Uzņēmējdarbības apvienošana", 5. SFPS "Pārdošanai turēti ilgtermiņa aktīvi un pārtrauktas darbības", 7. SFPS "Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana", 9. SFPS "Finanšu instrumenti", 15. SFPS "Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem", 1. starptautiskais grāmatvedības standarts (SGS) "Finanšu pārskatu sniegšana", 7. SGS "Naudas plūsmu pārskats", 16. SGS "Pamatlīdzekļi", 19. SGS "Darbinieku pabalsti", 28. SGS "Ieguldījumi asociētajos uzņēmumos un kopuzņēmumos", 32. SGS "Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana", 36. SGS "Aktīvu vērtības samazināšanās", 37. SGS "Uzkrājumi, iespējamās saistības un iespējamie aktīvi", 38. SGS "Nemateriālie aktīvi", 40. SGS "Ieguldījuma īpašums" un Pastāvīgās interpretācijas komitejas 27. interpretācija (27. PIK) "Darījumu būtības novērtēšana, kuri ietver nomas juridisko formu".

(4) 17. SFPS ir sniegta visaptveroša pieeja apdrošināšanas līgumu uzskaitei. 17. SFPS mērķis ir nodrošināt, ka uzņēmums finanšu pārskatos sniedz attiecīgo informāciju, kas patiesi atspoguļo apdrošināšanas līgumus. Minētā informācija dod stabilu pamatu finanšu pārskatu lietotāju novērtējumam par to, kā apdrošināšanas līgumi ietekmē uzņēmuma finanšu stāvokli, finanšu rezultātus un naudas plūsmas.

(5) 17. SFPS piemēro apdrošināšanas līgumiem, pārapdrošināšanas līgumiem, kā arī ieguldījumu līgumiem ar diskrecionāras dalības iezīmēm. Savienībā ir daudz dažādu dzīvības apdrošināšanas un mūža ietaupījumu līgumu, kuru saistību kopsumma pēc vislabākajām aplēsēm ir 5,9 triljoni EUR (izņemot tirgum piesaistītos dzīvības apdrošināšanas līgumus). Vairākās dalībvalstīs dažiem no šiem līgumiem ir tiešas dalības un diskrecionāras iezīmes, kas ļauj dalīt riskus un naudas plūsmas starp dažādām apdrošinājuma ņēmēju paaudzēm.

([1]) OV L 243, 11.9.2002., 1. lpp.

([2]) Komisijas Regula (EK) Nr. 1126/2008 (2008. gada 3. novembris), ar ko pieņem vairākus starptautiskos grāmatvedības standartus saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1606/2002 (OV L 320, 29.11.2008., 1. lpp.).

(6) Lai mazinātu pakļautību procentu likmju un ilgdzīvošanas riskiem, vairākās dalībvalstīs dzīvības apdrošināšanas līgumus arī pārvalda starp paaudzēm un apdrošināšanas saistībām atbilst speciāls aktīvu kopums, taču šiem līgumiem nav tiešas dalības iezīmju, kas definētas 17. SFPS. Ja ir izpildītas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/138/EK ([3]) prasības un saņemts apdrošināšanas uzraudzības iestāžu apstiprinājums, dažos no minētajiem līgumiem, aprēķinot to "Maksātspēja II" koeficientu, var piemērot atbilstības pielāgojumu.

(7) *IASB* izdoto 17. SFPS Savienības tiesību aktos var ieviest vienīgi tad, ja tas atbilst Regulas (EK) Nr. 1606/2002 3. panta 2. punktā noteiktajiem ieviešanas kritērijiem.

(8) Eiropas Finanšu pārskatu padomdevējas grupas (*EFRAG*) atzinumā tika secināts, ka 17. SFPS atbilst Regulas (EK) Nr. 1606/2002 3. panta 2. punktā noteiktajiem ieviešanas kritērijiem. Tomēr *EFRAG* netika panākta vienprātība par to, vai līgumu, kuri ir kopīgoti starp paaudzēm un kuru naudas plūsmas ir savietotas, grupēšana gada kohortās atbilst apstiprināšanas tehniskajiem kritērijiem un nāk par labu Eiropas sabiedrības interesēm. Tas atbilst ieinteresēto personu viedoklim par *EFRAG* atzinumu un dalībvalstu ekspertu viedoklim grāmatvedību regulējošajā komitejā.

(9) Lai atvieglotu kotēšanu trešās valstīs vai attaisnotu globālo ieguldītāju ekspektācijas, Savienības uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai piemērot *IASB* izdoto 17. SFPS.

(10) Tomēr prasība apdrošināšanas un ieguldījumu līgumu grupām kā uzskaites vienību izmantot gada kohortu ne vienmēr atspoguļo to 5. un 6. apsvērumā minēto līgumu, kuri kopīgoti starp paaudzēm un kuru naudas plūsmas ir savietotas, darījumdarbības modeli, nedz juridiskās un līgumiskās iezīmes. Minētie līgumi veido vairāk nekā 70 % no dzīvības apdrošināšanas kopējām saistībām Savienībā. Ja šādiem līgumiem piemēro gada kohortas prasību, izmaksu un ieguvumu attiecība ne vienmēr ir labvēlīga.

(11) Ņemot vērā to, ka SFPS izmanto globālajā kapitāla tirgū, atkāpties no SFPS drīkstētu tikai izņēmuma apstākļos un ierobežotā apmērā.

(12) Tāpēc, atkāpjoties no apdrošināšanas līgumu grupas definīcijas šīs regulas pielikuma A papildinājumā, Savienības uzņēmumiem vajadzētu būt iespējai no 17. SFPS paredzētās gada kohortas prasības atbrīvot līgumus, kuri ir kopīgoti starp paaudzēm un kuru naudas plūsmas ir savietotas.

(13) Ieguldītājiem būtu jāspēj saprast, vai uzņēmums attiecībā uz līgumu grupām ir piemērojis atbrīvojumu no gada kohortas prasības. Tāpēc uzņēmumiem saskaņā ar 1. SGS "Finanšu pārskatu sniegšana" finanšu pārskatu piezīmēs būtu jānorāda, ka atbrīvojuma izmantošana pieder pie tā svarīgajām grāmatvedības politikām, un jāsniedz papildu paskaidrojoša informācija, piemēram, kuriem portfeļiem atbrīvojums ir piemērots. Tas nenozīmē, ka būtu jāveic kvantitatīvs novērtējums par ietekmi, ko rada fakultatīvais atbrīvojums no gada kohortas prasības piemērošanas.

(14) Ņemot vērā *IASB* 17. SFPS pēcieviešanas pārskatīšanas rezultātus, Komisijai līdz 2027. gada 31. decembrim būtu jāpārskata atbrīvojums no gada kohortas prasības piemērošanas līgumiem, kuri ir kopīgoti starp paaudzēm un kuru naudas plūsmas ir savietotas.

(15) Tāpēc attiecīgi būtu jāgroza Regula (EK) Nr. 1126/2008.

(16) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar grāmatvedību regulējošās komitejas atzinumu,

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/138/EK (2009. gada 25. novembris) par uzņēmējdarbības uzsākšanu un veikšanu apdrošināšanas un pārapdrošināšanas jomā (Maksātspēja II) (OV L 335, 17.12.2009., 1. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

*1. pants*

Regulas (EK) Nr. 1126/2008 pielikumu groza šādi:

a) iekļauj šīs regulas pielikumā pievienoto 17. Starptautisko finanšu pārskatu standartu (SFPS) "Apdrošināšanas līgumi";

b) 1. SFPS "Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizēja lietošana", 3. SFPS "Uzņēmējdarbības apvienošana", 5. SFPS "Pārdošanai turēti ilgtermiņa aktīvi un pārtrauktas darbības", 7. SFPS "Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana", 9. SFPS "Finanšu instrumenti", 15. SFPS "Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem", 1. starptautisko grāmatvedības standartu (SGS) "Finanšu pārskatu sniegšana", 7. SGS "Naudas plūsmu pārskats", 16. SGS "Pamatlīdzekļi", 19. SGS "Darbinieku pabalsti", 28. SGS "Ieguldījumi asociētajos uzņēmumos un kopuzņēmumos", 32. SGS "Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana", 36. SGS "Aktīvu vērtības samazināšanās", 37. SGS "Uzkrājumi, iespējamās saistības un iespējamie aktīvi", 38. SGS "Nemateriālie aktīvi", 40. SGS "Ieguldījuma īpašums" un Pastāvīgās interpretācijas komitejas 27. interpretāciju (27. PIK) "Darījumu būtības novērtēšana, kuri ietver nomas juridisko formu" groza saskaņā ar šīs regulas pielikumā iekļauto 17. SFPS.

*2. pants*

1. Ikviens uzņēmums 1. pantā minēto grozījumu sāk piemērot ne vēlāk kā dienā, kad sākas tā pirmais finanšu gads, kura sākums ir periodā 2023. gada 1. janvāra.

2. Atkāpjoties no 1. punkta, uzņēmums var izvēlēties šīs regulas pielikuma 22. punktā noteikto prasību nepiemērot:

a) grupām, kas ietver apdrošināšanas līgumus ar tiešas dalības iezīmēm, un grupām, kas ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm, kas definēti šīs regulas pielikuma A papildinājumā, un tādus līgumus ar naudas plūsmām, kuri ietekmē vai kurus pašus ietekmē naudas plūsmas, kas jāizmaksā citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem, kā noteikts minētā pielikuma B papildinājuma B67. un B68. punktā;

b) grupām, kas ietver apdrošināšanas līgumus, kurus pārvalda starp līgumu paaudzēm un kuri atbilst Direktīvas 2009/138/EK 77.b pantā noteiktajiem nosacījumiem un ir saņēmuši uzraudzības iestāžu apstiprinājumu atbilstības pielāgojuma izmantošanai.

Ja uzņēmums saskaņā ar 2. punkta a) apakšpunktu vai 2. punkta b) apakšpunktu nepiemēro šīs regulas pielikuma 22. punktā noteikto prasību, tas atbilstīgi 1. SGS "Finanšu pārskatu sniegšana" piezīmēs norāda to kā svarīgu grāmatvedības politiku un sniedz citu paskaidrojošu informāciju, piemēram, kuriem portfeļiem uzņēmums ir piemērojis šo atbrīvojumu.

*3. pants*

Komisija līdz 2027. gada 31. decembrim pārskata 2. panta 2. punktā noteikto fakultatīvo atbrīvojumu un attiecīgā gadījumā ierosina to grozīt vai izbeigt tā piemērošanu.

*4. pants*

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 19. novembrī

*Komisijas vārdā –*
*priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

*PIELIKUMS*

## 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi"

### 17. Starptautisko finanšu pārskatu standarts

***Apdrošināšanas līgumi***

MĒRĶIS

1. **17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" ir noteikti principi attiecībā uz to *apdrošināšanas līgumu* atzīšanu, novērtēšanu, atspoguļošanu un informācijas atklāšanu, uz kuriem attiecas šā standarta darbības joma. 17. SFPS mērķis ir nodrošināt, ka uzņēmums sniedz attiecīgo informāciju, kas patiesi atspoguļo minētos līgumus. Šī informācija dod pamatu finanšu pārskatu lietotājiem novērtēt to, kā minētie apdrošināšanas līgumi ietekmē uzņēmuma finanšu stāvokli, finanšu rezultātus un naudas plūsmas.**

2. Piemērojot 17. SFPS, uzņēmums ņem vērā, vai tā materiālās tiesības un pienākumi ir noteikti līgumā vai normatīvajos aktos. Līgums ir tāda vienošanās starp divām vai vairākām pusēm, kas rada īstenojamas tiesības un pienākumus. Tiesību un pienākumu īstenojamību līgumā paredz likums. Līgumi var būt rakstiski, mutiski vai noteikti uzņēmuma ierastajā darījumdarbības praksē. Līguma nosacījumos ir ietverti visi nosacījumi līgumā (tieši vai netieši), bet uzņēmums neņem vērā nosacījumus, kuriem nav komerciāls raksturs (t. i., nav vērā ņemamas ietekmes uz līguma ekonomisko struktūru). Netieši nosacījumi līgumā ietver nosacījumus, kas noteikti ar normatīvajiem aktiem. Prakse un procesi līgumu izveidei ar klientiem atšķiras atkarībā no jurisdikcijām, nozarēm un uzņēmumiem. Turklāt, tie var atšķirties uzņēmuma ietvaros (piemēram, tie var būt atkarīgi no klienta kategorijas vai apsolīto preču vai pakalpojumu būtības).

DARBĪBAS JOMA

3. Uzņēmums 17. SFPS piemēro:

   a) apdrošināšanas līgumiem, tostarp *pārapdrošināšanas līgumiem*, ko tas noslēdz;

   b) pārapdrošināšanas līgumiem, kurus tas tur; kā arī

   c) *ieguldījumu līgumiem ar diskrecionāras dalības iezīmēm*, ko tas noslēdz, ja uzņēmums noslēdz arī apdrošināšanas līgumus.

4. Visas atsauces 17. SFPS uz apdrošināšanas līgumiem attiecas arī uz:

   a) turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, izņemot:

      i) atsauces uz noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem; kā arī

      ii) kā minēts 60.–70.A punktā;

   b) ieguldījumu līgumiem ar diskrecionāras dalības iezīmēm, kā noteikts 3. punkta c) apakšpunktā, izņemot atsauci uz apdrošināšanas līgumiem, kas minēti 3. punkta c) apakšpunktā, un kā aprakstīts 71. punktā.

5. Visas atsauces 17. SFPS uz noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem attiecas arī uz apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums iegādājies, nododot apdrošināšanas līgumus, vai uzņēmējdarbības apvienošanā, un kas nav turētie pārapdrošināšanas līgumi.

6. A papildinājumā ir sniegta apdrošināšanas līguma definīcija, un B papildinājuma B2.-B30. punktā ir sniegtas vadlīnijas par apdrošināšanas līguma definīciju.

7. Uzņēmums 17. SFPS nepiemēro:

   a) ražotāja, dīlera vai mazumtirgotāja sniegtām garantijām saistībā ar preču vai pakalpojumu pārdošanu klientam (sk. 15. SFPS "Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem");

   b) darba devēju aktīviem un saistībām no darbinieku pabalsta plāniem (sk. 19. SGS "Darbinieku pabalsti" un 2. SFPS "Akciju maksājumi") un pensiju pabalstu pienākumiem, kas uzrādīti noteiktos pensijas pabalsta plānos (sk. 26. SGS "Pensijas pabalsta plānu uzskaite un pārskatu sniegšana");

c) līgumā noteiktajām tiesībām vai pienākumiem, kas ir saistīti ar nefinanšu posteņa izmantošanu nākotnē vai ar tiesībām to izmantot (piemēram, dažu licenču maksas, autoratlīdzība, mainīgās un citas nomas maksas un līdzīgi posteņi: sk. 15. SGS, 38. SGS "Nemateriālie aktīvi" un 16. SFPS "Noma");

d) ražotāja, dīlera vai mazumtirgotāja sniegtām atlikušās vērtības garantijām un nomnieka atlikušās vērtības garantijām, ja tās ir iekļautas nomas maksā (sk. 15. SFPS un 16. SFPS);

e) finanšu garantiju līgumiem, izņemot, ja apdrošinātājs iepriekš ir tieši apgalvojis, ka tas šādus līgumus uzskata par apdrošināšanas līgumiem un ir izmantojis apdrošināšanas līgumiem piemērojamo uzskaiti. Apdrošinātājs šādiem finanšu garantiju līgumiem izvēlas piemērot vai nu 17. SFPS, vai 32. SGS "Finanšu instrumenti: informācijas sniegšana" un 7. SFPS "Finanšu instrumenti: informācijas atklāšana" un 9. SFPS "Finanšu instrumenti". Apdrošinātājs šādu izvēli var izdarīt attiecībā uz katru līgumu atsevišķi, bet šāda izvēle attiecībā uz konkrēto līgumu nav atsaucama;

f) iespējamai atlīdzībai, kas maksājama vai saņemama uzņēmējdarbības apvienošanas gadījumā (sk. 3. SFPS: "Uzņēmējdarbības apvienošana");

g) apdrošināšanas līgumiem, kuros uzņēmums ir apdrošinājuma ņēmējs, izņemot, ja minētie līgumi ir turētie pārapdrošināšanas līgumi (sk. 3. punkta b) apakšpunktu);

h) kredītkaršu līgumiem vai līdzīgiem līgumiem, kas paredz kredīta vai maksāšanas kārtību un kas atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, tikai un vienīgi tad, ja uzņēmums neatspoguļo ar atsevišķu klientu saistītā *apdrošināšanas riska* novērtējumu, nosakot ar šo klientu noslēgtā līguma cenu (sk. 9. SFPS un citus piemērojamos SFPS standartus). Tomēr tikai un vienīgi tad, ja 9. SFPS pieprasa uzņēmumam nodalīt apdrošināšanas seguma komponenti (sk. 9. SFPS 2.1. punkta e) apakšpunkta iv) punktu), kas ir iegults šādā līgumā, uzņēmums šim komponentam piemēro 17. SFPS.

8. Daži līgumi atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, bet to primārais mērķis ir pakalpojumu sniegšana par fiksētu maksu. Uzņēmums šādiem līgumiem, ko tas noslēdz, var izvēlēties piemērot 15. SFPS, nevis 17. SFPS, tikai un vienīgi tad, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Uzņēmums var veikt šādu izvēli attiecībā uz katru atsevišķu līgumu, bet šāda izvēle attiecībā uz konkrēto līgumu nav atsaucama. Nosacījumi ir šādi:

a) uzņēmums, nosakot līguma cenu ar atsevišķu klientu, cenā neatspoguļo riska novērtējumu, kas saistīts ar šādu klientu;

b) līgumā paredzēts sniegt kompensāciju klientam, sniedzot pakalpojumus, nevis veicot skaidras naudas maksājumus klientam; kā arī

c) apdrošināšanas risks, kas ir nodots ar līgumu, galvenokārt izriet no tā, ka klients izmanto pakalpojumus, nevis no nenoteiktības par minēto pakalpojumu izmaksām.

8.A Daži līgumi atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, bet kompensāciju par *apdrošinātiem gadījumiem* ierobežo līdz summai, kas citādi nepieciešama, lai nokārtotu apdrošinājuma ņēmēja saistības, kas izriet no līguma (piemēram, atteikšanās no aizdevuma nāves gadījumā). Uzņēmums izvēlas piemērot vai nu 17. SFPS, vai 9. SFPS šādiem līgumiem, kurus tas noslēdz, ja vien šādi līgumi nav izslēgti no 17. SFPS darbības jomas saskaņā ar 7. punktu. Uzņēmums izdara šādu izvēli par katru *apdrošināšanas līgumu portfeli*, un izdarītā izvēle par katru portfeli ir neatsaucama.

**Apdrošināšanas līgumu kombinācija**

9. Apdrošināšanas līgumu kopums vai līdzīgi līgumi ar to pašu līguma pusi vai ar saistītu līguma pusi var sasniegt vai var būt izstrādāti, lai sasniegtu vispārēju komerciālu ietekmi. Lai uzskaitītu šādu līgumu būtību, var būt nepieciešams līgumu kopumu vai līdzīgus līgumus skatīt kā vienu veselu. Piemēram, ja tiesības vai pienākumi vienā līgumā tikai pilnībā noliedz tiesības vai pienākumus citā līgumā, kas noslēgts vienlaikus ar to pašu līguma pusi, kopējā ietekme ir tāda, ka šādas tiesības vai pienākumi neeksistē.

**Komponentu nodalīšana no apdrošināšanas līguma (B31.-B35. punkts)**

10. Apdrošināšanas līgums var ietvert vienu vai vairākus komponentus, uz kuriem attiektos cita standarta darbības joma, ja tie būtu atsevišķi līgumi. Piemēram, apdrošināšanas līgums var ietvert *ieguldījumu komponentu* vai to pakalpojumu komponentu, kas nav *apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi* (vai abus). Uzņēmums piemēro 11. līdz 13. pantu, lai noteiktu un uzskaitītu līguma komponentus.

11. Uzņēmums:

a) piemēro 9. SFPS, lai noteiktu, vai ir iegults atvasinātais instruments, kas jānodala un, ja tāds ir, kā šādu atvasināto instrumentu uzskaitīt;

b) no apdrošināšanas pamatlīguma nodala ieguldījumu komponentu tikai un vienīgi tad, ja minētais ieguldījumu komponents ir atšķirīgs (sk. B31.-B32. punktu). Uzņēmums piemēro 9. SFPS, lai uzskaitītu nodalīto ieguldījumu komponentu, ja vien tas nav ieguldījumu līgums ar diskrecionārām dalības iezīmēm, uz kuru attiecas 17. SFPS darbības joma (sk. 3. punkta c) apakšpunktu).

12. Pēc tam, kad uzņēmums ir piemērojis 11. punktu, lai nodalītu visas naudas plūsmas, kas saistītas ar iegultajiem atvasinātajiem instrumentiem un atšķirīgajiem ieguldījumu komponentiem, uzņēmums no apdrošināšanas pamatlīguma nodala visus apsolījumus apdrošinājuma ņēmējam nodot atšķirīgas preces vai pakalpojumus, kas nav apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi, piemērojot 15. SFPS 7. punktu. Uzņēmums uzskaita šādus apsolījumus, piemērojot 15. SFPS. Piemērojot 15. SFPS 7. punktu, lai nodalītu apsolījumu, uzņēmums piemēro 17. SFPS B33.-B35. punktu un sākotnējās atzīšanas brīdī:

a) piemēro 15. SFPS, lai piešķirtu ienākošās naudas plūsmas starp apdrošināšanas komponentu un visiem apsolījumiem sniegt atšķirīgas preces vai pakalpojumus, kas nav apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi; kā arī

b) piešķir izejošās naudas plūsmas starp apdrošināšanas komponentu un visām apsolītajām precēm vai pakalpojumiem, kas nav apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi, kas uzskaitīti, piemērojot 15. SFPS tā, lai:

i) izejošās naudas plūsmas, kas tieši attiecas uz katru komponentu, būtu piešķirtas konkrētajam komponentam; kā arī

ii) visas atlikušās izejošās naudas plūsmas tiktu piešķirtas sistemātiski un racionāli, atspoguļojot izejošās naudas plūsmas, kuras uzņēmums sagaidītu, ka tādas rastos, ja minētais komponentu būtu atsevišķs līgums.

13. Pēc 11.-12. punkta piemērošanas uzņēmums piemēro 17. SFPS visiem atlikušajiem apdrošināšanas pamatlīguma komponentiem. Turpmāk visas atsauces 17. SFPS uz iegultiem atvasinātiem instrumentiem ir atsauces uz atvasinātajiem instrumentiem, kas nav nodalīti no apdrošināšanas pamatlīguma, un visas atsauces uz ieguldījumu komponentiem ir atsauces uz ieguldījumu komponentiem, kas nav nodalīti no apdrošināšanas pamatlīguma (izņemot šādas atsauces B31.-B32. punktā).

APDROŠINĀŠANAS LĪGUMU APKOPOJUMA LĪMENIS

14. **Uzņēmums nosaka apdrošināšanas līgumu portfeļus. Portfelis ietver līgumus, kas ir pakļauti līdzīgiem riskiem un kopīgi pārvaldīti. Sagaidāms, ka līgumiem vienā produktu līnijā ir līdzīgi riski un tādēļ tie būtu jāsagrupē tajā pašā portfelī, ja tos pārvalda kopīgi. Sagaidāms, ka līgumiem dažādās produktu līnijās (piemēram, vienreizējās prēmijas fiksētās mūža rentes salīdzinājumā ar parastu termiņa dzīvības apdrošināšanu) nebūtu līdzīgu risku, un tie būtu jāsagrupē dažādos portfeļos.**

15. **Noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem piemēro 16.–24. punktu. Prasības attiecībā uz pārapdrošināšanas līgumu apkopojuma līmeni ir noteiktas 61. punktā.**

16. **Uzņēmums sadala noslēgto apdrošināšanas līgumu portfeli vismaz šādi:**

a) **tādu līgumu grupa, kuri sākotnējās atzīšanas brīdī ir apgrūtinoši, ja tādi ir;**

b) **tādu līgumu grupa, kuriem sākotnējās atzīšanas brīdī nav būtiskas iespējas kļūt par apgrūtinošiem turpmāk, ja tādi ir; kā arī**

c) **atlikušo līgumu grupa portfelī, ja tādi ir.**

17. Ja uzņēmumam ir saprātīga un pamatojama informācija, lai secinātu, ka, piemērojot 16. punktu, līgumu kopumā visi līgumi būs tajā pašā grupā, tas var līgumu kopumu novērtēt, lai noteiktu, vai līgumi ir apgrūtinoši (sk. 47. punktu), un novērtēt līgumu kopumu, lai noteiktu, vai līgumiem ir būtiska iespēja kļūt par apgrūtinošiem turpmāk (sk. 19. punktu). Ja uzņēmumam nav saprātīgas un pamatojamas informācijas, lai secinātu, ka līgumu kopumā visi līgumi būs tajā pašā grupā, tas nosaka grupu, kurai līgumi pieder, izskatot atsevišķus līgumus.

18. Attiecībā uz noslēgtajiem līgumiem, kuriem uzņēmums piemēro prēmiju attiecināšanas pieeju (sk. 53.-59. punktu), uzņēmums pieņem, ka sākotnējās atzīšanas brīdī attiecīgajā portfelī nav apgrūtinošu līgumu, izņemot, ja fakti un apstākļi norāda uz pretējo. Uzņēmums novērtē, vai līgumiem, kas sākotnējā atzīšanas brīdī nav apgrūtinoši, ir būtiska iespēja kļūt par apgrūtinošiem turpmāk, novērtējot iespēju, ka mainīsies piemērojamie fakti un apstākļi.

19. Attiecībā uz noslēgtajiem līgumiem, kuriem uzņēmums nepiemēro prēmiju attiecināšanas pieeju (sk. 53.-54. punktu), uzņēmums novērtē, vai līgumiem, kas sākotnējā atzīšanas brīdī nav apgrūtinoši, ir būtiska iespēja kļūt par apgrūtinošiem turpmāk:

a) balstoties uz iespējamajām izmaiņām pieņēmumos, kuru rezultātā, ja tādas notiktu, līgumi kļūtu apgrūtinoši;

b) izmantojot informāciju par aplēsēm, kuras izriet no uzņēmuma iekšējiem ziņojumiem. Tādēļ, novērtējot, vai līgumiem, kas sākotnējās atzīšanas brīdī nav apgrūtinoši, ir būtiska iespēja kļūt par apgrūtinošiem:

i) uzņēmums ņem vērā informāciju, kas izriet no tā iekšējiem ziņojumiem par izmaiņu ietekmi pieņēmumos par dažādiem līgumiem attiecībā uz iespēju, ka tie kļūst apgrūtinoši; bet

ii) uzņēmumam nav pieprasīts vākt informāciju papildus tai, kas izriet no uzņēmuma iekšējiem ziņojumiem par izmaiņu ietekmi pieņēmumos par dažādiem līgumiem.

20. Ja, piemērojot 14.-19. punktu, portfeļa līgumi atbilstu dažādām grupām tikai tāpēc, ka likumā vai noteikumos ir īpaši ierobežota uzņēmuma spēja praksē noteikt atšķirīgu cenu vai ieguvumu līmeni apdrošinājuma ņēmējiem ar atšķirīgu profilu, uzņēmums var minētos līgumus ietvert tajā pašā grupā. Uzņēmums šo punktu pēc analoģijas nepiemēro citiem posteņiem.

21. Uzņēmumam ir ļauts sadalīt apakšgrupās 16. punktā aprakstītās grupas. Piemēram, uzņēmums var izvēlēties sadalīt portfeļus:

a) vairākās grupās, kas nav apgrūtinošas sākotnējās atzīšanas brīdī, ja no uzņēmuma iekšējiem ziņojumiem ir iegūta informācija, kas nošķir:

i) dažādus rentabilitātes līmeņus; vai

ii) dažādas iespējas, ka līgumi kļūs apgrūtinoši pēc sākotnējās atzīšanas; kā arī

b) vairāk nekā vienā līgumu grupā, kuri ir apgrūtinoši sākotnējās atzīšanas brīdī, ja uzņēmuma iekšējos ziņojumos ir sniegta precīzāka informācija par to, cik lielā mērā līgumi ir apgrūtinoši.

22. **Uzņēmums neietver līgumus, kas noslēgti ar vairāk nekā viena gada starplaiku, tajā pašā grupā. Lai to panāktu, uzņēmums vajadzības gadījumā 16.-21. punktā aprakstītās grupas sadala vairākās grupās.**

23. *Apdrošināšanas līgumu grupa* ietver vienu līgumu, ja tāds ir 14.-22. punkta piemērošanas rezultāts.

24. Uzņēmums piemēro 17. SFPS izklāstītās atzīšanas un novērtēšanas prasības tām līgumu grupām, kas noteiktas, piemērojot 14.-23. punktu. Uzņēmums izveido grupas sākotnējās atzīšanas brīdī un pievieno līgumus minētajām grupām, piemērojot 28. punktu. Pēc tam uzņēmums vairs atkārtoti nevērtē grupu sastāvu. Lai novērtētu līgumu grupu, uzņēmums var aplēst *izpildes naudas plūsmas* augstākā apkopojuma līmenī nekā grupa vai portfelis, ja uzņēmums spēj ietvert attiecīgās izpildes naudas plūsmas grupas novērtējumā, piemērojot 32. punkta a) apakšpunktu, 40. punkta a) apakšpunkta i) punktu un 40. punkta b) apakšpunktu, šādas aplēses piešķirot līgumu grupām.

ATZĪŠANA

25. **Uzņēmums atzīst apdrošināšanas līgumu grupu, kurus tas noslēdz, sākot ar agrāko no turpmāk minētajiem:**

a) **līgumu grupas *seguma perioda* sākums;**

b) **datums, kas ir termiņš pirmajam maksājumam, kas jāveic apdrošinājuma ņēmējam attiecīgajā grupā; kā arī**

c) **attiecībā uz apgrūtinošu līgumu grupu brīdis, kad grupa kļūst apgrūtinoša.**

26. Ja līgumā nav noteikts termiņš, tiek uzskatīts, ka apdrošinājuma ņēmēja pirmā maksājuma termiņš ir datums, kad maksājums ir saņemts. Uzņēmumam ir jānosaka, vai kāds līgums veido apgrūtinošu līgumu grupu, piemērojot 16. punktu, līdz agrākajam no datumiem, kuri noteikti 25. punkta a) apakšpunktā un 25. punkta b) apakšpunktā, ja fakti un apstākļi norāda uz to, ka šāda grupa pastāv.

27. [Svītrots]

28. Atzīstot apdrošināšanas līgumu grupu pārskata periodā, uzņēmums ietver tikai tos līgumus, kas katrs atsevišķi atbilst vienam no 25. punktā noteiktajiem kritērijiem, un veic aplēses attiecībā uz diskonta likmēm sākotnējās atzīšanas dienā (sk. B73. punktu) un seguma vienībām, kas iesniegtas pārskata periodā (sk. B119. punktu). Uzņēmums var ietvert vairāk līgumu konkrētā grupā pēc pārskata perioda beigām, ievērojot 14.-22. punktu. Uzņēmums grupai pievieno līgumu pārskata periodā, kurā šis līgums atbilst vienam no 25. punktā noteiktajiem kritērijiem. Tā rezultātā var rasties izmaiņas diskonta likmju noteikšanā sākotnējās atzīšanas datumā, piemērojot B73. punktu. Uzņēmums piemēro pārskatītās likmes no pārskata perioda sākuma datuma, kurā grupai tiek pievienoti jauni līgumi.

**Apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas (B35.A–B35.D punkts)**

28.A Uzņēmums attiecina *apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas* uz apdrošināšanas līgumu grupām, izmantojot sistemātisku un racionālu metodi, piemērojot B35.A–B35.B punktu, ja vien uzņēmums neizvēlas tās atzīt par izdevumiem, piemērojot 59. punkta a) apakšpunktu.

28.B Uzņēmums, kas nepiemēro 59. punkta a) apakšpunktu, atzīst kā aktīvu tās apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kas samaksātas (vai apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, attiecībā uz kurām saistības ir atzītas, piemērojot citu SFPS standartu), pirms tiek atzīta attiecīgā apdrošināšanas līgumu grupa. Uzņēmums atzīst šādu aktīvu par katru saistīto apdrošināšanas līgumu grupu.

28.C Uzņēmums pārtrauc atzīt aktīvu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, ja apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas ir iekļautas attiecīgās apdrošināšanas līgumu grupas novērtējumā, piemērojot 38. punkta c) apakšpunkta i) punktu vai 55. punkta a) apakšpunkta iii) punktu.

28.D Ja piemēro 28. punktu, uzņēmums piemēro 28.B–28.C punktu saskaņā ar B35.C punktu.

28.E Katra pārskata perioda beigās uzņēmums novērtē aktīva atgūstamību attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, ja fakti un apstākļi liecina, ka aktīva vērtība var būt samazinājusies (sk. B35.D punktu). Ja uzņēmums konstatē zaudējumus no vērtības samazināšanās, uzņēmums koriģē aktīva uzskaites vērtību un atzīst zaudējumus no vērtības samazināšanās peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

28.F Uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā atzīst dažu vai visu iepriekš saskaņā ar 28.E punktu atzīto zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērsi un palielina aktīva uzskaites vērtību tik lielā mērā, par cik vērtības samazināšanās apstākļi vairs neeksistē vai ir uzlabojušies.

NOVĒRTĒŠANA (B36. – B119.F PUNKTS)

29. Uzņēmums piemēro 30.-52. punktu visām apdrošināšanas līgumu grupām, uz kurām attiecas 17. SFPS darbības joma, izņemot:

a) apdrošināšanas līgumu grupām, kuras atbilst kādam no 53. punktā noteiktajiem kritērijiem, – uzņēmums var vienkāršot grupas novērtēšanu, izmantojot 55.-59. punktā minēto prēmiju attiecināšanas pieeju;

b) turēto pārapdrošināšanas līgumu grupām – uzņēmums piemēro 32.-46. punktu, kā pieprasīts 63.-70.A punktā. Uz turēto pārapdrošināšanas līgumu grupām neattiecas 45. punkts (par *apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm*) un 47.-52. punkts (par apgrūtinošiem līgumiem);

c) grupām, kuras ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm, – uzņēmums piemēro 32.-52. punktu, ievērojot 71. punkta grozījumus.

30. Piemērojot 21. SGS "Ārvalstu valūtas kursu izmaiņu ietekme" apdrošināšanas līgumu grupai, kas ģenerē naudas plūsmas ārvalstu valūtā, uzņēmums nosaka līgumu grupu, tostarp *līgumisko pakalpojumu maržu* kā monetāru posteni.

31. Tāda uzņēmuma finanšu pārskatos, kas noslēdz apdrošināšanas līgumus, izpildes naudas plūsmas neatspoguļo attiecīgā uzņēmuma pienākuma neizpildīšanas risku (pienākuma neizpildīšanas risks ir definēts 13. SFPS "Patiesās vērtības novērtēšana").

**Novērtēšana sākotnējās atzīšanas brīdī (B36.-B95.F punkts)**

32. **Sākotnējās atzīšanas brīdī uzņēmums novērtē apdrošināšanas līgumu grupu pēc kopapjoma, ko veido:**

a) **izpildes naudas plūsmas, kuras ietver:**

i) **nākotnes naudas plūsmu aplēses (33.-35. punkts);**

ii) **korekciju, ar ko atspoguļo naudas laikvērtību un *finanšu riskus*, kuri saistīti ar nākotnes naudas plūsmām tādā apjomā, kādā finanšu riski nav ietverti nākotnes naudas plūsmu aplēsēs (36. punkts); kā arī**

iii) ***riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku* (37. punkts);**

b) **līgumiskā pakalpojuma marža, kas novērtēta, piemērojot 38.-39. punktu.**

*Nākotnes naudas plūsmu aplēses (B36.-B71. punkts)*

33. **Uzņēmums apdrošināšanas līgumu grupas novērtējumā ietver visas nākotnes naudas plūsmas katra grupā ietvertā līguma robežās (sk. 34. punktu). Piemērojot 24. punktu, uzņēmums var novērtēt nākotnes naudas plūsmas augstākā apkopojuma līmenī un pēc tam izrietošās izpildes naudas plūsmas attiecināt uz atsevišķām līgumu grupām. Nākotnes naudas plūsmu aplēses:**

a) **objektīvi ietver visu pieejamo saprātīgo un pamatojamo informāciju, kas pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm, par minēto nākotnes naudas plūsmu summu, grafiku un nenoteiktību (sk. B37.-B41. punktu). Lai to izdarītu, uzņēmums aplēš iespējamo iznākumu pilnas virknes sagaidāmo vērtību (t. i., ar varbūtību svērtais vidējais rādītājs);**

b) **atspoguļo uzņēmuma izredzes ar nosacījumu, ka jebkura attiecīgā tirgus mainīgo lielumu aplēses atbilst novērojamajām tirgus cenām attiecībā uz minētajiem mainīgajiem lielumiem (sk. B42.-B53. punktu);**

c) **ir atjauninātas – aplēses atspoguļo apstākļus, kas pastāv novērtēšanas dienā, tostarp attiecīgajā dienā izdarītos pieņēmumus par nākotni (sk. B54.-B60. punktu);**

d) **ir precīzas – uzņēmums aplēš korekciju attiecībā uz nefinanšu risku atsevišķi no pārējām aplēsēm (sk. B90. punktu). Uzņēmums arī aplēš naudas plūsmas atsevišķi no korekcijas attiecībā uz naudas laikvērtību un finanšu risku, izņemot, ja vispiemērotākā novērtēšanas metode apvieno minētās aplēses (sk. B46. punktu).**

34. Naudas plūsmas nepārsniedz apdrošināšanas līguma robežu, ja tās izriet no materiālajām tiesībām un pienākumiem, kas ir spēkā pārskata periodā, kurā uzņēmums var likt apdrošinājuma ņēmējam maksāt prēmijas vai kurā uzņēmumam ir materiāltiesisks pienākums sniegt apdrošinājuma ņēmējam apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus (sk. B61.–B71. punktu). Materiāltiesisks pienākums sniegt apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus beidzas, ja:

a) uzņēmums spēj praksē atkārtoti novērtēt konkrēta apdrošinājuma ņēmēja riskus, un rezultātā tas var noteikt ieguvumu cenu vai līmeni, kas pilnībā atspoguļo minētos riskus; vai

b) ir izpildīti abi turpmāk minētie kritēriji:

i) uzņēmums spēj praksē atkārtoti novērtēt tāda apdrošināšanas līgumu portfeļa riskus, kurā ir ietverts attiecīgais līgums, un rezultātā tas var noteikt ieguvumu cenu vai līmeni, kas pilnībā atspoguļo konkrētā portfeļa risku; kā arī

ii) nosakot prēmiju apmēru līdz dienai, kad riski tiek atkārtoti novērtēti, neņem vērā riskus, kas attiecas uz periodiem, kuri seko atkārtotas novērtēšanas dienai.

35. Uzņēmums kā saistības vai aktīvus neatzīst visas summas, kuras attiecas uz sagaidāmajām prēmijām vai sagaidāmajām atlīdzību prasībām, kas pārsniedz apdrošināšanas līguma robežu. Šādas summas attiecas uz nākotnes apdrošināšanas līgumiem.

*Diskonta likmes (B72.–B85. punkts)*

36. **Uzņēmums koriģē nākotnes naudas plūsmu aplēses, lai atspoguļotu naudas laikvērtību un finanšu riskus, kas saistīti ar minētajām naudas plūsmām tādā apmērā, kādā finanšu riski nav ietverti naudas plūsmu aplēsēs. Nākotnes naudas plūsmu aplēsēm piemērotās diskonta likmes, kas aprakstītas 33. punktā:**

a) **atspoguļo naudas laikvērtību, naudas plūsmu iezīmes un apdrošināšanas līgumu likviditātes iezīmes;**

b) **atbilst novērojamajām tirgus cenām (ja tādas ir) attiecībā uz finanšu instrumentiem ar tādām naudas plūsmām, kuru iezīmes atbilst apdrošināšanas līgumu naudas plūsmu iezīmēm attiecībā, piemēram, uz grafiku, valūtu un likviditāti; kā arī**

c) **izslēdz tādu faktoru sekas, kas ietekmē šādas novērojamās tirgus cenas, bet neietekmē apdrošināšanas līgumu nākotnes naudas plūsmas.**

*Riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku (B86.–B92. punkts)*

37. **Uzņēmums koriģē nākotnes naudas plūsmu pašreizējo vērtību, lai atspoguļotu kompensāciju, ko uzņēmums pieprasa par nefinanšu riska radītās nenoteiktības uzņemšanos attiecībā uz naudas plūsmu apmēru un grafiku.**

*Līgumiskā pakalpojuma marža*

38. **Līgumiskā pakalpojuma marža ir apdrošināšanas līgumu grupas aktīva vai saistību komponents, kas ataino nenopelnīto peļņu, ko uzņēmums atzīs, kad tas būs sniedzis apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus nākotnē. Uzņēmums novērtē līgumisko pakalpojuma maržu apdrošināšanas līgumu grupas sākotnējās atzīšanas brīdī par tādu summu, kas, izņemot, ja piemēro 47. pantu (par apgrūtinošiem līgumiem) vai B123.A pantu (par ienākumiem no apdrošināšanas, kas saistīti ar 38. punkta c) apakšpunkta ii) punktu), nenes ienākumus vai izdevumus, kuri rodas:**

a) **veicot tādu izpildes naudas plūsmu summas sākotnējo atzīšanu, kuras novērtētas, piemērojot 32.–37. punktu;**

b) **no visām naudas plūsmām, kuras izriet no konkrētajā grupā attiecīgajā datumā ietvertajiem līgumiem;**

c) **sākotnējās atzīšanas datumā pārtraucot atzīt:**

i) **visus aktīvus attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, piemērojot 28.C punktu; kā arī**

ii) **visus aktīvus vai saistības, kas iepriekš atzīti attiecībā uz naudas plūsmām saistībā ar līgumu grupu, kā norādīts B66.A punktā.**

39. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem, kas iegūti, nododot apdrošināšanas līgumus vai uzņēmējdarbības apvienošanas rezultātā atbilstoši 3. SFPS, uzņēmums piemēro 38. punktu saskaņā ar B93.–B95.F punktu.

**Turpmākais novērtējums**

40. **Apdrošināšanas līgumu grupas uzskaites vērtība katra pārskata perioda beigās ir summa, ko veido:**

a) ***atlikušā seguma saistības*, kuras ietver:**

i) **izpildes naudas plūsmas, kuras attiecas uz nākotnes pakalpojumu un kuras uz grupu attiecinātas minētajā datumā un novērtētas, piemērojot 33.-37. punktu un B36.-B92. punktu;**

ii) **grupas līgumisko pakalpojuma maržu konkrētajā datumā, kas novērtēta, piemērojot 43.-46. punktu; kā arī**

b) ***saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem*, kuras ietver izpildes naudas plūsmas, kas attiecas uz pagātnes pakalpojumu, un kuras uz grupu attiecinātas minētajā datumā un novērtētas, piemērojot 33.-37. punktu un B36.-B92. punktu.**

41. **Uzņēmums atzīst ienākumus un izdevumus, ņemot vērā šādas izmaiņas, kas radušās saistību par atlikušo segumu uzskaites vērtībā:**

a) **ienākumi no apdrošināšanas – ņemot vērā samazinājumu saistībās par atlikušo segumu pārskata laikā sniegto pakalpojumu dēļ, kas novērtēti, piemērojot B120.–B124. punktu;**

b) **apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi – ņemot vērā zaudējumus, kas radušies no apgrūtinošu līgumu grupām, un šādu zaudējumu apvērses (sk. 47.–52. punktu); kā arī**

c) **apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi – ņemot vērā naudas laikvērtības ietekmi un finanšu riska ietekmi, kā precizēts 87. punktā.**

42. **Uzņēmums atzīst ienākumus un izdevumus, ņemot vērā šādas izmaiņas, kas radušās saistību, kuras izriet no notikušajiem gadījumiem, uzskaites vērtībā:**

a) **apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi – ņemot vērā saistību palielinājumu, kas radies pārskata periodā radušos atlīdzību prasību un izdevumu rezultātā, izņemot jebkādus ieguldījumu komponentus;**

b) **apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi – ņemot vērā visas turpmākās izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kas attiecas uz notikušajiem gadījumiem un radušamies zaudējumiem; kā arī**

c) **apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi – ņemot vērā naudas laikvērtības ietekmi un finanšu riska ietekmi, kā precizēts 87. punktā.**

*Līgumiskā pakalpojuma marža (B96.–B119.B punkts)*

43. **Līgumiskā pakalpojuma marža pārskata perioda beigās ir apdrošināšanas līgumu grupas peļņa, kas vēl nav atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, jo tā attiecas uz nākotnes pakalpojumu, kas jāsniedz saskaņā ar līgumiem grupā.**

44. Attiecībā uz *apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm* līgumu grupas līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtība pārskata perioda beigās ir vienāda ar uzskaites vērtību, kas atzīta pārskata perioda sākumā un koriģēta, ņemot vērā:

a) visu grupai pievienoto jauno līgumu ietekmi (sk. 28. punktu);

b) procentus, kas pieauguši par līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtību pārskata periodā, kuri novērtēti, piemērojot diskonta likmes, kā precizēts B72. punkta b) apakšpunktā;

c) izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kas attiecas uz nākotnes pakalpojumu, kā precizēts B96.–B100. punktā, izņemot tādā apjomā, kādā:

i) šādi palielinājumi izpildes naudas plūsmās pārsniedz līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtību, radot zaudējumu (sk. 48. punkta a) apakšpunktu); vai

ii) šādi samazinājumi izpildes naudas plūsmās ir attiecināti uz atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu, piemērojot 50. punkta b) apakšpunktu;

d) ietekmi, ko rada jebkura valūtas kursa starpība uz līgumisko pakalpojuma maržu; kā arī

e) summu, kas atzīta kā apdrošināšanas ienākumi saistībā ar apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu nodošanu pārskata periodā un kas noteikta, pārskata beigās atlikušo līgumisko pakalpojuma maržu (pirms attiecināšanas) sadalot pašreizējā un atlikušajā seguma periodā, piemērojot B119. punktu.

45. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm (sk. B101.–B118. punktu) līgumu grupas līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtība pārskata perioda beigās ir vienāda ar uzskaites vērtību, kas atzīta pārskata perioda sākumā un koriģēta, ņemot vērā turpmāk a) līdz e) apakšpunktā minētās summas. Uzņēmumam nav šīs korekcijas jānosaka atsevišķi. Tas turpretim dažām vai visām korekcijām var noteikt kopējo summu. Korekcijas veido:

a) visu grupai pievienoto jauno līgumu ietekme (sk. 28. punktu);

b) uzņēmuma daļas summa *pamatā esošo posteņu* patiesās vērtības izmaiņās (sk. B104. punkta b) apakšpunkta i) punktu), izņemot tādā apjomā, kādā:

i) piemēro B115. punktu (par riska mazināšanu);

ii) uzņēmuma daļas summa pamatā esošo posteņu patiesās vērtības samazinājumā pārsniedz līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtību, radot zaudējumu (sk. 48. punktu); vai

iii) uzņēmuma daļas summa pamatā esošo posteņu patiesās vērtības palielinājumā rada ii) punktā minētās summas apvērsi;

c) izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kas attiecas uz nākotnes pakalpojumu, kā precizēts B101.–B118. punktā, izņemot tādā apjomā, kādā:

i) piemēro B115. punktu (par riska mazināšanu);

ii) šādi palielinājumi izpildes naudas plūsmās pārsniedz līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtību, radot zaudējumu (sk. 48. punktu); vai

iii) šādi samazinājumi izpildes naudas plūsmās ir attiecināti uz atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu, piemērojot 50. punkta b) apakšpunktu;

d) jebkuras valūtas kursa starpības ietekme, kas rodas saistībā ar līgumisko pakalpojuma maržu; kā arī

e) summa, kas atzīta kā apdrošināšanas ienākumi saistībā ar apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu nodošanu pārskata periodā un kas noteikta, pārskata beigās atlikušo līgumisko pakalpojuma maržu (pirms attiecināšanas) sadalot pašreizējā un atlikušajā seguma periodā, piemērojot B119. punktu.

46. Nelielas izmaiņas līgumiskajā pakalpojumu maržā kompensē izmaiņas izpildes naudas plūsmās attiecībā uz saistībām par atlikušo segumu, kā rezultātā saistību par atlikušo segumu kopējā uzskaites vērtībā izmaiņas neparādās. Tiktāl, ciktāl izmaiņas līgumiskajā pakalpojumu maržā nekompensē izmaiņas izpildes naudas plūsmās attiecībā uz saistībām par atlikušo segumu, uzņēmums, piemērojot 41. punktu, atzīst ienākumus un izdevumus par minētajām izmaiņām.

**Apgrūtinoši līgumi**

47. Apdrošināšanas līgums ir apgrūtinošs sākotnējās atzīšanas dienā, ja uz līgumu attiecinātās izpildes naudas plūsmas, visas iepriekš atzītās apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas un visas naudas plūsmas, kas izriet no līguma sākotnējās atzīšanas dienā, kopā ir neto izejošās naudas plūsmas. Piemērojot 16. punkta a) apakšpunktu, uzņēmums šādus līgumus sagrupē atsevišķi no līgumiem, kas nav apgrūtinoši. Tiktāl, ciktāl piemēro 17. punktu, uzņēmums var noteikt apgrūtinošu līgumu grupu, atsevišķu līgumu vietā novērtējot līgumu kopumu. Uzņēmums apgrūtinošu līgumu grupas neto izejošās plūsmas atzīst kā zaudējumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kā rezultātā grupas saistību uzskaites vērtība ir vienāda ar izpildes naudas plūsmām un grupas līgumiskā pakalpojuma marža ir nulle.

48. Apdrošināšanas līgumu grupa kļūst apgrūtinoša (vai vēl vairāk apgrūtinoša) pēc turpmākas novērtēšanas, ja turpmāk minētās summas pārsniedz līgumisko pakalpojuma maržas uzskaites vērtību:

a) nelabvēlīgas izmaiņas, kas saistītas ar nākotnes pakalpojumu izpildes naudas plūsmās, kas attiecinātas uz grupu un radušās no izmaiņām aplēsēs par nākotnes naudas plūsmām un riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku; kā arī

b) attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupu ar tiešas dalības iezīmēm – uzņēmuma daļas summa pamatā esošo posteņu patiesās vērtības samazinājumā.

Piemērojot 44. punkta c) apakšpunkta i) punktu, 45. punkta b) apakšpunkta ii) punktu un 45. punkta c) apakšpunkta ii) punktu, uzņēmums atzīst zaudējumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā minētās pārsniegtās summas apmērā.

49. Uzņēmums attiecībā uz apgrūtinošo grupu izveido (vai palielina) atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu, atspoguļojot atzītos zaudējumus, piemērojot 47.–48. punktu. Zaudējumu komponents nosaka summas, kas ir uzrādītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā zaudējumu apvērses par apgrūtinošu līgumu grupām un līdz ar to tiek izslēgtas no apdrošināšanas ieņēmumu noteikšanas.

50. Pēc tam, kad uzņēmums ir atzinis zaudējumu no apdrošināšanas līgumu apgrūtinošas grupas, tas attiecina:

a) turpmākās izmaiņas saistību par atlikušo segumu izpildes naudas plūsmās, kā precizēts 51. punktā, sistemātiski starp:

i) atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu; un

ii) saistībām par atlikušo segumu, izslēdzot zaudējumu komponentu;

b) tikai zaudējumu komponentu, līdz šis komponents ir samazināts līdz nullei:

i) jebkuru turpmāku samazinājumu saistībā ar nākotnes pakalpojumu uz grupu attiecinātajās izpildes naudas plūsmās, kas rodas no izmaiņām aplēsēs par nākotnes naudas plūsmām un riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku; un

ii) jebkuru turpmāku uzņēmuma daļas summas palielinājumu pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā.

Piemērojot 44. panta c) apakšpunkta ii) punktu, 45. punkta b) apakšpunkta iii) punktu un 45. punkta c) apakšpunkta iii) punktu, uzņēmums koriģē līgumisko pakalpojuma maržu tikai attiecībā uz tādu samazinājumu, kas pārsniedz summu, kura attiecināta uz zaudējumu komponentu.

51. Turpmākās izmaiņas saistību par atlikušo segumu izpildes naudas plūsmās, kas jāattiecina, piemērojot 50. punkta a) apakšpunktu, ir šādas:

a) nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēses attiecībā uz atlīdzību prasībām un izdevumiem, kurās nav ietvertas atlikušā seguma saistības apdrošināšanas pakalpojumu izdevumu dēļ;

b) izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, kas atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā saistībā ar atbrīvošanu no riska; un

c) apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi.

52. 50. punkta a) apakšpunktā pieprasītās sistemātiskās attiecināšanas rezultātā kopsummas, kas attiecinātas uz zaudējumu komponentu saskaņā ar 48.–50. pantu, ir vienādas ar nulli līgumu grupas seguma perioda beigās.

**Prēmiju attiecināšanas pieeja**

53. Uzņēmums var vienkāršot apdrošināšanas līgumu grupas novērtēšanu, izmantojot 55.-59. punktā izklāstīto prēmiju attiecināšanas pieeju tikai un vienīgi, ja grupas izveides brīdī:

a) uzņēmums pamatoti sagaida, ka šāda vienkāršošana radīs saistību par atlikušo segumu novērtējumu attiecīgajai grupai, kas būtiski neatšķirtos no tāda novērtējuma, kas tiktu veikts, piemērojot 32.–52. punktā noteiktās prasības; vai

b) katra grupas līguma seguma periods (tostarp apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi, ko rada visas prēmijas līguma robežās, kas noteikts attiecīgajā datumā, piemērojot 34. punktu), ir viens gads vai mazāk.

54. 53. punkta a) apakšpunktā minētais kritērijs nav izpildīts, ja grupas izveides brīdī uzņēmums sagaida būtiskas svārstības izpildes naudas plūsmās, kas ietekmētu atlikušā seguma saistību novērtējumu, pirms gadījums ir noticis. Svārstības izpildes naudas plūsmās palielinās, piemēram, līdz ar:

a) nākotnes naudas plūsmu apjomu, kas attiecas uz visiem līgumos iegultajiem atvasinātajiem instrumentiem; un

b) līgumu grupas seguma perioda ilgumu.

55. Izmantojot prēmiju attiecināšanas pieeju, uzņēmums novērtē atlikušā seguma saistības šādi:

a) sākotnējās atzīšanas brīdī saistību uzskaites vērtība ir:

i) prēmijas, ja tādas ir, kas saņemtas sākotnējās atzīšanas datumā;

ii) no kurām atņemtas apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas attiecīgajā datumā, izņemot, ja uzņēmums izvēlas atzīt maksājumus kā izdevumus, piemērojot 59. punkta a) apakšpunktu; un

iii) jebkura pieskaitītā vai atņemtā summa, kas rodas no tā, ka tajā datumā pārtrauc atzīt:

1. visus aktīvus attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, piemērojot 28.C punktu; un

2. visus pārējos aktīvus vai saistības, kas iepriekš atzīti attiecībā uz naudas plūsmām saistībā ar konkrēto līgumu grupu, kā norādīts B66.A punktā.

b) katra turpmākā pārskata perioda beigās saistību uzskaites vērtība ir uzskaites vērtība pārskata perioda sākumā:

i) kam pieskaitītas attiecīgajā periodā saņemtās prēmijas;

ii) no kuras atņemtas apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas; izņemot, ja uzņēmums izvēlas atzīt maksājumus kā izdevumus, piemērojot 59. punkta a) apakšpunktu;

iii) kam pieskaitītas visas summas, kuras attiecas uz tādu apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu amortizāciju, kuras atzītas kā izdevumi pārskata periodā; izņemot, ja uzņēmums izvēlas atzīt apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas kā izdevumus, piemērojot 59. punkta a) apakšpunktu;

iv) kam pieskaitītas visas finansēšanas komponentam piemērotās korekcijas, piemērojot 56. punktu;

v) no kā atņemta summa, kas atzīta kā apdrošināšanas ienākumi par minētajā periodā sniegtajiem pakalpojumiem (sk. B126. punktu); un

vi) no kā atņemti visi ieguldījumu komponenti, kas samaksāti vai pārvesti uz saistībām, kas izriet no notikušajiem gadījumiem.

56. Ja apdrošināšanas līgumiem grupā ir būtisks finansēšanas komponents, uzņēmums koriģē saistību par atlikušo segumu uzskaites vērtību, lai atspoguļotu naudas laikvērtību un finanšu riska ietekmi, izmantojot 36. punktā precizētās diskonta likmes, kā noteikts sākotnējās atzīšanas brīdī. Uzņēmumam nav jākoriģē saistību par atlikušo segumu uzskaites vērtība, lai atspoguļotu naudas laikvērtību un finanšu riska ietekmi, ja sākotnējās atzīšanas brīdī uzņēmums sagaida, ka laiks starp katras pakalpojumu daļas nodrošināšanu un ar to saistīto prēmijas termiņu nepārsniedz vienu gadu.

57. Ja jebkurā laikā seguma periodā fakti un apstākļi norāda uz to, ka apdrošināšanas līgumu grupa ir apgrūtinoša, uzņēmums aprēķina starpību starp:

a) saistību par atlikušo segumu uzskaites vērtību, kas noteikta, piemērojot 55. punktu, un

b) izpildes naudas plūsmām, kuras attiecas uz grupas atlikušo apdrošināšanas segumu, piemērojot 33.–37. punktu un B92. punktu. Tomēr, ja piemērojot 59. punkta b) apakšpunktu, uzņēmums nekoriģē saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem, attiecībā uz naudas laikvērtību un finanšu risku, tas izpildes naudas plūsmās nekādas šādas korekcijas neietver.

58. Tiktāl, ciktāl izpildes naudas plūsmas, kuras aprakstītas 57. punkta b) apakšpunktā, pārsniedz 57. punkta a) apakšpunktā aprakstīto uzskaites vērtību, uzņēmums atzīst zaudējumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā un palielina atlikušā seguma saistības.

59. Piemērojot prēmiju attiecināšanas pieeju, uzņēmums:

a) var izvēlēties atzīt visas apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas kā izdevumus, kad tam rodas šādas izmaksas, ja attiecīgajā grupā katra līguma seguma periods sākotnējās atzīšanas brīdī nepārsniedz vienu gadu;

b) novērtē apdrošināšanas līgumu grupas saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem, attiecībā pret izpildes naudas plūsmām, kuras attiecas uz notikušajiem gadījumiem, piemērojot 33.–37. punktu un B36.–B92. punktu. Tomēr uzņēmumam nav jākoriģē nākotnes naudas plūsmas attiecībā uz naudas laikvērtību un finanšu riska ietekmi, ja sagaidāms, ka minētās naudas plūsmas tiks samaksātas vai saņemtas gada laikā vai ātrāk no dienas, kad gadījumi notika.

**Turētie pārapdrošināšanas līgumi**

60. 17. SFPS noteiktās prasības ir mainītas attiecībā uz turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, kā izklāstīts 61.–70.A punktā.

61. Uzņēmums sadala turēto pārapdrošināšanas līgumu portfeļus, piemērojot 14.–24. punktu, izņemot to, ka minētajos punktos atsauces uz apgrūtinošiem līgumiem aizstāj ar atsauci uz līgumiem, kuri sākotnējās atzīšanas brīdī sniedz neto ieņēmumus. Attiecībā uz dažiem turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, piemērojot 14.–24. punktu, tiks izveidota grupa, kas ietver vienu līgumu.

*Atzīšana*

62. Tā vietā, lai piemērotu 25. punktu, uzņēmums atzīst turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu, sākot no agrākā no turpmāk minētajiem datumiem:

a) turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas seguma perioda sākums; un

b) datums, kad uzņēmums atzīst apgrūtinošu pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupu, piemērojot 25. punkta c) apakšpunktu, ja uzņēmums ir noslēdzis saistīto pārapdrošināšanas līgumu, kas tiek turēts pārapdrošināšanas līgumu grupā, kuri tiek turēti šajā datumā vai pirms tā.

62.A Neatkarīgi no 62. punkta a) apakšpunkta uzņēmums atliek turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas atzīšanu, kas nodrošina samērīgu segumu līdz datumam, kad sākotnēji tiek atzīts jebkurš pamatā esošais apdrošināšanas līgums, ja šis datums ir vēlāk par turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas seguma perioda sākumu.

*Novērtēšana*

63. Piemērojot 32.–36. punktā noteiktās novērtēšanas prasības turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, tādā apjomā, kādā pamatā esošos līgumus arī novērtē, piemērojot minētos punktus, uzņēmums izmanto konsekventus pieņēmumus, lai novērtētu turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēses un pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupas vai grupu nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēses. Turklāt uzņēmums turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēsēs ietver ietekmi, kādu rada pārapdrošināšanas līguma emitenta izraisīts neizpildes risks, tostarp ietekmi, ko rada nodrošinājums, un zaudējumus, kas radušies strīdu rezultātā.

64. Tā vietā, lai piemērotu 37. punktu, uzņēmums nosaka riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku tā, lai tas atspoguļotu to riska apjomu, ko pārapdrošināšanas līgumu grupas turētājs nodod minēto līgumu emitentam.

65. 38. punkta prasības, kas attiecas uz līgumiskās pakalpojuma maržas noteikšanu sākotnējās atzīšanas brīdī, ir grozītas, lai atspoguļotu to, ka attiecībā uz turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu nav nenopelnītas peļņas, bet tās vietā ir pārapdrošināšanas piesaistes rezultātā radušās neto izmaksas vai neto ieņēmumi. Tādējādi, ja vien nav piemērojams 65.A punkts, uzņēmumam, veicot sākotnējo atzīšanu, jāatzīst neto izmaksas vai neto guvumi, iegādājoties pārapdrošināšanas līgumu grupu, kas tiek turēti kā līgumiskā pakalpojuma marža, kas novērtēta apmērā, kurš vienāds ar summu, ko veido:

a) izpildes naudas plūsmas;

b) jebkura aktīva vai saistību, kas iepriekš atzīti attiecībā uz naudas plūsmām saistībā ar turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu, summa, kuras atzīšana šajā datumā pārtraukta;

c) jebkādas naudas plūsmas, kas rodas šajā datumā; un

d) jebkuri ienākumi, kas atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā, piemērojot 66.A punktu.

65.A Ja pārapdrošināšanas seguma iegādes neto izmaksas attiecas uz gadījumiem, kuri iestājušies pirms turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas iegādes, tādā gadījumā neatkarīgi no B5. punkta prasībām uzņēmums šādas izmaksas nekavējoties atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā kā izdevumus.

66. Tā vietā, lai piemērotu 44. punktu, uzņēmums pārskata perioda beigās novērtē turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas līgumisko pakalpojuma maržu kā uzskaites vērtību, kas noteikta pārskata perioda sākumā un koriģēta, ņemot vērā:

a) visu grupai pievienoto jauno līgumu ietekme (sk. 28. punktu);

b) procentus, kas pieauguši par līgumisko pakalpojuma maržas uzskaites vērtību, kas novērtēti pēc diskonta likmēm, kā precizēts B72. punkta b) apakšpunktā;

ba) ienākumus, kas atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā pārskata periodā, piemērojot 66.A punktu;

bb) zaudējumu atgūšanas komponenta apvērses, kas atzītas, piemērojot 66.B punktu (sk. B119.F punktu), ciktāl šīs apvērses nav turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas izpildes naudas plūsmu izmaiņas;

c) izmaiņas izpildes naudas plūsmās, ko mēra, piemērojot diskonta likmes, kas noteiktas B72. punkta c) apakšpunktā, ciktāl izmaiņas attiecas uz nākotnes pakalpojumu, izņemot, ja:

i) izmaiņas radušās no izmaiņām izpildes naudas plūsmās, kas attiecinātas uz pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupu, kuras nekoriģē līgumisko pakalpojuma maržu pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupai; vai

ii) izmaiņas radušās, piemērojot 57.–58. punktu (par apgrūtinošiem līgumiem), ja uzņēmums novērtē pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupu, piemērojot prēmiju attiecināšanas pieeju;

d) jebkuras valūtas kursa starpības ietekme, kas rodas saistībā ar līgumisko pakalpojuma maržu; un

e) summu, kas atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā saistībā ar attiecīgajā periodā saņemtajiem pakalpojumiem, un noteikta, pārskata beigās atlikušo līgumisko pakalpojuma maržu (pirms attiecināšanas) izlīdzinot turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas pašreizējā un atlikušajā seguma periodā, piemērojot B119. punktu.

66.A Uzņēmums koriģē turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas līgumisko pakalpojuma maržu un līdz ar to atzīst ienākumus, kad uzņēmums atzīst zaudējumus, sākotnēji atzīstot apgrūtinošu pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupu vai pievienojot grupai apgrūtinošus pamatā esošus apdrošināšanas līgumus (sk. B119.C-B119.E punktu).

66.B Uzņēmums nosaka (vai koriģē) aktīva zaudējumu atgūšanas komponentu attiecībā uz turētās pārapdrošināšanas līgumu grupas atlikušo segumu, atspoguļojot atgūtos atzītos zaudējumus, piemērojot 66. punkta c) apakšpunkta i) un ii) punktu un 66.A punktu. Zaudējumu atgūšanas komponents nosaka summas, kas ir uzrādītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā atgūto zaudējumu apvērses par turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, un līdz ar to tās tiek izslēgtas no pārapdrošinātājam izmaksāto prēmiju sadales (sk. B119.F punktu).

67. Izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kuras rodas no izmaiņām saistībā ar turētā pārapdrošināšanas līguma emitenta neizpildes risku, neattiecas uz nākotnes pakalpojumu un nav iemesls līgumiskās pakalpojuma maržas korekcijai.

68. Turētie pārapdrošināšanas līgumi nevar būt apgrūtinoši. Līdz ar to nav jāpiemēro 47.–52. punkta prasības.

*Prēmiju attiecināšanas pieeja turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem*

69. Uzņēmums var izmantot prēmiju attiecināšanas pieeju, kas izklāstīta 55.–56. punktā un 59. punktā (kas koriģēta, lai atspoguļotu turēto pārapdrošināšanas līgumu iezīmes, kuras atšķiras no noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem, piemēram, izdevumu rašanās vai izdevumu samazinājums, nevis ienākumi), lai vienkāršotu turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas novērtēšanu, ja grupas izveides brīdī:

a) uzņēmums pamatoti sagaida, ka rezultātā veiktais novērtējums būtiski neatšķirsies no rezultāta, ko iegūst, piemērojot 63.–68. punkta prasības; vai

b) turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas katra līguma seguma periods (tostarp apdrošināšanas segums no visām prēmijām līguma robežās, kas noteikts attiecīgajā datumā, piemērojot 34. punktu), ir viens gads vai mazāk.

70. Uzņēmums nevar izpildīt 69. punkta a) apakšpunktā minēto noteikumu, ja grupas izveides brīdī uzņēmums sagaida būtiskas svārstības izpildes naudas plūsmās, kas ietekmētu aktīvu novērtējumu atlikušajā seguma periodā, laikposmā, pirms gadījums ir noticis. Svārstības izpildes naudas plūsmās palielinās, piemēram, līdz ar:

a) nākotnes naudas plūsmu apjomu, kas attiecas uz visiem līgumos iegultajiem atvasinātajiem instrumentiem; un

b) turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas seguma perioda ilgumu.

70.A Ja uzņēmums novērtē turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu, piemērojot prēmiju attiecināšanas pieeju, uzņēmums piemēro 66.A punktu, koriģējot aktīva uzskaites vērtību par atlikušo segumu, nevis koriģējot līgumisko pakalpojuma maržu.

**Ieguldījumu līgumi ar diskrecionāras dalības iezīmēm**

71. Ieguldījumu līgums ar diskrecionāras dalības iezīmēm neietver nozīmīga apdrošināšanas riska nodošanu. Tādēļ apdrošināšanas līgumiem 17. SFPS noteiktās prasības attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar diskrecionāras dalības iezīmēm ir grozītas šādi:

a) sākotnējās atzīšanas diena (sk. 25. un 28. punktu) ir diena, kad uzņēmums kļūst par līguma pusi;

b) līguma robežas (sk. 34. punktu) ir grozītas, lai naudas plūsmas ietvertu līguma robežās, ja tās rodas no uzņēmuma materiāltiesiska pienākuma izmaksāt skaidru naudu pašreizējā vai nākotnes datumā. Uzņēmumam nav materiāltiesiska pienākuma izmaksāt skaidru naudu, ja tas spēj praksē noteikt cenu par apsolījumu izmaksāt skaidru naudu, kas pilnībā atspoguļo apsolītās naudas summu un saistītos riskus;

c) līgumiskās pakalpojuma maržas attiecināšana (sk. 44. punkta e) apakšpunktu un 45. punkta e) apakšpunktu) ir grozīta tā, lai uzņēmums sistemātiski atzītu līgumisko pakalpojuma maržu līgumu grupas darbības laikā, atspoguļojot līgumā paredzēto ieguldījumu pakalpojumu nodošanu.

GROZĪŠANA UN ATZĪŠANAS PĀRTRAUKŠANA

**Apdrošināšanas līguma grozīšana**

72. Ja apdrošināšanas līguma noteikumi ir grozīti, piemēram, līguma pusēm vienojoties vai sakarā ar izmaiņām noteikumos, uzņēmums pārtrauc atzīt sākotnējo līgumu un atzīst grozīto līgumu kā jaunu līgumu, piemērojot 17. SFPS vai citus piemērojamos standartus tikai un vienīgi, ja ir izpildīts kāds no a) līdz c) apakšpunktā paredzētajiem nosacījumiem. Līguma noteikumos ietverto tiesību izmantošana nav grozījums. Nosacījumi ir šādi:

a) ja grozītie noteikumi būtu bijuši ietverti līguma noslēgšanas brīdī:

i) grozītais līgums tiktu izslēgts no 17. SFPS darbības jomas, piemērojot 3.–8.A punktu;

ii) uzņēmums būtu nodalījis atsevišķus komponentus no apdrošināšanas pamatlīguma, piemērojot 10.–13. punktu, kā rezultātā tiktu noslēgts cits apdrošināšanas līgums, kam tiktu piemērots 17. SFPS;

iii) grozītajam līgumam būtu būtiski atšķirīgas līguma robežas, piemērojot 34. punktu; vai

iv) grozītais līgums tiktu ietverts citās līgumu grupās, piemērojot 14.-24. punktu;

b) sākotnējais līgums atbilda *apdrošināšanas līguma ar tiešas dalības iezīmēm* definīcijai, bet grozītais līgums vairs neatbilst šai definīcijai vai otrādi; vai

c) uzņēmums piemēroja 53.–59. punktā vai 69.–70. punktā minēto prēmiju attiecināšanas pieeju oriģinālajam līgumam, bet grozījumi nozīmē to, ka līgums vairs neatbilst atbilstības kritērijiem minētajai pieejai 53. vai 69. punktā.

73. Ja līguma grozījumi neatbilst nevienam no 72. punkta nosacījumiem, uzņēmums ņem vērā grozījumu rezultātā radušās izmaiņas naudas plūsmās kā izmaiņas izpildes naudas plūsmu aplēsēs, piemērojot 40.–52. punktu.

**Atzīšanas pārtraukšana**

74. **Uzņēmums pārtrauc atzīt apdrošināšanas līgumu tikai un vienīgi tad, ja:**

a) **tas ir zaudējis spēku, t. i., ja ir beidzies apdrošināšanas līgumiskā pienākuma termiņš vai tas ir izpildīts, vai atcelts; vai**

b) **ir izpildīts kāds no 72. punkta nosacījumiem.**

75. Ja apdrošināšanas līgums ir zaudējis spēku, uzņēmums vairs nav apdraudēts un tādēļ tam vairs nav jānodrošina ekonomisko līdzekļu pieejamība, lai izpildītu apdrošināšanas līguma prasības. Piemēram, ja uzņēmums iegādājas pārapdrošināšanu, tas pārtrauc atzīt pamatā esošo apdrošināšanas līgumu vai līgumus tikai un vienīgi tad, ja pamatā esošais līgums vai līgumi ir zaudējuši spēku.

76. Uzņēmums pārtrauc atzīt apdrošināšanas līgumu no līgumu grupas, piemērojot šādas 17. SFPS prasības:

a) uz grupu attiecinātās izpildes naudas plūsmas ir koriģētas, lai dzēstu nākotnes naudas plūsmu pašreizējo vērtību un riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, kas saistīts ar tiesībām un pienākumiem, kuru atzīšana grupā ir pārtraukta, piemērojot 40. punkta a) apakšpunkta i) punktu un 40. punkta b) apakšpunktu;

b) grupas līgumiskā pakalpojuma marža ir koriģēta saistībā ar izmaiņām izpildes naudas plūsmās, kā aprakstīts a) apakšpunktā, tiktāl, ciktāl tas pieprasīts 44. punkta c) apakšpunktā un 45. punkta c) apakšpunktā, izņemot, ja piemēro 77. punktu; un

c) seguma vienību skaits sagaidāmajiem atlikušajiem apdrošināšanas līgumā ietvertajiem pakalpojumiem ir koriģēts, lai atspoguļotu seguma vienības, kuru atzīšana grupā ir pārtraukta, un līgumiskās pakalpojuma maržas summa, kas ir atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, balstās uz minēto koriģēto vienību skaitu, piemērojot B119. punktu.

77. Ja uzņēmums pārtrauc atzīt apdrošināšanas līgumu, jo tas nodod līgumu trešajai pusei, vai pārtrauc atzīt apdrošināšanas līgumu un atzīst jaunu līgumu, piemērojot 72. punktu, uzņēmums tā vietā, lai piemērotu 76. punkta b) apakšpunktu, rīkojas šādi:

a) koriģē tās grupas līgumisko pakalpojuma maržu, no kuras attiecīgā līguma atzīšana ir pārtraukta, tiktāl, ciktāl tas pieprasīts 44. punkta c) apakšpunktā un 45. punkta c) apakšpunktā, attiecībā uz starpību starp i) un ii) punktu līgumiem, kas nodoti trešajai pusei, vai iii) punktu līgumiem, kuru atzīšana ir pārtraukta, piemērojot 72. punktu:

i) apdrošināšanas līgumu grupas uzskaites vērtības izmaiņas, ko radījusi līguma atzīšanas pārtraukšana, piemērojot 76. punkta a) apakšpunktu;

ii) trešās puses iekasēta prēmija;

iii) prēmija, ko uzņēmums būtu iekasējis, ja tas būtu noslēdzis līgumu ar vienādiem noteikumiem kā jaunajā līgumā līguma grozīšanas dienā, no kuras atņemta jebkura papildu prēmija, kas iekasēta par grozījumiem;

b) novērtē jauno līgumu, kas atzīts, piemērojot 72. punktu, pieņemot, ka uzņēmums grozījumu veikšanas dienā saņēma a) apakšpunkta iii) punktā aprakstīto prēmiju.

INFORMĀCIJA FINANŠU STĀVOKĻA PĀRSKATĀ

78. **Uzņēmums finanšu stāvokļa pārskatā sniedz informāciju atsevišķi par uzskaites vērtību šādiem portfeļiem:**

a) **noslēgtie apdrošināšanas līgumi, kas ir aktīvi;**

b) **noslēgtie apdrošināšanas līgumi, kas ir saistības;**

c) **turētie pārapdrošināšanas līgumi, kas ir aktīvi; un**

d) **turētie pārapdrošināšanas līgumi, kas ir saistības.**

79. Uzņēmums visus aktīvus attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kuras atzītas, piemērojot 28.B punktu, ietver saistīto noslēgto apdrošināšanas līgumu portfeļu uzskaites vērtībā un visus aktīvus un saistības attiecībā uz naudas plūsmām, kas saistītas ar turēto pārapdrošināšanas līgumu portfeļiem (sk. 65. punkta b) apakšpunktu), turēto pārapdrošināšanas līgumu portfeļu uzskaites vērtībā.

ATZĪŠANA UN INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA PĀRSKATĀ(-OS) PAR FINANŠU REZULTĀTIEM (B120.–B136. PUNKTS)

80. **Piemērojot 41. un 42. punktu, uzņēmums summas, kas atzītas peļņas vai zaudējuma pārskatā(-os), un citus apvienotos ienākumus (turpmāk – pārskats(-i) par finanšu rezultātiem) sadala šādās kategorijās:**

a) **apdrošināšanas pakalpojuma rezultāts (83.–86. punkts), tostarp apdrošināšanas ienākumi un apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi; un**

b) **apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi (87.–92. punkts).**

81. Uzņēmumam nav jāsadala izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku starp apdrošināšanas pakalpojumu rezultātu un apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem. Ja uzņēmums šādu sadalīšanu neveic, tas visas izmaiņas ietver riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku kā daļu no apdrošināšanas pakalpojumu rezultāta.

82. **Uzņēmums informāciju par ienākumiem vai izdevumiem no turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem norāda atsevišķi no ienākumiem vai izdevumiem, kas radušies no noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem.**

**Apdrošināšanas pakalpojumu rezultāts**

83. **Uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā norāda apdrošināšanas ienākumus, kas radušies no noslēgto apdrošināšanas līgumu grupām. Ienākumi no apdrošināšanas atspoguļo sniegtos pakalpojumus, kas izriet no apdrošināšanas līgumu grupas, par summu, kas atspoguļo atlīdzību, ko uzņēmums cer pilntiesīgi saņemt apmaiņā pret minētajiem pakalpojumiem. B120.–B127. punktā precizēts, kā uzņēmums novērtē apdrošināšanas ienākumus.**

84. **Uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā norāda apdrošināšanas pakalpojumu izdevumus, kas rodas no noslēgto apdrošināšanas līgumu grupas, tostarp notikušos gadījumus (izņemot ieguldījumu komponentu atmaksājumus), citus radušos apdrošināšanas pakalpojumu izdevumus un pārējās summas, kā aprakstīts 103. punkta b) apakšpunktā.**

85. **No peļņas vai zaudējumu aprēķinā norādītajiem apdrošināšanas ienākumiem un apdrošināšanas pakalpojumu izdevumiem izslēdz jebkādus ieguldījumu komponentus. Uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā nenorāda informāciju par prēmijām, ja šāda informācija neatbilst 83. punktam.**

86. Uzņēmums var norādīt ienākumus vai izdevumus no turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas (sk. 60.–70.A punktu), kas nav apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi, kā vienu summu; vai uzņēmums var norādīt atsevišķi summas, kas atgūtas no pārapdrošinātāja, un samaksāto prēmiju sadali, kas kopā rada neto summu, kas ir vienāda ar minēto vienu summu. Ja uzņēmums norāda atsevišķi summas, kas atgūtas no pārapdrošinātāja, un samaksāto prēmiju sadali, tas:

a) pārapdrošināšanas naudas plūsmas, kas ir atkarīgas no atlīdzību prasībām par pamatā esošajiem līgumiem, uzskaita kā daļu no atlīdzību prasībām, par kurām tiek sagaidīts, ka tās atmaksās saskaņā ar turēto pārapdrošināšanas līgumu;

b) summas, ko tas sagaida saņemt no pārapdrošinātāja, kuras nav atkarīgas no pamatā esošo līgumu atlīdzību prasībām (piemēram, daži cedēšanas komisijas maksu veidi), uzskaita kā samazinājumu pārapdrošinātājam izmaksājamās prēmijās;

ba) summas, kas atzītas saistībā ar zaudējumu atgūšanu, piemērojot 66. punkta c) apakšpunkta i) un ii) punktu un 66.A-66.B punktu, uzskaita kā summas, kas atgūtas no pārapdrošinātāja; un

c) nenorāda samaksāto prēmiju sadali kā samazinājumu ienākumos.

**Apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi (sk. B128.–B136. punktu)**

87. **Apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi ietver izmaiņas apdrošināšanas līgumu grupas uzskaites vērtībā, ko rada:**

a) **naudas laikvērtības ietekme un izmaiņas naudas laikvērtībā; un**

b) **finanšu riska un finanšu riska izmaiņu ietekme; bet**

c) **izņemot visas šādas izmaiņas apdrošināšanas līgumu grupām ar tiešas dalības iezīmēm, kas koriģētu līgumisko pakalpojuma maržu, bet to nedara, piemērojot 45. punkta b) apakšpunkta ii) punktu, 45. punkta b) apakšpunkta iii) punktu, 45. punkta c) apakšpunkta ii) punktu vai 45. punkta c) apakšpunkta iii) punktu. Tās ir ietvertas apdrošināšanas pakalpojumu izdevumos.**

87.A **Uzņēmums piemēro:**

a) **B117.A punktu apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem, kas rodas, piemērojot B115. punktu (riska mazināšana); un**

b) **88. un 89. punktu visiem pārējiem apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem.**

88. **Piemērojot 87.A punkta b) apakšpunktu, izņemot, ja piemēro 89. punktu, uzņēmums veic šādu grāmatvedības politikas izvēli:**

a) **ietver attiecīgā perioda apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā; vai**

b) **sadala attiecīgā perioda apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, lai peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietvertu summu, kas noteikta, sistemātiski iedalot sagaidāmos kopējos apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus līgumu grupas darbības laikā, piemērojot B130.–B133. punktu.**

89. **Piemērojot 87.A punkta b) apakšpunktu, attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm, kuriem uzņēmums tur pamatā esošos posteņus, uzņēmums veic šādu grāmatvedības politikas izvēli:**

a) **ietver attiecīgā perioda apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā; vai**

b) **sadala attiecīgā perioda apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, lai peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietvertu summu, kas novērš uzskaites neatbilstības, peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietverot ienākumus vai izdevumus par turētajiem pamatā esošajiem posteņiem, piemērojot B134.–B136. punktu.**

90. **Ja uzņēmums izvēlas 88. punkta b) apakšpunktā vai 89. punkta b) apakšpunktā izklāstīto grāmatvedības politiku, tas pārējos apvienotajos ienākumos ietver starpību starp apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem, kas novērtēti, ņemot vērā minētajos punktos izklāstīto, un kopējiem apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem konkrētajā periodā.**

91. **Ja uzņēmums nodod apdrošināšanas līgumu grupu vai pārtrauc atzīt apdrošināšanas līgumu, piemērojot 77. punktu:**

a) **grupas (vai līguma) visas atlikušās summas, kas iepriekš tika atzītas citos apvienotajos ienākumos, jo uzņēmums bija izvēlējies 88. punkta b) apakšpunktā izklāstīto grāmatvedības politiku, tas pārklasificē uz peļņas vai zaudējumu aprēķinu kā pārklasifikācijas korekciju (sk. 1. SGS "Finanšu pārskatu sniegšana");**

b) **grupas (vai līguma) visas atlikušās summas, kas iepriekš tika atzītas citos apvienotajos ienākumos, jo uzņēmums bija izvēlējies 89. punkta b) apakšpunktā izklāstīto grāmatvedības politiku, tas nepārklasificē uz peļņas vai zaudējumu aprēķinu kā pārklasifikācijas korekciju (sk. 1. SGS).**

92. 30. punktā ir noteikts, ka uzņēmumam jānosaka apdrošināšanas līgums kā monetārais postenis saskaņā ar 21. SGS, lai ārvalstu valūtas posteņus pārveidotu uzņēmuma funkcionālajā valūtā. Uzņēmums peļņas vai zaudējumu pārskatā ietver valūtas kursa starpību, kas radusies apdrošināšanas līgumu grupu uzskaites vērtības izmaiņu rezultātā, izņemot, ja tā attiecas uz izmaiņām apdrošināšanas līgumu grupu uzskaites vērtībā, kas ietvertas citos apvienotajos ienākumos, piemērojot 90. pantu, tad šādā gadījumā to ietver citos apvienotajos ienākumos.

INFORMĀCIJAS ATKLĀŠANA

93. **Informācijas atklāšanas prasību mērķis ir panākt, lai uzņēmums atklātu informāciju piezīmēs, kas kopā ar finanšu stāvokļa pārskatā, pārskatā(-os) par finanšu rezultātiem un pārskatā par naudas plūsmām sniegto informāciju dod pamatu finanšu pārskatu lietotājiem novērtēt to, kā 17. SFPS darbības jomā ietilpstošie apdrošināšanas līgumi ietekmē uzņēmuma finanšu stāvokli, finanšu rezultātus un naudas plūsmas. Lai sasniegtu minēto mērķi, uzņēmums atklāj kvalitatīvu un kvantitatīvu informāciju par šādiem elementiem:**

a) **summas, kas atzītas tā finanšu pārskatos par līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma (sk. 97.–116. punktu);**

b) **nozīmīgi vērtējumi un izmaiņas tajos, kas izdarīti, piemērojot 17. SFPS (sk. 117.–120. punktu); un**

c) **risku iezīmes un apjoms, kas izriet no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma (sk. 121.-132. punktu).**

94. Uzņēmums apsver, cik detalizēta informācija ir nepieciešama, lai sasniegtu mērķi par informācijas atklāšanu, un cik lielā mērā jāvelta uzmanība katrai no dažādajām prasībām. Ja, piemērojot 97.–132. punktu, izpaustā informācija nav pietiekama, lai sasniegtu 93. punktā noteikto mērķi, uzņēmums atklāj papildu informāciju, kas nepieciešama, lai sasniegtu minēto mērķi.

95. Uzņēmums informāciju apkopo vai sadala tā, lai lietderīgu informāciju nepadarītu nesaprotamu, ja tajā tiks ietverts liels skaits nebūtisku detaļu vai apkopoti posteņi ar ļoti dažādām iezīmēm.

96. 1. SGS 29.–31. punktā ir izklāstītas prasības, kas attiecas uz informācijas būtiskumu un apkopošanu. Apkopošanas bāzes, kas varētu būt piemērotas informācijas atklāšanai par apdrošināšanas līgumiem, piemēram, ir šādas:

a) līguma veids (piemēram, lielākās produktu līnijas);

b) ģeogrāfiskais reģions (piemēram, valsts vai reģions); vai

c) uzrādāms segments, kā definēts 8. SFPS "Darbības segmenti".

**Atzīto summu paskaidrojums**

97. No 98.–109.A punktā minētajām informācijas atklāšanas prasībām uz līgumiem, kuriem ir piemērota prēmiju attiecināšanas pieeja, attiecas tikai 98.–100., 102.–103., 105.–105.B un 109.A punkta prasības. Ja uzņēmums izmanto prēmiju attiecināšanas pieeju, tas atklāj arī šādus elementus:

a) kurus no 53. un 69. punktā minētajiem kritērijiem tas ir izpildījis;

b) vai tas ir veicis korekciju naudas laikvērtībai un finanšu riska ietekmei, piemērojot 56., 57. un 59. punkta b) apakšpunktu; un

c) metode, ko tas ir izvēlējies, lai atzītu apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, piemērojot 59. punkta a) apakšpunktu.

98. Uzņēmums atklāj informāciju par saskaņošanu, kurā norāda to, kā 17. SFPS darbības jomā esošo līgumu neto uzskaites summas mainījušās pārskata periodā naudas plūsmu dēļ, un ienākumus un izdevumus, kas atzīti pārskatā(-os) par finanšu rezultātiem. Atsevišķu saskaņošanu atklāj attiecībā uz noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem un turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem. Uzņēmums pielāgo 100.–109. punktā minētās prasības, lai atspoguļotu turēto pārapdrošināšanas līgumu iezīmes, kas atšķiras no noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem, piemēram, izdevumu, nevis ienākumu palielinājums vai samazinājums.

99. Uzņēmums sniedz pietiekami daudz informācijas saskaņošanā, lai finanšu pārskatu lietotāji spētu noteikt izmaiņas, kas radušās naudas plūsmās un summās, kas ir atzītas pārskatā(-os) par finanšu rezultātiem. Lai izpildītu šo prasību, uzņēmums:

a) tabulā atklāj 100.–105. punktā minēto saskaņošanu; un

b) attiecībā uz katru saskaņošanu norāda neto uzskaites vērtības pārskata perioda sākumā un beigās, kas sadalītas kopsummā par līgumu portfeļiem, kas ir aktīvi, un kopsummā par līgumu portfeļiem, kas ir saistības, kuras ir vienādas ar summām, kas norādītas pārskatā par finanšu stāvokli, piemērojot 78. punktu.

100. Uzņēmums atklāj informāciju par saskaņošanu atsevišķi par sākuma un beigu bilanci attiecībā uz katru no šādiem elementiem:

a) neto saistības (vai aktīvi) par atlikušo seguma komponentu, izņemot visus zaudējumu komponentus;

b) visi zaudējumu komponenti (sk. 47.–52. un 57.–58. punktu);

c) saistības, kas izriet no notikušiem gadījumiem. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem, kuriem ir piemērota 53.–59. un 69.–70. punktā aprakstītā prēmiju attiecināšanas pieeja, uzņēmums atklāj atsevišķu saskaņošanu par šādiem elementiem:

i) nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēses; un

ii) riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku;

101. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem, kas nav līgumi, kuriem ir piemērota 53.–59. un 69.–70.A punktā aprakstītā prēmiju attiecināšanas pieeja, uzņēmums atklāj arī informāciju par atsevišķu saskaņošanu no sākuma un beigu bilances par šādiem elementiem:

a) nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēses;

b) riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku; un

c) līgumisko pakalpojuma maržu.

102. 100.–101. punktā minētās saskaņošanas mērķis ir sniegt dažāda veida informāciju par apdrošināšanas pakalpojumu rezultātu.

103. Uzņēmums 100. punktā minētajā saskaņošanā atsevišķi atklāj informāciju par katru no turpmāk minētajām summām, kas attiecas uz pakalpojumiem, ja piemērojams:

a) apdrošināšanas ienākumi;

b) apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi, atsevišķi norādot:

i) notikušos gadījumus (izņemot ieguldījumu komponentus) un citus radušos apdrošināšanas pakalpojumu izdevumus;

ii) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu amortizāciju;

iii) izmaiņas, kuras attiecas uz pagātnes pakalpojumu, t. i., izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kuras attiecas uz saistībām, kas izriet no notikušajiem gadījumiem; un

iv) izmaiņas, kuras attiecas uz nākotnes pakalpojumu, t. i., zaudējumi par apgrūtinošu līgumu grupām un šādu zaudējumu apvērses;

c) ieguldījumu komponenti, kas nav iekļauti apdrošināšanas ieņēmumos un apdrošināšanas pakalpojumu izdevumos (apvienojumā ar prēmiju atmaksājumiem, ja vien prēmiju atmaksājumi nav uzrādīti kā daļa no naudas plūsmām laikposmā, kas aprakstīts 105. punkta a) apakšpunkta i) punktā).

104. Uzņēmums 101. punktā minētajā saskaņošanā atsevišķi atklāj informāciju par katru no turpmāk minētajām summām, kas attiecas uz pakalpojumiem, ja piemērojams:

a) izmaiņas, kas attiecas uz nākotnes pakalpojumu, piemērojot B96.–B118. punktu, atsevišķi norādot šādus elementus:

i) izmaiņas aplēsēs, kuras koriģē līgumisko pakalpojuma maržu;

ii) izmaiņas aplēsēs, kuras nekoriģē līgumisko pakalpojuma maržu, t. i., zaudējumi, ko rada apgrūtinošu līgumu grupas, un šādu zaudējumu apvērses; un

iii) sākotnēji atzīto līgumu ietekme pārskata periodā;

b) izmaiņas, kas attiecas uz pašreizējo pakalpojumu, t. i.,:

i) līgumiskās pakalpojumu maržas summa peļņas vai zaudējumu aprēķinā, lai atspoguļotu pakalpojumu nodošanu;

ii) izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, kas neattiecas uz nākotnes pakalpojumu vai pagātnes pakalpojumu; un

iii) *uz pieredzi balstīta korekcija* (sk. B97. punkta c) apakšpunktu un B113. punkta a) apakšpunktu), izņemot summas, kas attiecas uz ii) punktā iekļauto riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku;

c) izmaiņas, kuras attiecas uz pagātnes pakalpojumu, t. i., izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kas attiecas uz notikušajiem gadījumiem (sk. B97. punkta a) apakšpunktu un B113. punkta a) apakšpunktu).

105. Lai pabeigtu saskaņošanu, kas minēta 100.–101. punktā, uzņēmums arī atsevišķi atklāj informāciju par katru no turpmāk minētajām summām, kas nav saistītas ar pārskata periodā sniegtajiem pakalpojumiem, ja piemērojams:

a) naudas plūsmas pārskata periodā, tostarp:

i) prēmijas, kas saņemtas par noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem (vai samaksātas par turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem);

ii) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas; un

iii) izmaksātās atlīdzības un citi apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi, kas samaksāti par noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem (vai atgūti saskaņā ar turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem), izņemot apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas;

b) ietekme, ko rada izmaiņas riskā, ka turēto pārapdrošināšanas līgumu emitents nepildīs saistības;

c) apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi; un

d) visi papildu atsevišķie posteņi, kas var būt nepieciešami, lai saprastu izmaiņas apdrošināšanas līgumu neto uzskaites vērtībā.

105.A Uzņēmums atklāj, ka, piemērojot 28.B punktu, atzītie apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu aktīvi tiek saskaņoti no sākuma atlikuma līdz beigu atlikumam. Uzņēmums apkopo informāciju saskaņošanai tādā līmenī, kas atbilst apdrošināšanas līgumu saskaņošanas līmenim, piemērojot 98. punktu.

105.B 105.A punktā paredzētajā saskaņošanā uzņēmums atsevišķi atklāj visus zaudējumus no vērtības samazināšanās un zaudējumu no vērtības samazināšanās apvērses, kas atzītas, piemērojot 28.E-28.F punktu.

106. Attiecībā uz noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem, kas nav līgumi, kuriem ir piemērota 53.–59. punktā aprakstītā prēmiju attiecināšanas pieeja, uzņēmums atklāj informāciju par pārskata periodā atzīto apdrošināšanas ienākumu analīzi, tostarp:

a) summas, kas attiecas uz izmaiņām saistībās par atlikušo segumu, kā precizēts B124. punktā, atsevišķi atklājot informāciju par:

i) apdrošināšanas pakalpojumu izdevumiem, kas radušies pārskata periodā, kā precizēts B124. punkta a) apakšpunktā;

ii) izmaiņām riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, kā precizēts B124. punkta b) apakšpunktā;

iii) līgumisko pakalpojumu maržas summu, kas atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā nolūkā atspoguļot apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu nodošanu, kā precizēts B124. punkta c) apakšpunktā; un

iv) citas summas, ja tādas ir, piemēram, uz pieredzi balstītas korekcijas attiecībā uz tādu prēmiju ieņēmumiem, kas nav saistītas ar nākotnes pakalpojumu, kā noteikts B124. punkta d) apakšpunktā;

b) prēmiju daļas sadale, kas attiecas uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu atgūšanu (sk. B125. punktu).

107. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem, kas nav līgumi, kuriem ir piemērota 53.–59. un 69.–70.A punktā aprakstītā prēmiju attiecināšanas pieeja, uzņēmums atklāj informāciju par ietekmi uz pārskatu par finanšu stāvokli atsevišķi par noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem un turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, kas ir sākotnēji atzīti pārskata periodā, norādot to ietekmi sākotnējā atzīšanas brīdī uz:

a) nākotnes izejošo naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēsēm, atsevišķi norādot apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu summu;

b) nākotnes ienākošo naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēsēm;

c) riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku; un

d) līgumisko pakalpojuma maržu.

108. Atklājot informāciju, kas pieprasīta 107. punktā, uzņēmums atsevišķi atklāj summas, kas izriet no:

a) līgumiem, kuri iegūti no citiem uzņēmumiem, nododot apdrošināšanas līgumus vai veicot uzņēmējdarbības apvienošanu; un

b) apgrūtinošu līgumu grupām.

109. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem, kas nav līgumi, kuriem ir piemērota 53.–59. un 69.–70.A punktā aprakstītā prēmiju attiecināšanas pieeja, uzņēmums atklāj to, kad tas plāno peļņas vai zaudējumu aprēķinā atzīt pārskata perioda beigās atlikušo līgumisko pakalpojuma maržu – kvantitatīvi piemērotos laika diapazonos. Šādu informāciju sniedz atsevišķi attiecībā uz noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem un turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem.

109.A Uzņēmums atklāj informāciju kvantitatīvi un piemērotos laika diapazonos, ja tas plāno pārtraukt aktīva atzīšanu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, piemērojot 28.C punktu.

*Apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi*

110. Uzņēmums atklāj un paskaidro apdrošināšanas ienākumu vai izdevumu kopsummu pārskata periodā. Uzņēmums jo īpaši paskaidro saistību starp apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem un ieguldījumu atdevi no tā aktīviem, lai finanšu pārskatu lietotāji spētu novērtēt peļņas vai zaudējumu aprēķinā un citos apvienotajos ienākumos atzīto finanšu ienākumu vai izdevumu avotus.

111. Attiecībā uz līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm uzņēmums apraksta pamatā esošo posteņu sastāvu un atklāj to patieso vērtību.

112. Ja uzņēmums attiecībā uz līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm izvēlas nekoriģēt līgumisko pakalpojuma maržu saistībā ar kādām izmaiņām izpildes naudas plūsmās, piemērojot B115. punktu, tas atklāj informāciju par šādas izvēles ietekmi uz līgumiskās pakalpojuma maržas korekciju pašreizējā periodā.

113. Ja uzņēmums attiecībā uz līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm maina apdrošināšanas finanšu ienākumu vai izdevumu sadalīšanas bāzi starp peļņas vai zaudējumu aprēķinu un citiem apvienotajiem ienākumiem, piemērojot B135. punktu, tas periodā, kad notika izmaiņas pieejā, atklāj:

a) iemeslu, kāpēc uzņēmumam bija jāmaina sadalīšanas bāze;

b) visu korekcijas summu attiecībā uz katru atsevišķu ietekmēto finanšu pārskata posteni; un

c) apdrošināšanas līgumu grupas uzskaites vērtību, kuriem tika piemērotas izmaiņas izmaiņu datumā.

*Pārejas summas*

114. Uzņēmums atklāj tādu informāciju, kas ļauj finanšu pārskatu lietotājiem noteikt to, kā apdrošināšanas līgumu grupas, kas novērtētas pārejas datumā, piemērojot modificētu retrospektīvo pieeju (sk. C6.–C19.A punktu) vai patiesās vērtības pieeju (sk. C20.–C24.B punktu), ietekmē līgumisko pakalpojuma maržu un apdrošināšanas ienākumus turpmākajos periodos. Tādēļ uzņēmums atklāj līgumiskās pakalpojuma maržas saskaņošanu, piemērojot 101. punkta c) apakšpunktu, un apdrošināšanas ienākumu summu, piemērojot 103. punkta a) apakšpunktu, atsevišķi:

a) apdrošināšanas līgumiem, kas eksistēja pārejas datumā, kuriem uzņēmums ir piemērojis modificētu retrospektīvo pieeju;

b) apdrošināšanas līgumiem, kas eksistēja pārejas datumā, kuriem uzņēmums ir piemērojis patiesās vērtības pieeju; un

c) visiem pārējiem apdrošināšanas līgumiem.

115. Attiecībā uz visiem periodiem, kuros informācija tiek atklāta, piemērojot 114. punkta a) apakšpunktu vai 114. punkta b) apakšpunktu, nolūkā dot iespēju finanšu pārskatu lietotājiem saprast pārejas summu noteikšanā izmantoto metožu un piemēroto vērtējumu raksturu un būtiskumu, uzņēmums paskaidro, kā tas noteica apdrošināšanas līgumu novērtēšanu pārejas datumā.

116. Uzņēmums, kas izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus starp peļņas vai zaudējumu aprēķinu un citiem apvienotajiem ienākumiem, piemēro C18. punkta b) apakšpunktu, C19. punkta b) apakšpunktu, C24. punkta b) apakšpunktu un C24. punkta c) apakšpunktu, lai noteiktu kumulatīvo starpību starp apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem, kas būtu atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā, un kopējiem apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem pārejas datumā attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupām, kurām piemēro sadali. Attiecībā uz visiem periodiem, kuros eksistē summas, kas noteiktas, piemērojot šos punktus, uzņēmums atklāj tādu kumulatīvo summu saskaņošanu no sākuma atlikuma līdz beigu atlikumam, kas ir ietvertas citos apvienotajos ienākumos attiecībā uz finanšu aktīviem, kas novērtēti pēc patiesās vērtības, izmantojot citus apvienotos ienākumus, kas saistīti ar apdrošināšanas līgumu grupām. Saskaņošana ietver, piemēram, peļņu vai zaudējumus, kas atzīti citos apvienotajos ienākumos pārskata periodā, un peļņu vai zaudējumus, kas iepriekš atzīti citos apvienotajos ienākumos iepriekšējos periodos, kas šajā pārskata periodā ir pārklasificēti peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

**Nozīmīgi vērtējumi, piemērojot 17. SFPS**

117. Uzņēmums atklāj informāciju par nozīmīgiem vērtējumiem un tajos veiktajām izmaiņām, piemērojot 17. SFPS. Jo īpaši uzņēmums atklāj ievaddatus, pieņēmumus un izmantotos aplēses paņēmienus, tostarp:

a) metodes, kas izmantotas, lai novērtētu apdrošināšanas līgumus, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, un procesus, ar ko aplēsti minētajās metodēs izmantotie ievaddati. Ja vien tas ir iespējams, uzņēmums arī sniedz kvantitatīvu informāciju par minētajiem ievaddatiem;

b) visas izmaiņas metodēs un procesos, kas izmantoti ievaddatu aplēšanai, lai novērtētu līgumus, iemesls katrai izmaiņai un ietekmēto līgumu veids;

c) tiktāl, ciktāl nav ietverta a) apakšpunktā, pieeja, kas izmantota, lai:

i) atšķirtu izmaiņas nākotnes naudas plūsmu aplēsēs, kas radušās no rīcības brīvības īstenošanas, no citām izmaiņām nākotnes naudas plūsmas aplēsēs attiecībā uz līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm (sk. B98. punktu);

ii) noteiktu riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, tostarp to, vai izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku ir sadalītas apdrošināšanas pakalpojumu komponentā un apdrošināšanas finanšu komponentā vai ir pilnībā atspoguļotas apdrošināšanas pakalpojumu rezultātā;

iii) noteiktu diskonta likmes;

iv) noteiktu ieguldījumu komponentus; un

v) noteiktu apdrošināšanas seguma un ieguldījumu-atdeves pakalpojuma vai apdrošināšanas seguma un ar ieguldījumiem saistītu pakalpojumu sniegto labumu relatīvo svērumu (sk. B119.–B119.B punktu).

118. Ja, piemērojot 88. punkta b) apakšpunktu vai 89. punkta b) apakšpunktu, uzņēmums izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus summās, kas norādītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā, un summās, kas norādītas citos apvienotajos ienākumos, uzņēmums sniedz paskaidrojumu par metodēm, kas izmantotas, lai noteiktu apdrošināšanas ienākumus vai izdevumus, kuri atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

119. Uzņēmums atklāj ticamības līmeni, kas izmantots, lai noteiktu riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku. Ja uzņēmums izmanto metodi, kas nav ticamības līmeņa metode, lai noteiktu riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, tas atklāj izmantoto metodi un ticamības līmeni, kas atbilst minētās metodes rezultātiem.

120. Uzņēmums atklāj ienesīguma līkni (vai virkni ienesīguma līkņu), kas izmantota, lai diskontētu naudas plūsmas, kuras nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, piemērojot 36. punktu. Ja uzņēmums šādu informāciju sniedz par vairākām apdrošināšanas līgumu grupām kopumā, tas šo informāciju sniedz vidējo svērto rādītāju vai samērā šauru diapazonu veidā.

**Tādu risku iezīmes un apjoms, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma**

121. Uzņēmums atklāj informāciju tā, lai finanšu pārskatu lietotāji spētu novērtēt nākotnes naudas plūsmu būtību, apjomu, grafiku un nenoteiktību, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma. 122.–132. punktā ir noteiktas prasības attiecībā uz informācijas atklāšanu, kas parasti būtu nepieciešama, lai izpildītu šo prasību.

122. Šāda informācijas atklāšana pievēršas apdrošināšanas un finanšu riskiem, kas rodas no apdrošināšanas līgumiem, un tam, kā tie ir pārvaldīti. Finanšu riski parasti ir (bet ne tikai) kredītrisks, likviditātes risks un tirgus risks.

123. Ja atklātā informācija par uzņēmuma riska darījumiem pārskata perioda beigās neatspoguļo tās riska darījumus attiecīgajā periodā, uzņēmums atklāj šo faktu, iemeslu, kāpēc riska darījumi perioda beigās nav atspoguļoti, un papildu informāciju, kas atspoguļo tās riska darījumus attiecīgajā periodā.

124. Attiecībā uz katru riska veidu, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, uzņēmums atklāj šādus elementus:

a) riska darījumi un kā tie rodas;

b) uzņēmuma mērķi, politikas un procesi risku pārvaldībai un risku novērtēšanai lietotās metodes; un

c) jebkuras izmaiņas a) vai b) apakšpunktā minētajā informācijā pret iepriekšējo periodu.

125. Attiecībā uz katru riska veidu, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, uzņēmums atklāj šādus elementus:

a) kvantitatīvas informācijas kopsavilkums par tā pakļautību šim riskam pārskata perioda beigās. Šo atklāto informāciju pamato ar informāciju, kas sniegta iekšēji uzņēmuma galvenajiem vadītājiem;

b) 127.–132. punktā pieprasītā informācija tādā apjomā, kas nav sniegta, piemērojot šā punkta a) apakšpunktu.

126. Uzņēmums atklāj informāciju par tiesiskā regulējuma ietekmi, kurā tas darbojas; piemēram, minimālā kapitāla prasības vai pieprasītās procentu likmju garantijas. Ja uzņēmums piemēro 20. punktu, nosakot apdrošināšanas līgumu grupas, kurām tas piemēro 17. SFPS atzīšanas un novērtēšanas prasības, tas atklāj šo faktu.

*Visi riska veidi – risku koncentrācija*

127. Uzņēmums atklāj informāciju par risku koncentrāciju, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, tostarp aprakstu par to, kā uzņēmums šādu koncentrāciju nosaka, un aprakstu par kopīgām iezīmēm, pēc kurām nosaka katru koncentrāciju (piemēram, apdrošinātā gadījuma veids, nozare, ģeogrāfiskais apgabals vai valūta). Finanšu risku koncentrācija varētu rasties, piemēram, no procentu likmju garantijām, kuras stājas spēkā vienādā līmenī lielam līgumu skaitam. Finanšu risku koncentrāciju var arī radīt nefinanšu risku koncentrācija; piemēram, ja uzņēmums sniedz produkta atbildības aizsardzību farmācijas uzņēmumiem un tam šādos uzņēmumos arī ieguldījumi.

*Apdrošināšanas un tirgus risks – jutīguma analīze*

128. Uzņēmums atklāj informāciju par jutību pret izmaiņām riska mainīgajos lielumos, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma. Lai izpildītu šo prasību, uzņēmums atklāj šādus elementus:

a) jutīguma analīze, kurā norāda, kā peļņu vai zaudējumus un pašu kapitālu ietekmētu izmaiņas riska mainīgajos lielumos, kas bija reālistiski iespējamas pārskata perioda beigās:

i) attiecībā uz apdrošināšanas risku – norāda ietekmi uz noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem pirms un pēc riska mazināšanas pasākumiem, izmantojot pārapdrošināšanas līgumus; un

ii) attiecībā uz katru tirgus riska veidu – tādā veidā, kas paskaidro saistību starp jutīgumu pret izmaiņām riska mainīgajos lielumos, kuri rodas no apdrošināšanas līgumiem, un tādos riska darījumos, kuri rodas no finanšu aktīviem, kurus tur uzņēmums;

b) metodes un pieņēmumi, kas izmantoti, sagatavojot jūtīguma analīzi; un

c) jutīguma analīzes sagatavošanā izmantoto metožu un pieņēmumu izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu un šo izmaiņu iemesli.

129. Ja uzņēmums sagatavo jutīguma analīzi, kas parāda, kā izmaiņas riska mainīgajos lielumos ietekmē summas, kas atšķiras no 128. punkta a) apakšpunktā minētajām summām, un izmanto jutīguma analīzi, lai pārvaldītu riskus, kuri rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, tas var izmantot minēto jutīguma analīzi, nevis 128. punkta a) apakšpunktā precizēto analīzi. Uzņēmums atklāj arī šādu informāciju:

a) skaidrojums par metodi, kas izmantota, sagatavojot šādu jūtīguma analīzi, un par galvenajiem parametriem un pieņēmumiem, kuri ir pamatā sniegtajai informācijai; un

b) skaidrojums par izmantotās metodes mērķi un par visiem ierobežojumiem, kas var būt sniegtajā informācijā.

*Apdrošināšanas risks – atlīdzību prasību attīstība*

130. Uzņēmums atklāj faktiskās atlīdzību prasības salīdzinājumā ar iepriekšējām aplēsēm par atlīdzību prasību nediskontētām summām (t. i., atlīdzību prasību attīstību). Informācijas atklāšanai par atlīdzību prasību attīstību jāsākas ar periodu, kad radās vecākā būtiskā atlīdzību prasība vai prasības, par kuru (kurām) vēl joprojām ir neskaidrība attiecībā uz atlīdzības izmaksas summu un laika grafiku pārskata perioda beigās, bet nav nepieciešams atklāt informāciju par agrāk nekā 10 gadiem pirms pārskata perioda beigām. Uzņēmumam nav jāatklāj informācija par tādu atlīdzības prasību attīstību, par kurām neskaidrība saistībā ar atlīdzības izmaksas summu un laika grafiku parasti izzūd gada laikā. Uzņēmums informāciju par atlīdzību prasību attīstību salīdzina ar apdrošināšanas līgumu grupu apkopoto uzskaites vērtību, ko uzņēmums atklāj, piemērojot 100. punkta c) apakšpunktu.

*Kredītrisks – cita informācija*

131. Par kredītrisku, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, uzņēmums atklāj šādus elementus:

a) summa, kas vislabāk ataino tā maksimālo pakļautību kredītriskam pārskata perioda beigās, atsevišķi par noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem un turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem; un

b) informācija par tādu turēto pārapdrošināšanas līgumu kredītkvalitāti, kas ir aktīvi.

*Likviditātes risks – cita informācija*

132. Par likviditātes risku, kas rodas no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, uzņēmums atklāj šādus elementus:

a) apraksts par to, kā tas pārvalda likviditātes risku;

b) atsevišķas termiņanalīzes par tādu noslēgto apdrošināšanas līgumu portfeļiem, kas ir saistības, un tādu turēto pārapdrošināšanas līgumu portfeļiem, kas ir saistības, kas vismaz norāda portfeļu neto naudas plūsmas par katru no pirmajiem pieciem gadiem pēc pārskata datuma un kopumā pēc pirmajiem pieciem gadiem. Uzņēmumam šajās analīzēs nav jāietver atlikušā seguma saistības, kas novērtētas, piemērojot 55.–59. punktu un 69.–70.A punktu. Analīzes var atspoguļot šādi:

i) atlikušo līgumisko nediskontēto neto naudas plūsmu analīze, pamatojoties uz aplēsto laika grafiku; vai

ii) nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēšu analīze, pamatojoties uz aplēsto laika grafiku;

c) summas, kas ir maksājamas pēc pieprasījuma, paskaidrojot attiecību starp šādām summām un attiecīgo līgumu portfeļu uzskaites vērtību, ja tās nav jau atklātas, piemērojot šā punkta b) apakšpunktu.

*A papildinājums*

**Definētie termini**

*Šis papildinājums ir svarīga daļa no 17. SFPS* "Apdrošināšanas līgumi".

| | |
|---|---|
| **līgumiskā pakalpojuma marža** | **Apdrošināšanas līgumu grupas** aktīva vai saistību uzskaites vērtības komponents, kas atspoguļo nenopelnīto peļņu, ko uzņēmums atzīs, tiklīdz tas būs sniedzis **apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus** saskaņā ar attiecīgajā grupā ietvertajiem **apdrošināšanas līgumiem**. |
| **seguma periods** | Periods, kurā uzņēmums sniedz **apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus**. Šis periods ietver **apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus**, kas attiecas uz visām prēmijām konkrēta **apdrošināšanas līguma** robežās. |
| **uz pieredzi balstīta korekcija** | Starpība starp:<br>a) attiecībā uz prēmiju ieņēmumiem (un visām saistītajām naudas plūsmām, piemēram **apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas** un apdrošināšanas prēmiju nodokļi) – to summu aplēsi pārskata perioda sākumā, kas ir paredzamas attiecīgajā periodā, un faktiskajām naudas plūsmām šādā periodā; vai<br>b) attiecībā uz apdrošināšanas pakalpojumu izdevumiem (izņemot apdrošināšanas piesaistes izdevumus) – aplēse, kas veikta perioda sākumā par izdevumu summām, kas gaidāmas attiecīgajā periodā, un faktiskajām tajā pašā periodā izdotajām summām. |
| **finanšu risks** | Risks attiecībā uz iespējamām nākotnes izmaiņām vienā vai vairākos šādos faktoros: konkrēta procentu likme, finanšu instrumenta cena, preces cena, ārvalstu valūtas kurss, cenu vai likmju indekss, kredītreitings vai kredītu indekss, vai cits mainīgais lielums, un ja nefinanšu mainīgā lieluma gadījumā attiecīgais mainīgais lielums nav attiecināms uz vienu no līguma pusēm. |
| **izpildes naudas plūsmas** | Nākotnes izejošo naudas plūsmu pašreizējās vērtības skaidra, objektīva un ar varbūtību svērta aplēse (t. i., sagaidāmā vērtība), no kuras atņemta nākotnes ienākošo naudas plūsmu pašreizējā vērtība, kas radīsies, tiklīdz uzņēmums izpildīs **apdrošināšanas līgumus**, un kurā ietverta **riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku**. |
| **apdrošināšanas līgumu grupa** | **Apdrošināšanas līgumu** kopums, ko veido **apdrošināšanas līgumu portfeļa** sadalījums vismaz tādos līgumos, kuri parakstīti laikposmā, kas nepārsniedz vienu gadu, un sākotnējās atzīšanas brīdī:<br>a) tie ir apgrūtinoši (ja tādi ir);<br>b) nav nozīmīgas iespējamības, ka tie pēc tam kļūs apgrūtinoši (ja tādi ir); vai<br>c) uz tiem neattiecas a) vai b) apakšpunkts (ja tādi ir). |
| **apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas** | Naudas plūsmas, kas rodas no **apdrošināšanas līgumu grupas** pārdošanas, parakstīšanas un darbības sākšanas izmaksām (noslēgtie līgumi vai tādi, kurus plānots noslēgt), kas ir tieši attiecināmas uz **apdrošināšanas līgumu portfeli**, kurai grupa pieder. Šādas naudas plūsmas ietver naudas plūsmas, kas nav tieši attiecināmas uz atsevišķiem līgumiem vai **apdrošināšanas līgumu grupām** konkrētā portfelī. |

| | |
|---|---|
| **apdrošināšanas līgums** | Līgums, saskaņā ar kuru viena puse (apdrošinātājs) uzņemas būtisku **apdrošināšanas risku** no citas puses (**apdrošinājuma ņēmējs**), piekrītot izmaksāt kompensāciju **apdrošinājuma ņēmējam**, ja konkrēts nenoteikts nākotnes gadījums (**apdrošinātais gadījums**) negatīvi ietekmē **apdrošinājuma ņēmēju**. |
| **apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi** | Turpmāk minētie pakalpojumi, ko uzņēmums sniedz **apdrošināšanas līguma apdrošinājuma ņēmējam**:<br>a) **apdrošinātā gadījuma** segums (apdrošināšanas segums);<br>b) attiecībā uz **apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm** – attiecīgā gadījumā apdrošinājuma ņēmējam ieguldījumu atdeves ģenerēšana (ieguldījumu-atdeves pakalpojums); un<br>c) attiecībā uz **apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm** – pamatā esošo posteņu pārvaldība **apdrošinājuma ņēmēja** vārdā (ar ieguldījumiem saistīts pakalpojums). |
| **apdrošināšanas līgums ar tiešas dalības iezīmēm** | **Apdrošināšanas līgums**, attiecībā uz kuru tā noslēgšanas brīdī:<br>a) līguma noteikumos precizēts, ka **apdrošinājuma ņēmējs** ņem dalību daļā no skaidri noteiktu **pamatā esošo posteņu** portfeļa;<br>b) b) uzņēmums paredz maksāt **apdrošinājuma ņēmējam** summu, kas līdzvērtīga **pamatā esošo posteņu** patiesās vērtības peļņas būtiskai daļai; un<br>c) uzņēmums sagaida, ka būtiska daļa no visām izmaiņām attiecīgajās summās, kas jāizmaksā **apdrošinājuma ņēmējam**, mainīsies līdz ar izmaiņām **pamatā esošo posteņu** patiesajā vērtībā. |
| **apdrošināšanas līgums bez tiešas dalības iezīmēm** | **Apdrošināšanas līgums**, kas nav **apdrošināšanas līgums ar tiešas dalības iezīmēm**. |
| **apdrošināšanas risks** | Risks, kas nav **finanšu risks**, ko līguma turētājs nodod apdrošinātājam. |
| **apdrošinātais gadījums** | Nenoteikts nākotnes gadījums, ko sedz **apdrošināšanas līgums** un kas rada **apdrošināšanas risku**. |
| **ieguldījumu komponents** | Summas, kas saskaņā ar **apdrošināšanas līgumu** uzņēmumam ir jāatmaksā **apdrošinājuma ņēmējam** jebkuros apstākļos neatkarīgi no tā, vai iestājas **apdrošinātais gadījums**. |
| **ieguldījumu līgums ar diskrecionāras dalības iezīmēm** | Finanšu instruments, kas konkrētam ieguldītājam dod līgumiskas tiesības papildus summai, uz ko neattiecas apdrošinātāja rīcības brīvība, saņemt papildu summas:<br>a) attiecībā uz kurām sagaida, ka tās būs būtiska daļa no kopējiem līgumā noteiktajiem labumiem;<br>b) kuru laika grafiks vai apmērs ir noteikts līgumā pēc apdrošinātāja ieskatiem; un<br>c) kuras saskaņā ar līgumu balstās uz:<br>i) konkrēta līgumu kopuma vai konkrēta līguma veida atdevi;<br>ii) realizētu un/vai nerealizētu ieguldījumu atdevi no konkrēta aktīvu kopuma, ko tur apdrošinātājs; vai<br>iii) tāda uzņēmuma vai fonda peļņu vai zaudējumiem, kas noslēdzis līgumu. |
| **saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem** | Uzņēmuma pienākums:<br>a) izskatīt un samaksāt pamatotas atlīdzību prasības par **apdrošinātajiem gadījumiem**, kuri jau ir iestājušies, tostarp par gadījumiem, kas ir iestājušies, bet par kuriem atlīdzību prasības vēl nav iesniegtas, un citi radušies apdrošināšanas izdevumi; un<br>b) maksāt summas, kas nav iekļautas a) apakšpunktā un kas attiecas uz:<br>i) **apdrošināšanas līgumā ietvertajiem pakalpojumiem**, kas jau ir sniegti; vai<br>ii) visiem **ieguldījumu komponentiem** vai citām summām, kas nav saistītas ar **apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu** sniegšanu un kas neietilpst **saistībās par atlikušo segumu**. |

| | |
|---|---|
| **atlikušā seguma saistības** | Uzņēmuma pienākums:<br>a) izskatīt un samaksāt pamatotas atlīdzību prasības saskaņā ar esošajiem **apdrošināšanas līgumiem** par **apdrošinātajiem gadījumiem**, kas vēl nav iestājušies (t. i., pienākums, kas attiecas uz apdrošināšanas seguma atlikušo darbības laiku); un<br>b) maksāt summas saskaņā ar esošajiem **apdrošināšanas līgumiem**, kas nav iekļautas a) apakšpunktā un kas attiecas uz:<br>i) **apdrošināšanas līgumu pakalpojumiem**, kas vēl nav sniegti (t. i., saistības, kas attiecas uz **apdrošināšanas līgumu pakalpojumu** sniegšanu nākotnē); vai<br>ii) visiem **ieguldījumu komponentiem** vai citām summām, kas nav saistītas ar **apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu** sniegšanu un nav pārvestas uz **saistībām, kas izriet no notikušajiem gadījumiem**. |
| **apdrošinājuma ņēmējs** | Puse, kurai ir tiesības uz kompensāciju saskaņā ar **apdrošināšanas līgumu**, ja ir iestājies **apdrošinātais gadījums**. |
| **apdrošināšanas līgumu portfelis** | **Apdrošināšanas līgumi**, uz kuriem attiecas līdzīgi riski un kurus pārvalda kopīgi. |
| **pārapdrošināšanas līgums** | **Apdrošināšanas līgums**, kuru noslēdzis viens uzņēmums (pārapdrošinātājs), lai kompensētu citam uzņēmumam atlīdzību prasības, kas izriet no viena vai vairākiem **apdrošināšanas līgumiem**, kurus noslēdzis minētais cits uzņēmums (pamatā esošie līgumi). |
| **riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku** | Kompensācija, ko uzņēmums pieprasa par to, kas tas uzņemas nenoteiktību attiecībā uz naudas plūsmu summu un laika grafiku, kas rodas no nefinanšu riska, laikā, kad uzņēmums izpilda **apdrošināšanas līgumus**. |
| **pamatā esošie posteņi** | Posteņi, kas nosaka dažas summas, kas ir izmaksājamas **apdrošinājuma ņēmējam**. **Pamatā esošie posteņi** var ietvert jebkādus posteņus; piemēram, atsauces aktīvu portfeli, uzņēmuma neto aktīvus vai uzņēmuma neto aktīvu noteiktu apakškopu. |

*B papildinājums*

**Piemērošanas vadlīnijas**

*Šis papildinājums ir svarīga daļa no 17. SFPS* "Apdrošināšanas līgumi".

B1 Šajā papildinājumā ir sniegtas vadlīnijas par šādiem elementiem:

a) apdrošināšanas līguma definīcija (sk. B2.–B30. punktu);

b) komponentu nodalīšana no apdrošināšanas līguma (sk. B31.-B35. punktu);

ba) aktīvs attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām (sk. B35.A–B35.D punktu);

c) novērtēšana (sk. B36. – B119.F punktu);

d) apdrošināšanas ienākumi (sk. B120.–B127. punktu);

e) apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi (sk. B128.–B136. punktu) un

f) starpperioda finanšu pārskati (sk. B137. punktu).

APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA DEFINĪCIJA (A PAPILDINĀJUMS)

B2 Šajā iedaļā ir sniegtas vadlīnijas par apdrošināšanas līguma definīciju, kā precizēts A papildinājumā. Tā attiecas uz šādiem elementiem:

a) nenoteikts nākotnes notikums (sk. B3.–B5. punktu);

b) maksājumi natūrā (sk. B6. punktu);

c) atšķirība starp apdrošināšanas risku un citiem riskiem (sk. B7.–B16. punktu);

d) būtisks apdrošināšanas risks (sk. B17.–B23. punktu);

e) izmaiņas apdrošināšanas riska līmenī (sk. B24.–B25. punktu); un

f) apdrošināšanas līgumu piemēri (sk. B26.–B30. punktu).

**Nenoteikts nākotnes notikums**

B3 Nenoteiktība (vai risks) ir apdrošināšanas līguma būtība. Līdz ar to apdrošināšanas līguma noslēgšanas brīdī nav zināms vismaz viens no sekojošajiem elementiem:

a) varbūtība, ka iestāsies apdrošinātais gadījums;

b) laiks, kad iestāsies apdrošinātais gadījums; vai

c) summa, kas uzņēmumam būs jāmaksā, ja iestāsies apdrošinātais gadījums.

B4 Dažos apdrošināšanas līgumos apdrošinātais gadījums ir zaudējumu konstatēšana līguma darbības laikā, pat ja zaudējumi rodas notikuma dēļ, kas iestājies pirms līguma noslēgšanas. Citos apdrošināšanas līgumos apdrošinātais gadījums ir gadījums, kas iestājas līguma darbības laikā, pat ja radušies zaudējumi tiek konstatēti pēc līguma darbības termiņa beigām.

B5 Daži apdrošināšanas līgumi aptver gadījumus, kas jau ir iestājušies, bet kuru finansiālā ietekme ir vēl nenoteikta. Piemēram, apdrošināšanas līgums, kas nodrošina apdrošināšanas segumu pret nelabvēlīgu notikuma attīstību, kas jau ir iestājies. Tādos līgumos apdrošinātais gadījums ir šādu atlīdzības prasību noteikšanas galīgās izmaksas.

**Maksājumi natūrā**

B6 Daži apdrošināšanas līgumi pieprasa vai atļauj veikt maksājumus natūrā. Šādos gadījumos uzņēmums sniedz apdrošinājuma ņēmējam preces vai pakalpojumus, lai nokārtotu uzņēmuma saistības sniegt kompensāciju apdrošinājuma ņēmējam par apdrošinātajiem gadījumiem. Piemēram, uzņēmums aizstāj nozagtu priekšmetu, nevis atmaksā apdrošinājuma ņēmējam tā zaudējuma summu. Vēl viens piemērs: uzņēmums izmanto savas slimnīcas un medicīnisko personālu, lai nodrošinātu medicīniskos pakalpojumus, kas paredzēti apdrošināšanas līgumā. Šādi līgumi ir apdrošināšanas līgumi, pat ja atlīdzību prasības tiek atlīdzinātas natūrā. Fiksētas maksas pakalpojumu līgumi, kuri atbilst 8. punktā precizētajiem nosacījumiem, arī ir apdrošināšanas līgumi, bet, piemērojot 8. punktu, uzņēmums var izvēlēties tos uzskaitīt, piemērojot 17. SFPS vai 15. SFPS "Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem".

**Atšķirība starp apdrošināšanas risku un citiem riskiem**

B7 Apdrošināšanas līguma definīcijā ir noteikts, ka viena puse pieņem būtisku apdrošināšanas risku no otras puses. 17. SFPS apdrošināšanas risks definēts kā "risks, kas nav finanšu risks, ko līguma turētājs nodod apdrošinātājam". Līgums, kurš pakļauj apdrošinātāju finanšu riskam bez būtiska apdrošināšanas riska, nav apdrošināšanas līgums.

B8 A papildinājumā minētā finanšu riska definīcija attiecas uz finanšu un nefinanšu mainīgajiem lielumiem. Nefinanšu mainīgie lielumi, kas nav raksturīgi līguma pusei, ietver, piemēram, zemestrīču nodarīto zaudējumu indeksu konkrētā reģionā vai temperatūru indeksu konkrētā pilsētā. Finanšu risks izslēdz risku no tādiem nefinanšu mainīgajiem lielumiem, kuri ir īpaši attiecināmi uz kādu līguma pusi, piemēram, ugunsgrēku notikšana vai nenotikšana, kas kaitē vai iznīcina attiecīgās puses aktīvus. Turklāt risks, ka nefinanšu aktīva patiesajā vērtībā radīsies izmaiņas, nav finanšu risks, ja patiesā vērtība atspoguļo izmaiņas šādu aktīvu tirgus cenās (finanšu mainīgais lielums) un konkrēta nefinanšu aktīva stāvokli, kas pieder līgumā minētai pusei (t. i., nefinanšu mainīgais lielums). Piemēram, ja konkrētas mašīnas atlikušās vērtības garantija, kurā apdrošinājuma ņēmējam ir apdrošināmā interese, pakļauj garantētāju riskam, ka mainīsies mašīnas fiziskais stāvoklis, šāds risks ir apdrošināšanas risks, nevis finanšu risks.

B9 Daži līgumi papildus būtiskam apdrošināšanas riskam pakļauj apdrošinātāju finanšu riskam. Piemēram, daudzi dzīvības apdrošināšanas līgumi garantē apdrošinājuma ņēmējam minimālo atdevi, radot finanšu risku, un tajā pašā laikā apsola apdrošinājuma summas izmaksu nāves gadījumā, kas dažkārt var būtiski pārsniegt apdrošinājuma ņēmēja konta atlikumu, radot apdrošināšanas risku mirstības riska veidā. Šādi līgumi ir apdrošināšanas līgumi.

B10 Dažos līgumos apdrošinātais gadījums izraisa tādas summas maksājumu, kas saistīta ar cenu indeksu. Šādi līgumi ir apdrošināšanas līgumi, ja maksājums, kas ir atkarīgs no apdrošinātā gadījuma, varētu būt būtisks. Piemēram, mūža rente, kas saistīta ar dzīves ilguma izmaksu indeksu, pārnes apdrošināšanas risku, jo maksājumu izraisījis nenoteikts nākotnes notikums – ikgadējā maksājuma saņēmēja dzīves ilgums. Saikne ar cenu indeksu ir atvasināts instruments, bet tā arī pārnes apdrošināšanas risku, jo maksājumu skaits, uz ko attiecas minētais indekss, ir

atkarīgs no ikgadējā maksājuma saņēmēja dzīves ilguma. Ja izrietošais apdrošināšanas riska pārnesums ir būtisks, atvasinātais instruments atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, un šādā gadījumā to nenodala no pamatlīguma (sk. 11. punkta a) apakšpunktu).

B11 Apdrošināšanas risks ir risks, ko uzņēmums pieņem no apdrošinājuma ņēmēja. Tas nozīmē, ka uzņēmumam no apdrošinājuma ņēmēja ir jāpieņem risks, kam apdrošinājuma ņēmējs jau bija pakļauts. Jebkāds jauns risks, kas līgumā radīts uzņēmumam vai apdrošinājuma ņēmējam, nav apdrošināšanas risks.

B12 Apdrošināšanas līguma definīcija atsaucas uz nelabvēlīgu ietekmi uz apdrošinājuma ņēmēju. Šī definīcija neierobežo summu, ko izmaksā uzņēmums, nelabvēlīgā notikuma finansiālās ietekmes apmērā. Piemēram, definīcija ietver "jauns pret veco" apdrošināšanas segumu, kas apdrošinājuma ņēmējam maksā summu, kas ļauj lietotu un bojātu aktīvu nomainīt pret jaunu. Līdzīgi, definīcija neierobežo maksājumu dzīvības apdrošināšanas līgumā, lai segtu finanšu zaudējumus, kas radušies bojā gājušā apgādājamajiem, kā arī tā neizslēdz līgumus, kuros paredzēta iepriekš noteiktu summu izmaksa, lai kompensētu nāves vai negadījuma radītos zaudējumus.

B13 Daži līgumi pieprasa maksājumu konkrēta nenoteikta nākotnes notikuma iestāšanās gadījumā, bet šim notikumam nav obligāti nelabvēlīgi jāietekmē apdrošinājuma ņēmējs. Tāds līgums nav apdrošināšanas līgums, pat ja apdrošinājuma ņēmējs izmanto līgumu, lai mazinātu iespējamo pakļautību riskam. Piemēram, ja apdrošinājuma ņēmējs izmanto atvasināto instrumentu, lai ierobežotu pamatā esošo finanšu vai nefinanšu mainīgo lielumu, ja tas saistīts ar uzņēmuma aktīvu naudas plūsmām, tad atvasinātais instruments nav apdrošināšanas līgums, jo maksājums nav atkarīgs no tā, vai apdrošinājuma ņēmēju nelabvēlīgi ietekmē aktīva naudas plūsmas. Apdrošināšanas līguma definīcija atsaucas uz nenoteiktu nākotnes notikumu, kura nelabvēlīgā ietekme uz apdrošinājuma ņēmēju ir līguma priekšnosacījums kompensācijas izmaksai. Līguma priekšnosacījums nepieprasa uzņēmumam noteikt, vai notikums patiesi ir radījis nelabvēlīgu ietekmi, bet atļauj uzņēmumam neizmaksāt kompensāciju, ja nav pietiekami uzskatāms, ka notikums patiešām radījis nelabvēlīgu ietekmi.

B14 Apturēšanas vai ilguma risks (t. i., risks, ka apdrošinājuma ņēmējs pārtrauks līgumu agrāk vai vēlāk, nekā apdrošinātājs tika uzskatījis, nosakot līguma cenu) nav apdrošināšanas risks, jo izrietošās svārstības maksājumos apdrošinājuma ņēmējam nav saistītas ar nenoteiktu nākotnes notikumu, kas nelabvēlīgi ietekmē apdrošinājuma ņēmēju. Līdzīgi, izmaksu risks (t. i., neparedzētu administratīvo izmaksu, kas saistītas ar līguma apkalpošanu, bet ne apdrošināto notikumu, izmaksu palielināšanās risks) nav apdrošināšanas risks, jo neparedzēts šādu izmaksu palielinājums nelabvēlīgi neietekmē apdrošinājuma ņēmēju.

B15 Tādēļ līgums, kas pakļauj uzņēmumu apturēšanas riskam, ilguma riskam vai izmaksu riskam, nav apdrošināšanas līgums, izņemot, ja tas arī pakļauj uzņēmumu būtiskam apdrošināšanas riskam. Tomēr, ja uzņēmums samazina šo risku, izmantojot otru līgumu, lai pārnestu daļu no riska, kas nav apdrošināšanas risks, citai pusei, otrais līgums otru pusi pakļauj apdrošināšanas riskam.

B16 Uzņēmums var pieņemt būtisku apdrošināšanas risku no apdrošinājuma ņēmēja tikai tad, ja uzņēmums ir nodalīts no apdrošinājuma ņēmēja. Kopēja uzņēmuma gadījumā kopējais uzņēmums pieņem risku no katra apdrošinājuma ņēmēja un apvieno šo risku. Lai arī apdrošinājuma ņēmēji apvienoto risku uzņemas kopīgi, jo tiem ir atlikusī līdzdalība uzņēmumā, kopējais uzņēmums ir atsevišķs uzņēmums, kas ir uzņēmies risku.

**Būtisks apdrošināšanas risks**

B17 Līgums ir apdrošināšanas līgums tikai tad, ja tas pārnes būtisku apdrošināšanas risku. B7.–B16. punktā ir apskatīts apdrošināšanas risks. B18.–B23. punktā ir iztirzāts novērtējums par to, vai apdrošināšanas risks ir būtisks.

B18 Apdrošināšanas risks ir būtisks tikai un vienīgi tad, ja apdrošinātais gadījums varētu likt apdrošinātājam maksāt būtiskas papildu summas jebkurā atsevišķā scenārijā, izņemot gadījumus, kuriem nav komerciāls raksturs (t. i., nav saskatāma ietekme uz darījuma ekonomisko pusi). Ja apdrošinātais gadījums varētu nozīmēt, ka būtiskas papildu summas tiktu izmaksātas visos gadījumos, kam ir komerciāls raksturs, iepriekšējā teikumā minētais nosacījums var tikt izpildīts, pat ja apdrošinātais gadījums ir ļoti mazticams vai ja sagaidāmā (t. i., aprēķināta, ņemot vērā varbūtību) iespējamo naudas plūsmu pašreizējā vērtība ir neliela daļa no sagaidāmās atlikušo apdrošināšanas līgumā paredzēto naudas plūsmu pašreizējās vērtības.

B19 Turklāt līgums pārnes būtisku apdrošināšanas risku tikai tad, ja ir scenārijs ar komerciālu raksturu, kurā pastāv iespēja, ka apdrošinātājam radīsies zaudējumi, ņemot vērā pašreizējo vērtību. Tomēr pat ja pārapdrošināšanas līgums nepakļauj apdrošinātāju būtiska riska iespējai, tiek uzskatīts, ka minētais līgums pārnes būtisku apdrošināšanas risku, ja tas būtībā pārapdrošinātājam pārnes visu apdrošināšanas risku, kas attiecas uz pamatā esošo apdrošināšanas līgumu pārapdrošinātajām daļām.

B20 B18. punktā aprakstītās papildu summas ir noteiktas, ņemot vērā pašreizējo vērtību. Ja apdrošināšanas līgumā ir noteikta maksājuma izmaksa, kad iestājas gadījums nenoteiktā laika posmā, un ja maksājumu nekoriģē attiecībā uz naudas laikvērtību, var būt scenāriji, kuros maksājuma pašreizējā vērtība pieaug, pat ja tā nominālā vērtība ir fiksēta. Piemēram, apdrošināšana, kas nodrošina labumu apdrošinājuma ņēmēja nāves iestāšanās gadījumā, un kuras segumam nav termiņa (bieži dēvēta par dzīvības apdrošināšanu mūža garumā par fiksētu summu). Ir zināms, ka apdrošinājuma ņēmējs mirs, bet nāves iestāšanās datums nav zināms. Maksājumus var veikt, ja individuāls apdrošinājuma ņēmējs nomirst agrāk, nekā gaidīts. Tā kā minētie maksājumi nav koriģēti attiecībā uz naudas laikvērtību, varētu pastāvēt būtisks apdrošināšanas risks, pat ja līgumu portfelī kopumā zaudējumu nav. Līdzīgi, līguma noteikumi, kas kavē savlaicīgu atmaksu apdrošinājuma ņēmējam, var novērst būtisku apdrošināšanas risku. Uzņēmums izmanto 36. punktā pieprasītās diskonta likmes, lai noteiktu papildu summu pašreizējo vērtību.

B21 B18. punktā aprakstītās papildu summas attiecas uz to summu pašreizējo vērtību, kas pārsniedz summas, kuras tiktu izmaksātas, ja neviens apdrošinātais gadījums neiestātos (atskaitot gadījumus, kuriem nav komerciāls raksturs). Šīs papildu summas ietver atlīdzības prasību izskatīšanas un novērtēšanas izmaksas, bet neietver:

a) iespējas zaudēšanu pieprasīt apdrošinājuma ņēmējam maksu par pakalpojumu nākotnē. Piemēram, ieguldījumam piesaistītā dzīvības apdrošināšanas līgumā apdrošinājuma ņēmēja nāve nozīmē to, ka uzņēmums vairs nevar veikt ieguldījumu pārvaldības pakalpojumus un par to iekasēt maksu. Tomēr šis uzņēmuma ekonomiskais zaudējums neatspoguļo apdrošināšanas risku, tāpat kā apvienotā fonda pārvaldnieks neuzņemas ar iespējamo klienta nāvi saistīto apdrošināšanas risku. Tādēļ potenciālais nākotnes ieguldījumu pārvaldības maksu zaudējums nav nozīmīgs, nosakot, cik liels apdrošināšanas risks ir pārnests ar līgumu;

b) atteikšanos no maksām nāves gadījumā, kas tiktu saņemtas anulēšanas vai atpirkšanas gadījumā. Tādēļ, ka līgums radīja šīs maksas, atteikšanās no tām apdrošinājuma ņēmējam nekompensē iepriekš pastāvošo risku. Līdz ar to tās nav nozīmīgas, nosakot, cik liels apdrošināšanas risks ir pārnests ar līgumu;

c) maksājumus, kas atkarīgi no notikuma, kas nerada apdrošinājuma ņēmējam būtisku zaudējumu. Piemēram, līgums, kas paredz, ka apdrošinātājs maksā miljonu 1 VV ([1]), ja aktīvam rodas fizisks bojājums, kas izraisa nebūtisku ekonomisku zaudējumu 1 VV apmērā apdrošinājuma ņēmējam. Šajā līgumā apdrošinājuma ņēmējs nebūtisko risku, kas paredz 1 VV zaudējumu, pārnes apdrošinātājam. Tajā pašā laikā līgums rada neapdrošināšanas risku, ka apdrošinātājam būs jāmaksā 999,999 VV, ja konkrētais notikums iestāsies. Tā kā nepastāv scenārijs, kurā apdrošinātais gadījums rada būtisku zaudējumu līguma turētājam, apdrošinātājs nepieņem būtisku apdrošināšanas risku no turētāja, un šis līgums nav apdrošināšanas līgums;

d) iespējamās pārapdrošināšanas atgūtās summas. Uzņēmums tās uzskaita atsevišķi.

B22 Uzņēmums novērtē apdrošināšanas riska būtiskumu atsevišķi katram līgumam. Tādēļ apdrošināšanas risks var būt būtisks pat tad, ja pastāv minimāla varbūtība, ka līgumu grupai vai portfelim radīsies būtiski zaudējumi.

B23 No B18.–B22. punkta izriet, ka gadījumā, ja par līgumu nāves iestāšanās gadījumā izmaksā pabalstu, kas ir lielāks par to, kas tiek izmaksāts izdzīvošanas gadījumā, līgums ir apdrošināšanas līgums, ja vien papildu pabalsti nāves iestāšanās gadījumā nav nozīmīgi (vērtē, atsaucoties uz atsevišķu līgumu, nevis uz veselu līgumu portfeli). Kā minēts B21. punkta b) apakšpunktā, atteikšanās no līguma anulēšanas vai atpirkuma summām nāves gadījumā nav iekļautas šajā novērtējumā, ja minētā atteikšanās nekompensē apdrošinājuma ņēmējam iepriekš pastāvošo risku. Līdzīgi, mūža rentes līgums, kas izmaksā nemainīgas summas visu apdrošinājuma ņēmēja atlikušo dzīves laiku, ir apdrošināšanas līgums, atskaitot gadījumu, ja kopējie iespējamie maksājumi ir nebūtiski.

([1]) VV ir valūtas vienība.

**Izmaiņas apdrošināšanas riska līmenī**

B24 Attiecībā uz dažiem līgumiem apdrošināšanas riska pārnešana apdrošinātājam notiek pēc konkrēta laika perioda. Piemēram, apskatīsim līgumu, kas nodrošina noteiktu ieguldījumu atdevi un ietver iespēju apdrošinājuma ņēmējam izmantot laika gaitā iegūtos ieņēmumus no ieguldījumiem, lai nopirktu mūža renti par tādām pašām cenām, kādas uzņēmums pieprasa no jauniem ikgadējo ienākumu saņēmējiem brīdī, kad apdrošinājuma ņēmējs izvēlas minēto iespēju. Šāds līgums pārnes apdrošināšanas risku apdrošinātājam tikai pēc tam, kad šāda iespēja ir izmantota, jo uzņēmums patur iespēju brīvi novērtēt mūža renti uz tādas bāzes, kas atspoguļo to, kāds apdrošināšanas risks konkrētajā laikā tiks pārnests uz uzņēmumu. Tādēļ naudas plūsmas, kuras rastos, izmantojot minēto iespēju, neietilpst līguma robežās, un pirms šīs iespējas izmantošanas nepastāv apdrošināšanas naudas plūsmas līguma robežās. Tomēr, ja līgumā ir noteiktas mūža rentes likmes (vai mūža rentes likmes noteiktas, pamatojoties uz likmēm, kas nav tirgus likmes), šāds līgums pārnes apdrošināšanas risku uz apdrošinātāju, jo apdrošinātājs ir pakļauts riskam, ka mūža rentes likmes būs nelabvēlīgas apdrošinātājam, ja apdrošinājuma ņēmējs izmantos šo iespēju. Šādā gadījumā naudas plūsmas, kuras rastos, ja iespēja tiktu izmantota, ir līguma robežās.

B25 Līgums, kas atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, joprojām ir apdrošināšanas līgums, līdz visas tiesības un pienākumi ir zaudējuši spēku (t. i., termiņš ir beidzies, izpildīts vai atcelts), izņemot, ja līguma atzīšana tiek pārtraukta, piemērojot 74.–77. punktu, jo līgumā ir veiktas izmaiņas.

**Apdrošināšanas līgumu piemēri**

B26 Turpmāk minēti līgumu piemēri, kas uzskatāmi par apdrošināšanas līgumiem, ja apdrošināšanas riska pārnese ir nozīmīga:

a) apdrošināšana pret zādzību vai bojājumu;

b) apdrošināšana pret atbildību par produktu, profesionālo atbildību, civiltiesisko atbildību vai juridiskajiem izdevumiem;

c) dzīvības apdrošināšana un iepriekšapmaksāti apbedīšanas izdevumu plāni (lai arī nāve ir nenovēršama, nav zināms tās laiks, vai dažu dzīvības apdrošināšanas līgumu gadījumā – nav zināms, vai nāve iestāsies šo dzīvības apdrošināšanas līgumu darbības laikā);

d) mūža rente un pensijas (t. i., līgumi, kas garantē kompensāciju par nenoteiktu nākotnes notikumu – maksājuma saņēmēja vai pensionāra dzīvošanu – lai nodrošinātu maksājuma saņēmējam vai pensionāram tādu dzīves līmeni, ko citādi nelabvēlīgi ietekmētu viņa dzīvošana). (Darba devēju saistības, kas rodas no definētajos pabalstu pensijas plānos ziņotajiem darbinieku pabalstu plāniem un pensijas vecuma pabalstu saistībām, neietilpst 17. SFPS darbības jomā, piemērojot 7. punkta b) apakšpunktu);

e) apdrošināšana pret invaliditāti un medicīniskajām izmaksām;

f) garantijas obligācijas, lojalitātes obligācijas, saistību izpildes garantijas un konkursizsoles garantijas, t. i., līgumi, kas nodrošina kompensāciju, ja otra puse neizpilda līguma nosacījumus, piemēram, pienākumu uzcelt ēku;

g) preču garantijas. Preču garantijas, ko izsniegusi cita puse par ražotāja, tirgotāja vai mazumtirgotāja pārdotām precēm, ietilpst 17. SFPS darbības jomā. Tomēr uz preču garantijām, ko tieši izsniedzis ražotājs, tirgotājs vai mazumtirgotājs, neattiecas 17. SFPS darbības joma, piemērojot 7. punkta a) apakšpunktu, savukārt uz tām attiecas 15. SFPS vai 37. SGS "Uzkrājumi, iespējamās saistības un iespējamie aktīvi";

h) īpašuma tiesību apdrošināšana (apdrošināšana pret zemes vai ēku īpašuma tiesību piederības nepareizības atklāšanu, kas nebija acīmredzami apdrošināšanas līguma noslēgšanas brīdī). Šajā gadījumā apdrošinātais gadījums ir īpašuma tiesību piederības nepareizības atklāšana, nevis pati nepareizība;

i) ceļojumu apdrošināšana (kompensācija naudā vai natūrā apdrošinājuma ņēmējam par zaudējumiem, kas radušies ceļojuma laikā vai pirms tā);

j) katastrofu obligācijas, kas nodrošina samazinātus pamatsummas, procentu vai abu minēto maksājumus, ja noteikts notikums nelabvēlīgi ietekmē obligācijas emitentu (ja vien noteiktais notikums nerada būtisku apdrošināšanas risku, piemēram, ja notikums ir procentu likmes vai valūtas kursa izmaiņa);

k) apdrošināšanas mijmaiņas līgumi un citi līgumi, kas paredz maksājumus atkarībā no klimatiskām, ģeoloģiskām vai citu fizisku faktoru izmaiņām, kas īpaši attiecināmi uz kādu līgumslēdzēja pusi.

B27 Turpmāk ir uzskaitīti posteņi, kas nav apdrošināšanas līgumi:

a) ieguldījumu līgumi, kuriem ir apdrošināšanas līguma juridiskā forma, bet kas uz apdrošinātāju nepārnes būtisku apdrošināšanas risku. Piemēram, dzīvības apdrošināšanas līgumi, kuros uzņēmumam nav būtiska mirstības vai saslimstības riska, nav apdrošināšanas līgumi; šādi līgumi ir finanšu instrumenti vai pakalpojumu līgumi – sk. B28. punktu. Ieguldījumu līgumi ar diskrecionāras dalības iezīmēm neatbilst apdrošināšanas līguma definīcijai; tomēr uz tiem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja tos ir noslēdzis uzņēmums, kas arī noslēdz apdrošināšanas līgumus, piemērojot 3. punkta c) apakšpunktu;

b) līgumi, kuriem ir apdrošināšanas juridiskā forma, bet kuri visu būtisko apdrošināšanas risku atgriež apdrošinājuma ņēmējam ar neatceļamu un izpildāmu mehānismu starpniecību, kas koriģē apdrošinājuma ņēmēja nākotnes maksājumus apdrošinātājam, kuri rodas apdrošināto zaudējumu tiešā rezultātā. Piemēram, daži finanšu pārapdrošināšanas līgumi vai daži grupu līgumi atgriež visu būtisko apdrošināšanas risku apdrošinājuma ņēmējiem; šādi līgumi parasti ir finanšu instrumenti vai pakalpojumu līgumi (sk. B28. punktu).

c) pašapdrošināšana (t. i., tāda riska paturēšana, ko varēja segt apdrošināšana). Šādās situācijās apdrošināšanas līgums nepastāv, jo nav vienošanās ar otru pusi. Tādēļ, ja uzņēmums noslēdz apdrošināšanas līgumu ar tā mātesuzņēmumu, meitasuzņēmumu vai tā paša mātesuzņēmuma meitasuzņēmumu, konsolidētajos finanšu pārskatos nav apdrošināšanas līguma, jo nav noslēgts līgums ar citu pusi. Tomēr apdrošinātāja vai apdrošinājuma ņēmēja individuālos vai atsevišķos finanšu pārskatos eksistē apdrošināšanas līgums;

d) līgumi (tādi kā azartspēļu līgumi), kas paredz maksājumu, ja konkrēts nenoteikts nākotnes notikums notiek, bet līgumā paredzētie priekšnosacījumi izmaksu veikšanai nepieprasa, lai notikums nelabvēlīgi ietekmētu apdrošinājuma ņēmēju. Tomēr tas no apdrošināšanas līguma definīcijas neizslēdz līgumus, kas precizē iepriekš noteiktu izmaksu, lai kvantificētu zaudējumus, ko radījis konkrēts notikums, piemēram, nāve vai nelaimes gadījums (sk. B12. punktu);

e) atvasinātie instrumenti, kas vienu līguma pusi pakļauj finanšu riskam, bet ne apdrošināšanas riskam, paredz, ka šī darījuma puse veic maksājumus (vai dod tai tiesības tos saņemt), balstoties vienīgi uz izmaiņām vienā vai vairākās konkrētās procentu likmēs, finanšu instrumentu cenās, preču cenās, valūtas kursos, cenu vai likmju indeksos, kredītreitingos, kredītindeksos vai citos mainīgajos lielumos, ja vien nefinanšu mainīgā gadījumā šis mainīgais nav konkrēti attiecināms uz vienu no līguma pusēm;

f) ar kredītu saistītas garantijas, kas paredz maksājumus, pat ja apdrošinājuma ņēmējam nav radušies zaudējumi tāpēc, ka debitors nav laikus veicis maksājumus, šādus līgumus uzskaita, piemērojot 9. SFPS "Finanšu instrumenti" (sk. B29. punktu);

g) līgumi, kas pieprasa maksājumu, kas ir atkarīgs no klimatiskiem, ģeoloģiskiem vai citiem mainīgiem fizikāliem faktoriem, kas nav īpaši attiecināmi uz kādu līgumu slēdzošu pusi (parasti apzīmēti kā laika apstākļu atvasinātie instrumenti);

h) līgumi, kas nodrošina samazinātus pamatsummas, procentu vai abu minēto maksājumus, kas atkarīgi no klimatiskiem, ģeoloģiskiem vai citiem mainīgiem fizikāliem faktoriem, kas nav īpaši attiecināmi uz kādu līgumu slēdzošu pusi (parasti apzīmēti kā katastrofu obligācijas).

B28 Uzņēmums B27. punktā aprakstītajiem līgumiem piemēro citus piemērojamos standartus, piemēram, 9. SFPS un 15. SFPS.

B29 Ar kredītiem saistītās garantijas un kredītu apdrošināšanas līgumi, kas aprakstīti B27. punkta f) apakšpunktā, var ieņemt dažādas juridiskās formas, piemēram, garantija, daži kredītvēstuļu veidi, kredītu atvasināts standartprodukts vai apdrošināšanas līgums. Minētie līgumi ir apdrošināšanas līgumi, ja tie apdrošinātājam pieprasa veikt konkrētus maksājumus, lai kompensētu apdrošinājuma ņēmēju par zaudējumu, kas tam rodas, ja konkrēts debitors nav laikus veicis maksājumu apdrošinājuma ņēmējam, piemērojot parāda instrumenta sākotnējos vai grozītos noteikumus. Tomēr šādi apdrošināšanas līgumi ir izslēgti no 17. SFPS darbības jomas, izņemot, ja apdrošinātājs ir iepriekš skaidri apliecinājis, ka tas minētos līgumus uzskata par apdrošināšanas līgumiem, un ir izmantojis uzskaiti, kas piemērojama apdrošināšanas līgumiem (sk. 7. punkta e) apakšpunktu).

B30 Ar kredītu saistītās garantijas un kredītu apdrošināšanas līgumi, kas pieprasa maksājumu, pat ja apdrošinājuma ņēmējam nav radies zaudējums gadījumā, ja debitors nav laikus veicis maksājumus, neietilpst 17. SFPS darbības jomā, jo tie nepārnes būtisku apdrošināšanas risku. Šādi līgumi ietver līgumus, kas pieprasa maksājumu:

a) neatkarīgi no tā, vai līguma puse tur pamatā esošo parāda instrumentu; vai

b) par izmaiņām kredītreitingā vai kredītu indeksā, nevis tad, ja konkrēts debitors nav laikus veicis maksājumus.

KOMPONENTU NODALĪŠANA NO APDROŠINĀŠANAS LĪGUMA (10.-13. PUNKTS)

**Ieguldījumu komponenti (11. punkta b) apakšpunkts)**

B31 11. punkta b) apakšpunktā pieprasīts, lai uzņēmums nodalītu atšķirīgu ieguldījumu komponentu no apdrošināšanas pamatlīguma. Ieguldījumu komponents ir atšķirīgs tikai un vienīgi tad, ja ir izpildīti abi turpmāk minētie noteikumi:

a) ieguldījumu komponents un apdrošināšanas komponents nav cieši savstarpēji saistīti;

b) līgumu ar vienādiem noteikumiem pārdod, vai to varētu pārdot, atsevišķi tajā pašā tirgū vai tajā pašā jurisdikcijā uzņēmumi, kas noslēdz apdrošināšanas līgumus, vai citas puses. Uzņēmums ņem vērā visu informāciju, kas ir pamatoti pieejama, veicot šo novērtējumu. Uzņēmumam nav jāveic izsmeļoša informācijas meklēšana, lai noteiktu, vai ieguldījumu komponents ir pārdots atsevišķi.

B32 Ieguldījumu komponents un apdrošināšanas komponents ir cieši saistīti tikai un vienīgi, ja:

a) uzņēmums nespēj novērtēt vienu komponentu, neņemot vērā otru. Tādējādi, ja viena komponenta vērtība svārstās atkarībā no otra komponenta vērtības, uzņēmums piemēro 17. SFPS, lai uzskaitītu apvienoto ieguldījumu un apdrošināšanas komponentu; vai

b) apdrošinājuma ņēmējs nespēj gūt labumu no viena komponenta, ja vien nav piesaistīts otrs komponents. Tādējādi, ja viena komponenta anulēšana vai termiņa iestāšanās līgumā rada otra komponenta anulēšanu vai termiņa iestāšanos, uzņēmums piemēro 17. SFPS, lai uzskaitītu apvienoto ieguldījumu un apdrošināšanas komponentu.

**Apsolījumi nodot atšķirīgas preces vai pakalpojumus, kas nav apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi (12. punkts)**

B33 12. punktā ir noteikts, ka uzņēmumam no apdrošināšanas līguma ir jānodala apsolījums nodot apdrošinājuma ņēmējam atšķirīgas preces vai pakalpojumus, kas nav apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi. Nodalīšanas nolūkos uzņēmums neņem vērā darbības, kas uzņēmumam jāveic, lai izpildītu līgumu, izņemot, ja uzņēmums preci vai pakalpojumu, kas nav apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi, nodod apdrošinājuma ņēmējam, tiklīdz minētās darbības tiek veiktas. Piemēram, uzņēmumam, iespējams, ir jāveic dažādi administratīvie uzdevumi, lai sagatavotu līgumu. Minēto uzdevumu veikšanas gaitā pakalpojums netiek nodots apdrošinājuma ņēmējam.

B34 Apdrošinājuma ņēmējam apsolītā prece vai pakalpojums, kas nav apdrošināšanas līgumā ietverts pakalpojums, ir atšķirīgs, ja apdrošinājuma ņēmējs var gūt labumu no preces vai pakalpojuma viens pats vai kopā ar citiem apdrošinājuma ņēmējam viegli pieejamiem resursiem. Viegli pieejami resursi ir preces vai pakalpojumi, ko pārdod atsevišķi (uzņēmums vai cits uzņēmums), vai resursi, kas apdrošinājuma ņēmējam jau ir (no uzņēmuma vai no citiem darījumiem vai notikumiem).

B35 Prece vai pakalpojums, kas nav apdrošināšanas līgumā ietverts pakalpojums, kas ir apsolīts apdrošinājuma ņēmējam, nav atšķirīgs, ja:

a) naudas plūsmas un riski, kas saistīti ar konkrēto preci vai pakalpojumu, ir cieši saistīti ar naudas plūsmām un riskiem, kas savukārt ir saistīti ar apdrošināšanas komponentiem līgumā; un

b) uzņēmums nodrošina būtisku pakalpojumu, integrējot preci vai pakalpojumu ar apdrošināšanas komponentiem.

APDROŠINĀŠANAS PIESAISTES NAUDAS PLŪSMAS (28A–28F. PUNKTS)

B35.A Lai piemērotu 28.A punktu, uzņēmums izmanto sistemātisku un racionālu metodi, lai iedalītu:

a) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kas tieši attiecināmas uz apdrošināšanas līgumu grupu:

i) minētajai grupai; un

ii) grupām, kas ietvers apdrošināšanas līgumus, par kuriem tiek sagaidīts, ka tie izrietēs no apdrošināšanas līgumu atjaunošanas minētajā grupā;

b) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kas tieši attiecināmas uz tādu apdrošināšanas līgumu portfeli, kuri nav a) apakšpunktā minētie līgumi, uz līgumu grupām portfelī.

B35.B Katra pārskata perioda beigās uzņēmums pārskata attiecinātās summas, kā norādīts B35.A punktā, lai atspoguļotu jebkādas izmaiņas pieņēmumos, kas nosaka datus izmantotajai attiecināšanas metodei. Uzņēmums nemaina uz apdrošināšanas līgumu grupu attiecinātās summas pēc tam, kad visi līgumi ir pievienoti grupai (sk. B35. C punktu).

B35.C Uzņēmums apdrošināšanas līgumu grupai var pievienot apdrošināšanas līgumus vairāk nekā vienā pārskata periodā (sk. 28. punktu). Šādos apstākļos uzņēmums pārtrauc atzīt aktīva daļu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kas attiecas uz apdrošināšanas līgumiem, kuri grupai pievienoti minētajā periodā, un turpina atzīt aktīvu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, ciktāl aktīvs attiecas uz apdrošināšanas līgumiem, kurus plānots pievienot grupai nākamajā pārskata periodā.

B35.D Lai piemērotu 28.E punktu:

a) uzņēmums atzīst zaudējumus no vērtības samazināšanās peļņas vai zaudējumu aprēķinā un samazina aktīva uzskaites vērtību attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām tā, lai aktīva uzskaites vērtība nepārsniegtu attiecīgās apdrošināšanas līgumu grupas sagaidāmo neto ienākošo naudas plūsmu, kas noteikta, piemērojot 32. punkta a) apakšpunktu;

b) ja uzņēmums attiecina apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas uz apdrošināšanas līgumu grupām, piemērojot B35.A punkta a) apakšpunkta ii) punktu, uzņēmums atzīst zaudējumus no vērtības samazināšanās peļņas vai zaudējumu aprēķinā un samazina saistīto aktīvu uzskaites vērtību attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, ciktāl:

i) uzņēmums sagaida, ka šīs apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas pārsniegs neto ienākošo naudas plūsmu paredzamajiem atjauninājumiem, kas noteikti, piemērojot 32. punkta a) apakšpunktu; un

ii) pārsniegums, kas noteikts, piemērojot b) apakšpunkta i) punktu, vēl nav atzīts par zaudējumiem no vērtības samazināšanās, piemērojot a) apakšpunktu.

NOVĒRTĒŠANA (29.– 71. PUNKTS)

**Nākotnes naudas plūsmu aplēses (33.–35. punkts)**

B36 Šajā iedaļā apskatīti šādi elementi:

a) visas saprātīgās un pamatojamās pieejamās informācijas objektīva izmantošana bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm (sk. B37.–B41. punktu);

b) tirgus mainīgie lielumi un ar tirgu nesaistīti mainīgie lielumi (sk. B42.–B53. punktu);

c) pašreizējo aplēšu izmantošana (sk. B54.–B60. punktu); un

d) naudas plūsmas līguma robežās (sk. B61.–B71. punktu).

*Visas saprātīgās un pamatojamās pieejamās informācijas objektīva izmantošana bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm (sk. 33. punkta a) apakšpunktu)*

B37 Nākotnes naudas plūsmu aplēšanas mērķis ir noteikt visu iespējamo iznākumu gaidāmo vērtību vai ar varbūtību svērto vidējo aritmētisko rādītāju, ņemot vērā visu saprātīgo un pamatojamo pieejamo informāciju pārskata datumā bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm. Saprātīga un pamatojama informācija, kas pieejama pārskata datumā bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm, ietver informāciju par pagātnes notikumiem un pašreizējiem apstākļiem un nākotnes apstākļu prognozes (sk. B41. punktu). Uzskata, ka informācija, kas pieejama no uzņēmuma paša informācijas sistēmām, ir iegūta bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm.

B38 Naudas plūsmu aplēšanas sākumpunkts ir scenāriju virkne, kas atspoguļo visus iespējamos iznākumus. Katrs scenārijs precizē naudas plūsmu summu un laika grafiku konkrētam iznākumam, un minētā iznākuma aplēsto varbūtību. Naudas plūsmas no katra scenārija tiek diskontētas un svērtas ar minētā iznākuma aplēsto varbūtību, lai iegūtu sagaidāmo pašreizējo vērtību. Līdz ar to mērķis nav izstrādāt visiespējamāko iznākumu vai iznākumu, kas, visticamāk, piepildīsies attiecībā uz nākotnes naudas plūsmām.

B39 Apsverot visus iespējamos iznākumus, mērķis ir objektīvā veidā iestrādāt visu saprātīgo un pamatojamo informāciju, kas ir pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm, nevis noteikt katru iespējamo scenāriju. Praksē skaidru scenāriju izstrāde nav vajadzīga, ja izrietošā aplēse atbilst novērtēšanas mērķim – ņemt vērā visu saprātīgo un pamatojamo informāciju, kas ir pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm, nosakot vidējo aritmētisko rādītāju. Piemēram, ja uzņēmums lēš, ka iznākumu varbūtības sadalījums lielā mērā atbilst varbūtības sadalījumam, ko var pilnībā aprakstīt ar nelielu skaitu parametru, būs pietiekami aplēst mazāku parametru skaitu. Līdzīgi, dažos gadījumos relatīvi vienkārša modelēšana var dot atbildi pieņemamā precizitātes diapazonā, un nav nepieciešams veikt daudz detalizētu simulāciju. Tomēr dažos gadījumos naudas plūsmas var ietekmēt sarežģīti pamatā esošie faktori, un tās var nelineārā veidā reaģēt uz izmaiņām ekonomiskajos apstākļos. Tas var notikt, piemēram, ja naudas plūsmas atspoguļo vairākas savstarpēji saistītas iespējas, kas ir tiešas vai netiešas. Šādos gadījumos, visticamāk, ir nepieciešama sarežģītāka stohastiskā modelēšana, lai sasniegtu novērtēšanas mērķi.

B40 Sagatavotie scenāriji ietver objektīvas aplēses par katastrofu zaudējumu varbūtību saskaņā ar esošajiem līgumiem. Minētie scenāriji izslēdz iespējamās atlīdzību prasības iespējamos nākotnes līgumos.

B41 Uzņēmums novērtē nākotnes maksājumu varbūtības un summas, kas izriet no esošajiem līgumiem, balstoties uz iegūto informāciju, tostarp:

a) informāciju par atlīdzību prasībām, kuras jau iesnieguši apdrošinājuma ņēmēji;

b) citu informāciju par apdrošināšanas līgumu zināmajām vai aplēstajām iezīmēm;

c) vēsturiskos datus par uzņēmuma paša pieredzi, ko pēc vajadzības papildina ar vēsturiskiem datiem no citiem avotiem. Vēsturiskos datus koriģē, lai atspoguļotu pašreizējos apstākļus, piemēram, ja:

i) apdrošināto datu kopu iezīmes atšķiras (vai atšķirsies, piemēram, nelabvēlīgas atlases dēļ) no tās datu kopas iezīmēm, kas tika izmantota par pamatu vēsturiskajiem datiem;

ii) ir norādes uz to, ka vēsturiskās tendences neturpināsies, ka parādīsies jaunas tendences vai ka ekonomiskās, demogrāfiskās un citas izmaiņas var ietekmēt naudas plūsmas, kuras rodas no esošajiem apdrošināšanas līgumiem; vai

iii) ir notikušas izmaiņas posteņos, piemēram, parakstīšanas procedūrās un atlīdzību prasību pārvaldības procedūrās, kas var ietekmēt vēsturisko datu saistību ar apdrošināšanas līgumiem;

d) informāciju par pašreizējām cenām, ja tā ir pieejama, attiecībā uz pārapdrošināšanas līgumiem un citiem finanšu instrumentiem (ja tādi ir), kas sedz līdzīgus riskus, piemēram, katastrofas obligācijas un laika apstākļu atvasinātos instrumentus, un jaunākās tirgus cenas par apdrošināšanas līgumu pārnešanu. Šo informāciju koriģē, lai atspoguļotu atšķirības starp naudas plūsmām, kas rodas no minētajiem pārapdrošināšanas līgumiem vai citiem finanšu instrumentiem, un naudas plūsmām, kas rastos, ja uzņēmums izpildītu ar apdrošinājuma ņēmēju noslēgtos pamatā esošos līgumus.

*Tirgus mainīgie lielumi un ar tirgu nesaistītie mainīgie lielumi*

B42 17. SFPS ir noteikti divi mainīgo lielumu veidi:

a) tirgus mainīgie lielumi – mainīgie lielumi, ko var novērot tirgos vai tieši no tiem iegūt (piemēram, biržā kotēti vērtspapīri un procentu likmes); un

b) mainīgie lielumi, kas nav saistīti ar tirgu – visi pārējie mainīgie lielumi (piemēram, apdrošināšanas atlīdzību prasību biežums un nozīmīgums un mirstība).

B43 Tirgus mainīgie lielumi kopumā radīs finanšu risku (piemēram, novērojamās procentu likmes), un ar tirgu nesaistītie mainīgie lielumi kopumā radīs nefinanšu risku (piemēram, mirstības rādītāji). Tomēr tas tā nav vienmēr. Piemēram, var būt pieņēmumi, kas attiecas uz finanšu riskiem, attiecībā uz kuriem tirgū nevar novērot mainīgos lielumus vai tos no tiem iegūt (piemēram, procentu likmes nevar novērot tirgos vai tās tieši no tiem iegūt).

***Tirgus mainīgie lielumi (33. punkta b) apakšpunkts)***

B44 Tirgus mainīgo lielumu aplēses atbilst novērojamajām tirgus cenām novērtēšanas dienā. Uzņēmums maksimāli izmanto novērojamos datus un neaizstāj savas aplēses ar novērojamajiem tirgus datiem, izņemot, kā aprakstīts 13. SFPS "Patiesās vērtības novērtēšana" 79. punktā. Saskaņā ar 13. SFPS, ja mainīgie lielumi ir jāiegūst (piemēram, jo neeksistē novērojami tirgus mainīgie lielumi), tiem jābūt pēc iespējas saskaņotiem ar novērojamajiem tirgus mainīgajiem lielumiem.

B45 Tirgus cenas apvieno daudzus viedokļus par iespējamajiem nākotnes iznākumiem un arī atspoguļo tirgus dalībnieku prioritātes saistībā ar riskiem. Tādēļ nepastāv viena nākotnes iznākuma prognoze. Ja faktiskais rezultāts atšķiras no iepriekšējās tirgus cenas, tas nenozīmē, ka tirgus cena bija "nepareiza".

B46 Tirgus mainīgo lielumu svarīga pielietošana ir replicējoša aktīva vai replicējoša aktīvu portfeļa jēdziens. Replicējošs aktīvs ir tāds aktīvs, kura naudas plūsmas *precīzi* visos scenārijos saskan ar apdrošināšanas līgumu grupas līgumā noteiktajām naudas plūsmām attiecībā uz summu, grafiku un nenoteiktību. Atsevišķos gadījumos replicējošs aktīvs var pastāvēt dažām naudas plūsmām, kas rodas no kādas apdrošināšanas līgumu grupas. Minētā aktīva patiesā vērtība atspoguļo gan aktīva naudas plūsmu gaidāmo pašreizējo vērtību, gan ar šīm naudas plūsmām saistīto risku. Replicējošā aktīvu portfelī attiecībā uz dažām naudas plūsmām, kas rodas no apdrošināšanas līgumu grupas, uzņēmums var izmantot minēto aktīvu patieso vērtību, lai novērtētu attiecīgās izpildes naudas plūsmas tā vietā, lai precīzi aplēstu naudas plūsmas un diskonta likmi.

B47 17. SFPS nav noteikts, ka uzņēmumam ir jāizmanto replicējoša portfeļa metode. Tomēr, ja replicējošs aktīvs vai portfelis patiešām pastāv attiecībā uz dažām naudas plūsmām, kuras rodas no apdrošināšanas līgumiem, un uzņēmums izvēlas izmantot atšķirīgu metodi, uzņēmums apzinās, ka replicējoša portfeļa metode, visticamāk, neradītu būtiski atšķirīgu minēto naudas plūsmu novērtējumu.

B48 Metodes, kas nav replicējoša portfeļa metodes, piemēram, stohastiskās modelēšanas metodes, var būt stabilākas vai vieglāk īstenojamas, ja pastāv būtiskas savstarpējās saistības starp naudas plūsmām, kas svārstās, balstoties uz aktīvu atdevi, un pārējām naudas plūsmām. Ir jāspriež objektīvi, lai noteiktu metodi, kas vislabāk atbilst mērķim panākt konsekvenci ar novērojamajiem tirgus mainīgajiem lielumiem konkrētos apstākļos. Jo īpaši izmantotās metodes rezultātā ir jāiegūst visu apdrošināšanas līgumos ietverto iespēju un garantiju novērtējums, kas ir saskanīgs ar novērojamajām tirgus cenām (ja tādas ir) attiecībā uz šādām iespējām un garantijām.

***Ar tirgu nesaistītie mainīgie lielumi***

B49 Ar tirgu nesaistīto mainīgo lielumu aplēses atspoguļo visu iekšējo un ārējo saprātīgo un pamatojamo informāciju, kas pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm.

B50 Ar tirgu nesaistītie ārējie dati (piemēram, valsts mēroga statistikas dati par mirstību) atkarībā no apstākļiem var būt vairāk vai mazāk būtiski nekā iekšējie dati (piemēram, iekšēji izstrādāti dati par mirstību). Piemēram, uzņēmums, kas noslēdz dzīvības apdrošināšanas līgumus, izstrādājot objektīvas varbūtības aplēses par mirstības scenārijiem attiecībā uz saviem apdrošināšanas līgumiem, nepaļaujas tikai uz valsts statistikas datiem par mirstību, bet ņem vērā visus pārējos iekšējos un ārējos saprātīgos un pamatojamos informācijas avotus, kas pieejami bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm. Izstrādājot šādas varbūtības, uzņēmums lielāku uzmanību pievērš pārliecinošākai informācijai. Piemēram:

a) iekšējie dati par mirstību var būt pārliecinošāki nekā valsts dati par mirstību, ja valsts datus iegūst no liela iedzīvotāju skaita, kas nepārstāv apdrošinātās personas. Tas var tā būt, jo, piemēram, apdrošināto iedzīvotāju demogrāfiskās iezīmes varētu būtiski atšķirties no valsts uzskaitītiem iedzīvotājiem, kas nozīmē to, ka uzņēmumam būtu lielāks uzsvars jāliek uz iekšējiem datiem un mazāks – uz valsts statistiku;

b) un otrādi – ja iekšējā statistika tiek iegūta no neliela iedzīvotāju skaita ar iezīmēm, kuras tiek uzskatītas par līdzīgām tām, kas piemīt valsts uzskaitītam iedzīvotāju skaitam, un valsts statistikas dati ir atjaunināti, uzņēmums lielāku uzsvaru liek uz valsts statistikas datiem.

B51 Aplēstās varbūtības ar tirgu nesaistītiem mainīgajiem lielumiem nav pretstatā novērojamajiem tirgus mainīgajiem lielumiem. Piemēram, aplēstās varbūtības attiecībā uz nākotnes inflācijas scenārijiem ir pēc iespējas konsekventākas ar varbūtībām, uz ko norāda tirgus procentu likmes.

B52 Atsevišķos gadījumos uzņēmums var secināt, ka tirgus mainīgie lielumi mainās neatkarīgi no mainīgajiem lielumiem, kas nav saistīti ar tirgu. Ja tas tā ir, uzņēmums ņem vērā scenārijus, kas atspoguļo iznākumu virkni ar tirgu nesaistītajiem mainīgajiem lielumiem, katrā scenārijā izmantojot to pašu novēroto tirgus mainīgā lieluma vērtību.

B53 Pārējos gadījumos tirgus mainīgie lielumi un ar tirgu nesaistītie mainīgie lielumi var būt savstarpēji saistīti. Piemēram, var būt pierādījumi par to, ka polises apturēšanas rādītāji (ar tirgu nesaistīts mainīgais lielums) ir savstarpēji saistīti ar procentu likmēm (tirgus mainīgais lielums). Līdzīgi, var būt pierādījumi par to, ka atlīdzību prasību pakāpes par mājas vai transportlīdzekļa apdrošināšanu ir savstarpēji saistītas ar ekonomikas cikliem un līdz ar to ar procentu likmēm un izmaksu summām. Uzņēmums nodrošina, ka scenāriju varbūtības un riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku, kas attiecas uz tirgus mainīgajiem lielumiem, ir konsekventas ar novērojamajām tirgus cenām, kas ir atkarīgas no minētajiem tirgus mainīgajiem lielumiem.

*Pašreizējo aplēšu izmantošana (33. punkta c) apakšpunkts)*

B54 Novērtējot katru naudas plūsmas scenāriju un tā varbūtību, uzņēmums izmanto visu saprātīgo un pamatojamo informāciju, kas pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm. Uzņēmums pārskata aplēses, ko tas veica iepriekšējā pārskata perioda beigās, un tās atjaunina. To darot, uzņēmums ņem vērā, vai:

a) atjauninātās aplēses uzticami ataino apstākļus pārskata perioda beigās;

b) izmaiņas aplēsēs uzticami ataino izmaiņas apstākļos attiecīgajā periodā. Piemēram, pieļaujam, ka aplēses perioda sākumā bija pamatota diapazona vienā galā. Ja apstākļi nav mainījušies, aplēšu pārbīde uz diapazona otru galu perioda beigās neuzticami atainotu to, kas ir noticis perioda laikā. Ja uzņēmuma visjaunākās aplēses atšķiras no tā iepriekšējām aplēsēm, bet apstākļi nav mainījušies, tas novērtē, vai jaunās varbūtības, kas piešķirtas katram scenārijam, ir pamatotas. Atjauninot minēto varbūtību aplēses, uzņēmums ņem vērā gan pierādījumus, kas tika izmantoti iepriekšējās aplēsēs, gan visus jaunos pieejamos pierādījumus, lielāku uzsvaru liekot uz pārliecinošākiem pierādījumiem.

B55 Varbūtība, kas piešķirta katram scenārijam, ataino apstākļus pārskata perioda beigās. Tādēļ, piemērojot 10. SGS "Notikumi pēc pārskata perioda beigām", gadījums, kas iestājies pēc pārskata perioda beigām un kas novērš nenoteiktību, kura pastāvēja pārskata perioda beigās, nesniedz pierādījumus par apstākļiem, kuri pastāvēja minētajās datumā. Piemēram, var būt 20 procentu varbūtība pārskata perioda beigās, ka būs liela vētra apdrošināšanas līguma atlikušajos sešos mēnešos. Pēc pārskata perioda beigām, bet pirms brīža, kad tiek saņemta atļauja publicēt finanšu pārskatus, notiek liela vētra. Izpildes naudas plūsmas saskaņā ar minēto līgumu neatspoguļo minēto vētru, kas, kā var secināt pēc notikušā, ir bijusi. Tā vietā novērtējumā ietvertās naudas plūsmas ietver 20 procentu varbūtību, kas ir acīmredzama pārskata perioda beigās (informācijas atklāšanā piemērojot 10. SGS, ka nekoriģējošs gadījums iestājās pēc pārskata perioda beigām).

B56 Sagaidāmo naudas plūsmu pašreizējās aplēses ne vienmēr ir identiskas visjaunākajai faktiskajai pieredzei. Piemēram, pieņemsim, ka mirstības rādītāji pārskata periodā bija par 20 procentiem lielāki nekā attiecīgie rādītāji iepriekšējā periodā un iepriekšējās prognozes par mirstības rādītājiem. Negaidītas izmaiņas pieredzē, iespējams, radīja vairāki faktori, tostarp:

a) paliekošas izmaiņas mirstības rādītājos;

b) izmaiņas saistībā ar apdrošinātajiem iedzīvotājiem (piemēram, izmaiņas polišu parakstīšanā vai sadalījumā vai atsevišķu līgumu apturēšana pēc tādu apdrošinājuma ņēmēju izvēles, kuriem ir neparasti laba veselība);

c) nejaušas svārstības; vai

d) nosakāmi vienreizēji iemesli.

B57 Uzņēmums izpēta iemeslus, kāpēc ir mainījusies pieredze, un izstrādā jaunas naudas plūsmu aplēses un varbūtības, ņemot vērā jaunāko pieredzi, agrāko pieredzi un citu informāciju. B56. punktā minētais rezultāts parasti būtu tāds, ka mainās gaidāmās atlīdzības nāves gadījumā pašreizējā vērtība, bet ne 20 procentu apmērā. B56. punktā minētajā piemērā – ja mirstības rādītāji joprojām ir ievērojami augstāki nekā iepriekšējās aplēsēs tādu iemeslu pēc, par kuriem sagaida, ka tie turpināsies, palielināsies aplēstā varbūtība, kas piešķirta scenārijiem ar augstas mirstības rādītājiem.

B58 Ar tirgu nesaistītu mainīgo lielumu aplēses ietver informāciju par apdrošināto gadījumu pašreizējo līmeni un informāciju par tendencēm. Piemēram, mirstības rādītāji ir pastāvīgi samazinājušies ilgākā periodā daudzās valstīs. Izpildes naudas plūsmu noteikšana atspoguļo varbūtības, kas tiktu piešķirtas katram iespējamajam tendenču scenārijam, ņemot vērā visu saprātīgo un pamatojamo informāciju, kas pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm.

B59 Līdzīgi, ja uz apdrošināšanas līgumu grupu attiecinātās naudas plūsmas ir jutīgas pret inflāciju, izpildes naudas plūsmu noteikšana atspoguļo iespējamās nākotnes inflācijas rādītāju pašreizējās aplēses. Tā kā inflācijas līmenis, visticamāk, būs saistīts ar procentu likmēm, izpildes naudas plūsmu novērtējums atspoguļo varbūtības attiecībā uz katru inflācijas scenāriju tādā veidā, kas atbilst varbūtībām, kuras netieši norādītas tirgus procentu likmēs, kuras izmantotas, aplēšot diskonta likmi (sk. B51. punktu).

B60 Aplēšot naudas plūsmas, uzņēmums ņem vērā pašreizējās gaidas par nākotnes notikumiem, kas varētu ietekmēt minētās naudas plūsmas. Uzņēmums izstrādā naudas plūsmu scenārijus, kas atspoguļo šādus nākotnes notikumus, kā arī objektīvas aplēses par katra scenārija varbūtību. Tomēr uzņēmums neņem vērā tiesību aktu nākotnes izmaiņu pašreizējās gaidas, kas saskaņā ar esošo apdrošināšanas līgumu mainītu vai atceltu pašreizējās saistības vai radītu jaunas saistības, līdz šādas izmaiņas tiesību aktos faktiski stājas spēkā.

*Naudas plūsmas līguma robežās (34. punkts)*

B61 Naudas plūsmu aplēses scenārijā ietver visas naudas plūsmas esošā līguma robežās, bet nekādas citas naudas plūsmas. Uzņēmums piemēro 2. punktu, nosakot esoša līguma robežas.

B62 Daudziem apdrošināšanas līgumiem ir iezīmes, kas apdrošinājuma ņēmējiem ļauj veikt darbības, ar kurām maina grafiku, būtību vai nenoteiktību saistībā ar naudas summu, ko tie saņems. Šādas iezīmes ietver līguma atjaunināšanas iespējas, atpirkšanas iespējas, konvertēšanas iespējas un iespējas pārstāt maksāt prēmijas, bet turpināt saņemt līgumiskos pabalstus. Apdrošināšanas līgumu grupas novērtējums, kura pamatā ir sagaidāmā vērtība, atspoguļo uzņēmuma pašreizējās aplēses par to, kā apdrošinājuma ņēmēji grupā izmantos pieejamās iespējas, un riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku atspoguļo uzņēmuma pašreizējās aplēses par to, kā apdrošinājuma ņēmēju faktiskā uzvedība var atšķirties no sagaidāmās uzvedības. Šo prasību noteikt sagaidāmo vērtību piemēro neatkarīgi no līgumu skaita grupā; piemēram, to piemēro pat tad, ja grupai ir viens līgums. Tādējādi apdrošināšanas līgumu grupas novērtējumā nepieņem 100 procentu varbūtību, ka apdrošinājuma ņēmēji:

a) atpirks savus līgumus, ja pastāv neliela varbūtība, ka daži apdrošinājuma ņēmēji to nedarīs; vai

b) turpinās savus līgumus, ja pastāv neliela varbūtība, ka daži apdrošinājuma ņēmēji to nedarīs.

B63 Ja apdrošināšanas līguma emitentam ir līgumā noteikts atjaunot vai citādi turpināt līgumu, tas piemēro 34. punktu, lai novērtētu, vai prēmijas un saistītās naudas plūsmas, kas rodas no atjaunotā līguma, ir sākotnējā līguma robežās.

B64 34. punktā ir atsauce uz uzņēmuma spēju praksē noteikt cenu attiecībā uz nākotnes datumu (atjaunošanas datums), kas pilnībā atspoguļo riskus līgumā no minētā datuma. Uzņēmumam ir šādas spējas praksē, ja nepastāv ierobežojumi, kas uzņēmumam neļauj noteikt tādu pašu cenu, ko tas noteiktu jaunam līgumam ar tādām pašām iezīmēm kā esošajam līgumam, kas noslēgts minētajā datumā, vai ja tas var grozīt ieguvumus, lai tie atbilstu cenai, ko tas iekasēs. Līdzīgi, uzņēmumam ir spēja praksē noteikt cenu, ja tas var pārcenot esošo līgumu, lai minētā cena atspoguļotu vispārējās izmaiņas apdrošināšanas līguma portfeļa riskos, pat ja cena, kas noteikta katram atsevišķam apdrošinājuma ņēmējam, neatspoguļo izmaiņas riskā attiecībā uz konkrēto apdrošinājuma ņēmēju. Novērtējot, vai uzņēmumam ir spējas praksē noteikt cenu, kas pilnībā atspoguļo riskus attiecīgajā līgumā vai portfelī, tas ņem vērā visus riskus, kurus tas ņemtu vērā, parakstot līdzvērtīgus līgumus atjaunošanas datumā par atlikušo pakalpojumu. Nosakot nākotnes naudas plūsmu aplēses pārskata perioda beigās, uzņēmums atkārtoti novērtē apdrošināšanas līguma robežas, lai ietvertu ietekmi, kāda apstākļu izmaiņu rezultātā rodas attiecībā uz uzņēmuma materiālajām tiesībām un pienākumiem.

B65 Apdrošināšanas līguma robežās esošās naudas plūsmas ir tādas, kuras tieši attiecas uz līguma izpildi, tostarp naudas plūsmas, attiecībā uz kurām uzņēmumam ir rīcības brīvība pār to summu vai grafiku. Līguma robežās esošās naudas plūsmas ietver:

a) prēmijas (tostarp prēmiju korekcijas un prēmiju daļas) no apdrošinājuma ņēmēja un jebkuras papildu naudas plūsmas, kas izriet no minētajām prēmijām;

b) maksājumus apdrošinājuma ņēmējam (vai tā vārdā), tostarp atlīdzību prasības, par kurām jau ir ziņots, bet kuras vēl nav samaksātas (t. i., pieteiktās atlīdzību prasības), notikušie gadījumi, kas ir iestājušies, bet par kuriem atlīdzību prasības nav pieteiktas, un visas nākotnes atlīdzību prasības, attiecībā uz kurām uzņēmumam ir materiāltiesisks pienākums (sk. 34. punktu);

c) maksājumus apdrošinājuma ņēmējam (vai tā vārdā), kas svārstās atkarībā no pamatā esošo posteņu atdeves;

d) maksājumus apdrošinājuma ņēmējam (vai tā vārdā), kuri izriet no atvasinātajiem instrumentiem, piemēram, līgumā iegultie iespējas līgumi vai garantijas tādā apjomā, kādā minētie iespējas līgumi un garantijas nav nodalītas no konkrētā apdrošināšanas līguma (sk. 11. punkta a) apakšpunktu);

e) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu iedalījumu, kas attiecināmas uz portfeli, pie kā līgums pieder;

f) atlīdzību prasību apstrādes izmaksas (t. i., izmaksas, kas radīsies uzņēmumam, izskatot, apstrādājot un nokārtojot atlīdzību prasības saskaņā ar esošajiem apdrošināšanas līgumiem, tostarp juridiskās un zaudējumu korekciju izmaksas un atlīdzību prasību izskatīšanas un atlīdzību prasību maksājumu apstrādes iekšējās izmaksas);

g) izmaksas, kas uzņēmumam radīsies, sniedzot līgumā paredzētos labumus, ko maksā natūrā;

h) politikas pārvaldības un uzturēšanas izmaksas, piemēram, izmaksas par prēmiju iekasēšanu un politikas izmaiņu apstrādi (piemēram, konversijas un atjaunojumi). Šādas izmaksas arī ietver regulāras komisijas maksas, kuras plānots izmaksāt starpniekiem, ja konkrēts apdrošinājuma ņēmējs turpina maksāt prēmijas apdrošināšanas līguma robežās;

i) uz darījumu balstīti nodokļi (piemēram, prēmiju nodokļi, pievienotās vērtības nodokļi un preču un pakalpojumu nodokļi) un nodevas (piemēram, nodevas par ugunsdzēsības dienestu izmantošanu un garantijas fonda novērtējumi), kas rodas tieši no esošajiem apdrošināšanas līgumiem vai kurus var pamatoti un konsekventi attiecināt uz tiem;

j) apdrošinātāja maksājumus, ko tas veic kā fiduciārs, lai izpildītu nodokļu saistības, kas radušās apdrošinājuma ņēmējam, un saistītos saņemtos maksājumus;

k) iespējamās naudas plūsmas no atgūtajiem līdzekļiem (piemēram, likvidācijas un regresa prasības maksājumi) par nākotnes atlīdzību prasībām, uz kurām attiecas esošie apdrošināšanas līgumi un tiktāl, ciktāl tās neatzīst kā atsevišķus aktīvus, iespējamās ienākošās naudas plūsmas no atgūtajiem līdzekļiem par iepriekšējām atlīdzību prasībām;

ka) izmaksas, kas uzņēmumam radīsies:

i) veicot ieguldījumu darbību, ciktāl uzņēmums veic šo darbību, lai palielinātu apdrošinājuma ņēmēju ieguvumus no apdrošināšanas seguma. Ieguldījumu darbības palielina ieguvumus no apdrošināšanas seguma, ja uzņēmums veic šādas darbības, cerot, ka tās radīs ieguldījumu atdevi, no kuras apdrošinājuma ņēmēji gūs labumu, ja iestāsies apdrošinātais gadījums;

ii) sniedzot ieguldījumu-atdeves pakalpojumu apdrošināšanas līgumu bez tiešas dalības pazīmēm apdrošinājuma ņēmējiem (sk. B119.B punktu);

iii) sniedzot ar ieguldījumu saistītu pakalpojumu apdrošināšanas līgumu bez tiešas dalības pazīmēm apdrošinājuma ņēmējiem (sk. B119.B punktu);

l) fiksēto un mainīgo pieskaitāmo izmaksu iedalījumu (piemēram, grāmatvedības izmaksas, cilvēkresursi, informācijas tehnoloģija un atbalsts, ēku nolietojums, īres maksa, un uzturēšanas un komunālo pakalpojumu izmaksas), kas ir tieši attiecināmas uz apdrošināšanas līgumu izpildi. Šādas pieskaitāmās izmaksas attiecina uz līgumu grupām, izmantojot sistemātiskas un racionālas metodes, un tās konsekventi piemēro visām izmaksām, kuram ir līdzīgas iezīmes;

m) visas pārējās izmaksas, kuras īpaši sedz apdrošinājuma ņēmējs saskaņā ar līguma noteikumiem.

B66 Aplēšot naudas plūsmas, kas radīsies, kad uzņēmums izpildīs esošo apdrošināšanas līgumu, netiek ietvertas šādas naudas plūsmas:

a) ieguldījumu atdeve. Ieguldījumus atzīst, novērtē un norāda atsevišķi;

b) naudas plūsmas (veiktie vai saņemtie maksājumi), kas rodas saskaņā ar turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem. Pārapdrošināšanas līgumus atzīst, novērtē un norāda atsevišķi;

c) naudas plūsmas, kas var rasties no nākotnes apdrošināšanas līgumiem, t. i., naudas plūsmas ārpus esošo līgumu robežām (sk. 34.–35. punktu);

d) naudas plūsmas, kas attiecas uz izmaksām, kuras nevar tieši attiecināt uz apdrošināšanas līgumu portfeli, kas ietver līgumu, piemēram, dažas produktu izstrādes un mācību izmaksas. Šādas izmaksas atzīst peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kad tās ir radušās;

e) naudas plūsmas, kas rodas no izmantotā darbaspēka vai citu resursu nesamērīga apjoma, ko izmanto līguma izpildei. Šādas izmaksas atzīst peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kad tās ir radušās;

f) ienākuma nodokļa maksājumi un ieņēmumi, ko apdrošinātājs nemaksā vai nesaņem fiduciārā statusā vai kas nav konkrēti iekasējami no apdrošinājuma ņēmēja saskaņā ar līguma noteikumiem;

g) naudas plūsmas starp ziņojošā uzņēmuma dažādiem komponentiem, piemēram, apdrošinājuma ņēmēju fondi un akcionāru fondi, ja minētās naudas plūsmas nemaina summu, kas tiks izmaksāta apdrošinājuma ņēmējiem;

h) naudas plūsmas, kas rodas no komponentiem, kuri nodalīti no apdrošināšanas līguma, un ko uzskaita, izmantojot citus piemērojamos standartus (sk. 10.–13. punktu).

B66.A Pirms apdrošināšanas līgumu grupas atzīšanas uzņēmumam var pieprasīt atzīt aktīvu vai saistības attiecībā uz naudas plūsmām par tādu apdrošināšanas līgumu grupu, kuras nav apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, vai nu naudas plūsmu rašanās, vai cita SFPS standarta prasību dēļ. Naudas plūsmas ir saistītas ar apdrošināšanas līgumu grupu, ja šīs naudas plūsmas būtu bijušas iekļautas izpildes naudas plūsmās grupas sākotnējās atzīšanas datumā, ja tās būtu samaksātas vai saņemtas pēc minētā datuma. Lai piemērotu 38. punkta c) apakšpunkta ii) punktu, uzņēmums pārtrauc atzīt šādu aktīvu vai saistības tiktāl, ciktāl minētais aktīvs vai saistības netiktu atzītas atsevišķi no apdrošināšanas līgumu grupas, ja naudas plūsma vai SFPS standarta piemērošana būtu notikusi apdrošināšanas līgumu grupas sākotnējās atzīšanas datumā.

***Līgumi ar naudas plūsmām, kuri ietekmē vai kurus pašus ietekmē naudas plūsmas, kas jāizmaksā citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem***

B67 Daži apdrošināšanas līgumi ietekmē naudas plūsmas, kuras jāizmaksā citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem, pieprasot:

a) apdrošinājuma ņēmējam ar citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem dalīties ar atdevi no tā paša konkrētā pamatā esošo posteņu kopuma; un

b) vai nu:

i) apdrošinājuma ņēmējam samierināties ar samazinājumu savā pamatā esošo posteņu atdeves daļā, jo ir jāveic maksājumi citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem, kuri atrodas minētajā līgumu kopumā, tostarp maksājumi, kuri rodas saskaņā ar minēto citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem sniegtajām garantijām; vai

ii) citu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem samierināties ar samazinājumu to pamatā esošo posteņu atdeves daļā saistībā ar maksājumiem konkrētam apdrošinājuma ņēmējam, tostarp maksājumiem, kuri rodas no apdrošinājuma ņēmējam sniegtajām garantijām.

B68 Dažreiz šādi līgumi ietekmēs naudas plūsmas, kas jāizmaksā citās grupās ietverto līgumu apdrošinājuma ņēmējiem. Katras grupas izpildes naudas plūsmas atspoguļo apjomu, kādā konkrētā grupā esošie līgumi liek uzņēmumam rēķināties ar gaidāmajām naudas plūsmām, neatkarīgi no tā, vai tās ir maksājamas apdrošinājuma ņēmējiem minētajā grupā vai apdrošinājuma ņēmējiem citā grupā. Tādēļ izpildes naudas plūsmas attiecībā uz konkrētu grupu:

a) ietver maksājumus, kas saskaņā ar esošo līgumu noteikumiem jāizmaksā citu grupu līgumu apdrošinājuma ņēmējiem neatkarīgi no tā, vai tiek sagaidīts, ka minētie maksājumi tiks veikti pašreizējiem vai nākotnes apdrošinājuma ņēmējiem; un

b) neietver maksājumus apdrošinājuma ņēmējiem grupā, kas, piemērojot a) apakšpunktu, ir ietverti citas grupas izpildes naudas plūsmās.

B69 Piemēram, tādā apjomā, kādā maksājumus apdrošinājuma ņēmējiem vienā grupā samazina pamatā esošo posteņu atdeves daļā no 350 VV līdz 250 VV saistībā ar garantētās summas maksājumiem apdrošinājuma ņēmējiem citā grupā, pirmās grupas izpildes naudas plūsmas ietvertu maksājumus 100 VV apmērā (t. i., būtu 350 VV), un otrās grupas izpildes naudas plūsmas izslēgtu 100 VV no garantētās summas.

B70 Lai noteiktu līgumu grupu izpildes naudas plūsmas, kuras ietekmē vai kuras pašas ietekmē naudas plūsmas, kuras jāizmaksā līgumu apdrošinājuma ņēmējiem citās grupās, var izmantot dažādas praktiskas pieejas. Dažos gadījumos uzņēmums var noteikt izmaiņas pamatā esošajos posteņos un izrietošās izmaiņas naudas plūsmās tikai augstākā apkopojuma līmenī, nevis grupās. Šādos gadījumos uzņēmums pamatā esošo posteņu izmaiņu ietekmi sistemātiski un racionāli attiecina uz katru grupu.

B71 Pēc tam, kad grupā ietvertajiem līgumiem ir nodrošināti visi apdrošināšanas līgumā ietvertie pakalpojumi, izpildes naudas plūsmas var joprojām ietvert maksājumus, kurus plānots izmaksāt pašreizējiem apdrošinājuma ņēmējiem citās grupās vai nākotnes apdrošinājuma ņēmējiem. Uzņēmumam nav jāturpina šādas izpildes naudas plūsmas attiecināt uz konkrētām grupām, bet tas toties var atzīt un novērtēt saistības attiecībā uz šādām izpildes naudas plūsmām, kas rodas no visām grupām.

**Diskonta likmes (36. punkts)**

B72 Piemērojot 17. SFPS, uzņēmums izmanto šādas diskonta likmes:

a) lai novērtētu izpildes naudas plūsmas – pašreizējās diskonta likmes, piemērojot 36. punktu;

b) lai noteiktu procentus, kas pieauguši par līgumisko pakalpojuma maržu, piemērojot 44. punkta b) apakšpunktu apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm – diskonta likmes, kas noteiktas, veicot līgumu grupas sākotnējo atzīšanu, piemērojot 36. punktu, nominālajām naudas plūsmām, kas nesvārstās, balstoties uz visu pamatā esošos posteņu atdevi;

c) lai novērtētu izmaiņas līgumiskajā pakalpojuma maržā, piemērojot B96. punkta a) apakšpunktu līdz B96. punkta b) apakšpunktu un B96. punkta d) apakšpunktu, apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm – diskonta likmes, piemērojot 36. punktu, kas noteiktas, veicot sākotnējo atzīšanu;

d) līgumu grupām, piemērojot prēmiju attiecināšanas pieeju, kam ir nozīmīgs finansēšanas komponents, lai koriģētu saistību par atlikušo segumu uzskaites vērtību, piemērojot 56. punktu – diskonta likmes, piemērojot 36. punktu, kas noteiktas, veicot sākotnējo atzīšanu;

e) ja uzņēmums izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus starp peļņas vai zaudējumu aprēķinu un citiem apvienotajiem ienākumiem (sk. 88. punktu), lai noteiktu peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietverto apdrošināšanas finanšu ienākumu vai izdevumu summu:

   i) apdrošināšanas līgumu grupām, attiecībā uz kurām izmaiņas pieņēmumos, kas attiecas uz finanšu risku, būtiski neietekmē apdrošinājuma ņēmējiem maksājamās summas, piemērojot B131. punktu – diskonta likmes, kas noteiktas, veicot līgumu grupas sākotnējo atzīšanu, piemērojot 36. punktu nominālajām naudas plūsmām, kas nesvārstās, balstoties uz visu pamatā esošo posteņu atdevi;

   ii) apdrošināšanas līgumu grupām, attiecībā uz kurām izmaiņas pieņēmumos, kas attiecas uz finanšu risku, būtiski ietekmē apdrošinājuma ņēmējiem maksājamās summas, piemērojot B132. punkta a) apakšpunkta i) punktu – diskonta likmes, kas atlikušos pārskatītos gaidāmos finanšu ienākumus vai izdevumus sadala vienādās daļās līgumu grupas atlikušajā darbības laikā; un

   iii) līgumu grupām, kurām piemēro prēmiju attiecināšanas pieeju, piemērojot 59. punkta b) apakšpunktu un B133. punktu – diskonta likmes, kas noteiktas dienā, kad gadījums notika, piemērojot 36. punktu, nominālajām naudas plūsmām, kas nesvārstās, balstoties uz visu pamatā esošo posteņu atdevi.

B73 Lai noteiktu diskonta likmes līgumu grupas sākotnējās atzīšanas dienā, kā aprakstīts B72. punkta b) apakšpunktā līdz B72. punkta e) apakšpunktam, uzņēmums var izmantot vidējās svērtās diskonta likmes periodā, kurā ir noslēgti līgumi grupā, kuri, piemērojot, 22. punktu, nevar pārsniegt vienu gadu.

B74 Diskonta likmju aplēses saskan ar pārējām aplēsēm, kuras izmantotas, lai novērtētu apdrošināšanas līgumus, ar mērķi novērst dubultu uzskaiti vai izlaidumus, piemēram:

a) naudas plūsmas, kuras nesvārstās, balstoties uz atdevi no visiem pamatā esošajiem posteņiem, diskontē, piemērojot likmes, kas neatspoguļo šādas svārstības;

b) naudas plūsmas, kuras svārstās, balstoties uz atdevi no visiem pamatā esošajiem finanšu posteņiem:

i) diskontē, izmantojot likmes, kuras atspoguļo svārstīgumu; vai

ii) koriģē, ņemot vērā minēto svārstīgumu, un diskontē, piemērojot likmi, kas atspoguļo veiktās korekcijas;

c) nominālās naudas plūsmas (t. i., tās, kuras ietver inflācijas radīto ietekmi) diskontē, piemērojot likmi, kura ietver inflācijas radīto ietekmi; un

d) reālās naudas plūsmas (t. i., tās, kuras neietver inflācijas radīto ietekmi) diskontē, piemērojot likmi, kura neietver inflācijas radīto ietekmi.

B75 B74. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka naudas plūsmas, kuras svārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, ir jādiskontē, piemērojot likmes, kas atspoguļo minētās svārstības, vai jākoriģē, ņemot vērā minēto svārstību ietekmi, un jādiskontē, piemērojot likmi, kas atspoguļo veikto korekciju. Svārstības ir būtisks faktors, neraugoties uz to, vai tās rodas saistībā ar līguma noteikumiem, vai tāpēc, ka uzņēmums īsteno rīcības brīvību, un neatkarīgi no tā, vai uzņēmums tur pamatā esošos posteņus.

B76 Naudas plūsmas, kas svārstās līdz ar pamatā esošo posteņu atdevi, kas ir mainīga, bet kurām piemēro minimālās atdeves garantiju, nesvārstās vienīgi, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, pat ja garantētā summa ir zemāka par sagaidāmo atdevi no pamatā esošajiem posteņiem. Līdz ar to uzņēmums koriģē likmi, kas atspoguļo pamatā esošo posteņu atdeves svārstības garantijas nolūkā, pat ja garantētā summa ir zemāka nekā sagaidāmā atdeve no pamatā esošajiem posteņiem.

B77 17. SFPS nav noteikts, ka uzņēmumam ir aplēstās naudas plūsmas jāsadala tādās, kas svārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, un tādās, kuras nesvārstās. Ja uzņēmums šādi nesadala aplēstās naudas plūsmas, tas piemēro diskonta likmes, kas ir piemērotas aplēstajām naudas plūsmām kopumā, piemēram, izmantojot stohastiskās modelēšanas metodes vai riska neitrālus novērtēšanas paņēmienus.

B78 Diskonta likmes ietver tikai būtiskus faktorus, t. i., faktorus, kas rodas no naudas laikvērtības, naudas plūsmu iezīmēm un apdrošināšanas līgumu likviditātes iezīmēm. Šādas diskonta likmes nevar tieši novērot tirgū. Tādēļ, ja nav pieejamas novērojamās tirgus likmes instrumentam ar tādām pašām iezīmēm vai novērojamās tirgus likmes līdzīgiem instrumentiem ir pieejamas, bet atsevišķi nenosaka faktorus, kas konkrēto instrumentu atšķir no apdrošināšanas līgumiem, uzņēmums aplēš attiecīgās likmes. 17. SFPS nav pieprasīts izmantot īpašus aplēšu paņēmienus, lai noteiktu diskonta likmes. Piemērojot aplēses paņēmienu, uzņēmums:

a) maksimāli izmanto novērojamos datus (sk. B44. punktu) un atspoguļo visu saprātīgo un pamatojamo informāciju par mainīgajiem lielumiem, kuri nav saistīti ar tirgu, kas pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm, no ārējiem un iekšējiem avotiem (sk. B49. punktu). Jo īpaši, izmantotās diskonta likmes nav pretrunā visiem pieejamajiem un būtiskajiem tirgus datiem, un visi ar tirgu nesaistītie izmantotie mainīgie lielumi nav pretrunā novērojamajiem tirgus mainīgajiem datiem;

b) atspoguļo pašreizējos tirgus apstākļus no tirgus dalībnieka perspektīvas;

c) spriež objektīvi, lai novērtētu līdzības pakāpi starp novērtējamo apdrošināšanas līgumu iezīmēm un tādu instrumentu iezīmēm, attiecībā uz kuriem ir pieejamas novērojamās tirgus cenas, un koriģē minētās cenas, lai atspoguļotu atšķirības starp tām.

B79 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumu naudas plūsmām, kuras nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, diskonta likme atspoguļo ienesīguma līkni attiecīgajā valūtā instrumentiem, kas turētāju pakļauj nenozīmīgam kredītriskam vai to tam nepakļauj vispār, kas koriģēta, lai atspoguļotu apdrošināšanas līgumu grupas likviditātes iezīmes. Minētā korekcija atspoguļo starpību starp apdrošināšanas līgumu grupas likviditātes iezīmēm un to aktīvu likviditātes iezīmēm, kuri izmantoti, lai noteiktu ienesīguma līkni. Ienesīguma līknes atspoguļo aktīvus, kurus tirgo aktīvajos tirgos un kurus turētājs parasti var ātri pārdot jebkurā laikā, kas tam nerada būtiskas izmaksas. Turpretim saskaņā ar dažiem apdrošināšanas līgumiem uzņēmumam nevar likt veikt maksājumus agrāk par apdrošināto gadījumu iestāšanos vai agrāk par līgumos noteiktajiem datumiem.

B80 Tādēļ attiecībā uz apdrošināšanas līgumu naudas plūsmām, kuras nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, uzņēmums var noteikt diskonta likmes, koriģējot likvīdo bezriska ienesīguma līkni, lai atspoguļotu atšķirības starp to finanšu instrumentu likviditātes iezīmēm, kuri ir tirgū novēroto likmju pamatā, un apdrošināšanas līgumu likviditātes iezīmēm (augšupēja pieeja).

B81 Alternatīvi, uzņēmums var noteikt attiecīgās diskonta likmes apdrošināšanas līgumiem, pamatojoties uz ienesīguma līkni, kas atspoguļo pašreizējo tirgus atdeves likmi, kas ir netieši norādīta aktīvu atsauces portfeļa patiesās vērtības novērtējumā (lejupēja pieeja). Uzņēmums koriģē minēto ienesīguma līkni, lai novērstu visus faktorus, kas nav būtiski apdrošināšanas līgumiem, bet tam nav jākoriģē ienesīguma līkne attiecībā uz apdrošināšanas līgumu un atsauces portfeļa likviditātes iezīmju atšķirībām.

B82 Aplēšot B81. punktā aprakstīto ienesīguma līkni:

a) ja aktīvajos tirgos attiecībā uz atsauces portfeļos ietvertajiem aktīviem ir novērojamas tirgus cenas, uzņēmums izmanto šādas cenas (saskaņā ar 13. SFPS 69. punktu);

b) ja tirgus nav aktīvs, uzņēmums koriģē novērojamās tirgus cenas attiecībā uz līdzīgiem aktīviem, lai padarītu tās salīdzināmas ar novērtējamo aktīvu tirgus cenām (saskaņā ar 13. SFPS 83. punktu);

c) ja atsauces portfelī ietvertajiem aktīviem nav tirgus, uzņēmums piemēro aplēses metodi. Attiecībā uz šādiem aktīviem (saskaņā ar 13. SFPS 89. punktu) uzņēmums:

i) izstrādā nenovērojamus datus, izmantojot vislabāko pieejamo informāciju konkrētajos apstākļos. Šādi dati varētu ietvert uzņēmuma paša datus, un saistībā ar 17. SFPS uzņēmums varētu lielāku svērumu piešķirt ilgtermiņa aplēsēm, nevis īstermiņa svārstībām; un

ii) koriģē minētos datus, lai atspoguļotu visu informāciju par tirgus dalībnieku pieņēmumiem, kas ir pamatoti pieejami.

B83 Koriģējot ienesīguma līkni, uzņēmums koriģē tirgus likmes, kas novērotas jaunākajos darījumos ar instrumentiem, kam piemīt līdzīgas iezīmes, attiecībā uz tirgus faktoru izmaiņām kopš darījuma dienas, un koriģē novērotās tirgus likmes, lai atspoguļotu atšķirības pakāpi starp novērtējamo instrumentu un instrumentu, attiecībā uz kuru darījuma cenas ir novērojamas. Attiecībā uz apdrošināšanas līgumu naudas plūsmām, kas nesvārstās, balstoties uz atsauces portfelī esošo aktīvu atdevi, šādas korekcijas ietver:

a) atšķirību korekciju starp portfelī esošo aktīvu naudas plūsmu summu, grafiku un nenoteiktību un apdrošināšanas līgumu naudas plūsmu summu, grafiku un nenoteiktību; un

b) tādu tirgus riska prēmiju izslēgšanu attiecībā uz kredītrisku, kuras ir būtiskas tikai atsauces portfelī ietvertajiem aktīviem.

B84 Principā attiecībā uz apdrošināšanas līgumu naudas plūsmām, kas nesvārstās, balstoties uz atsauces portfelī ietverto aktīvu atdevi, vajadzētu būt vienai nelikvīdai bezriska ienesīguma līknei, kas novērš visu nenoteiktību par naudas plūsmu summu un grafiku. Tomēr praksē augšupējās un lejupējās pieejas izmantošana var radīt atšķirīgas ienesīguma līknes, pat tajā pašā valūtā. Tas ir tāpēc, ka, aplēšot korekcijas, kas veiktas saskaņā ar katru no pieejām, jāsaskaras ar raksturīgiem ierobežojumiem un, iespējams, nav veikta korekcija attiecībā uz dažādām likviditātes iezīmēm lejupējā pieejā. Uzņēmumam nav pieprasīts saskaņot diskonta likmi, kas noteikta saskaņā ar tā izvēlēto pieeju, ar diskonta likmi, kas tiktu noteikta saskaņā ar otro pieeju.

B85 17. SFPS nav precizēti ierobežojumi attiecībā uz aktīvu atsauces portfeli, kas izmantots, piemērojot B81. punktu. Tomēr nolūkā novērst faktorus, kas nav būtiski apdrošināšanas līgumiem, būtu jāveic mazāk korekciju, ja aktīvu atsauces portfelim būtu līdzīgas iezīmes. Piemēram, ja no apdrošināšanas līgumiem izrietošās naudas plūsmas nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, vajadzētu veikt mazāk korekciju, ja uzņēmums kā sākumpunktu izmantotu parāda instrumentus, nevis pašu kapitāla instrumentus. Attiecībā uz parāda instrumentiem mērķis būtu no kopējā obligāciju ienesīguma novērst kredītriska un citu faktoru ietekmi, kas neattiecas uz apdrošināšanas līgumiem. Viens veids, kā aplēst kredītriska ietekmi, ir izmantot kredīta atvasinātā instrumenta tirgus cenu kā atsauces punktu.

**Riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku (37. punkts)**

B86 Riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku attiecas uz risku, kas rodas no apdrošināšanas līgumiem un kas nav finanšu risks. Finanšu risku ietver nākotnes naudas plūsmu aplēsēs vai diskonta likmē, ko piemēro, lai koriģētu minētās naudas plūsmas. Riski, kuriem piemēro riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, ir apdrošināšanas risks un citi nefinanšu riski, piemēram, polises apturēšanas risks un izdevumu risks (sk. B14. punktu).

B87 Ar riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku apdrošināšanas līgumiem novērtē kompensāciju, kas uzņēmumam būtu nepieciešama, lai to padarītu neitrālu attiecībā uz izvēli starp:

a) tādu saistību izpildi, kam ir virkne iespējamo iznākumu, kuri rodas no nefinanšu riska; un

b) tādu saistību izpildi, kas ģenerēs fiksētas naudas plūsmas ar tādu pašu sagaidāmo pašreizējo vērtību kā apdrošināšanas līgumiem.

Piemēram, ar riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku tiktu novērtēta kompensācija, kas uzņēmumam būtu nepieciešama, lai padarītu to vienaldzīgu attiecībā uz izvēli starp tādu saistību izpildi, kam (nefinanšu riska dēļ) ir 50 procentu varbūtība, ka tās būs 90 VV apmērā, un 50 procentu varbūtība, ka tās būs 110 VV apmērā, un tādu saistību izpildi, kuru fiksētā summa ir 100 VV apmērā. Tā rezultātā riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku finanšu pārskatu lietotājiem atklāj informāciju par summu, ko uzņēmums iekasējis par nenoteiktību, kuru rada nefinanšu risks attiecībā uz naudas plūsmu summu un grafiku.

B88 Tā kā riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku atspoguļo kompensāciju, ko uzņēmums pieprasītu par nefinanšu riska uzņemšanos, ko rada naudas plūsmu nenoteikta summa un grafiks, riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku atspoguļo arī:

a) diversificēšanas ieguvuma pakāpi, ko uzņēmums ietver, nosakot kompensāciju, ko tas pieprasa par minētā riska uzņemšanos; un

b) labvēlīgus un nelabvēlīgus iznākumus tādā veidā, kas atspoguļo to, cik lielā mērā uzņēmums vēlas izvairīties no riska.

B89 Riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku mērķis ir novērtēt ietekmi, ko rada nenoteiktība naudas plūsmās, kuras izriet no apdrošināšanas līgumiem, kas nav nenoteiktība, ko rada finanšu risks. Līdz ar to riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku atspoguļo visus nefinanšu riskus, kas saistīti ar apdrošināšanas līgumiem. Tā neatspoguļo riskus, kuri nerodas no apdrošināšanas līgumiem, piemēram, vispārējo operacionālo risku.

B90 Riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku novērtējumā ietver nepārprotamā veidā. Riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku ir jēdzieniski nodalīta no nākotnes naudas plūsmu aplēsēm un diskonta likmēm, ar kurām koriģē minētās naudas plūsmas. Uzņēmums neveic riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku divkāršu uzskaiti, piemēram, arī netieši ietverot riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, nosakot nākotnes naudas plūsmu aplēses vai diskonta likmes. Diskonta likmes, kas ir atklātas, lai izpildītu 120. punkta prasības, neietver nekādas netiešas korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku.

B91 Uzņēmums neprecizē aplēses metodi(-es), kas izmantota(-s), lai noteiktu riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku. Tomēr nolūkā atspoguļot kompensāciju, ko uzņēmums pieprasītu par nefinanšu riska uzņemšanos, riska korekcijai attiecībā uz nefinanšu risku piemīt šādas iezīmes:

a) reti un ļoti nopietni riski rada augstākas riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku nekā bieži un zemas pakāpes riski;

b) attiecībā uz līdzīgiem riskiem līgumiem ar garāku termiņu veic augstākas riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku nekā līgumiem ar īsāku termiņu;

c) riski, kuriem ir plašāks varbūtības sadalījums, rada augstākas riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku nekā riski ar šaurāku varbūtības sadalījumu;

d) jo mazāk ir zināms par pašreizējo aplēsi un tās tendenci, jo augstāka būs riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku; un

e) tiktāl, ciktāl minētā jaunā pieredze samazina nenoteiktību par naudas plūsmu summu un grafiku, riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku samazināsies un otrādi.

B92 Uzņēmums spriež objektīvi, nosakot piemērotu aplēses metodi riska korekcijai attiecībā uz nefinanšu risku. Spriežot objektīvi, uzņēmums arī apsver, vai attiecīgā metode nodrošina īsu un informatīvu informācijas atklāšanu, lai finanšu pārskatu lietotāji varētu salīdzināt uzņēmuma rezultātus ar citu uzņēmumu rezultātiem. 119. punktā noteikts, ka uzņēmumam, kas izmanto metodi, kas nav ticamības līmeņa metode, lai noteiktu riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, ir jāatklāj izmantotā metode un ticamības līmenis, kas atbilst minētās metodes rezultātiem.

**Nodoto apdrošināšanas līgumu un uzņēmējdarbības apvienošanas sākotnējā atzīšana (39. punkts)**

B93 Ja uzņēmums iegādājas noslēgtos apdrošināšanas līgumus vai turētos pārapdrošināšanas līgumus, veicot apdrošināšanas līgumu nodošanu, kas neveido uzņēmējdarbību, vai apvienojot uzņēmējdarbību, uz kuru attiecas 3. SFPS darbības joma, uzņēmums piemēro 12.–24. punktu, lai noteiktu iegādāto līgumu grupas, tā it kā tas būtu noslēdzis līgumus attiecīgā darījuma dienā.

B94 Uzņēmums izmanto par līgumiem saņemto vai samaksāto atlīdzību kā aizstājējvērtību par saņemtajām prēmijām. Par līgumiem saņemtā vai samaksātā atlīdzība izslēdz par jebkuriem citiem aktīviem un saistībām saņemto vai samaksāto kompensāciju, kuri iegādāti tajā pašā darījumā. Uzņēmējdarbības apvienošanā, uz kuru attiecas 3. SFPS darbības joma, saņemtā vai samaksātā atlīdzība ir konkrēto līgumu patiesā vērtība attiecīgajā datumā. Nosakot minēto patieso vērtību, uzņēmums nepiemēro 13. SFPS 47. punktu (attiecībā uz pieprasījuma iezīmēm).

B95 Izņemot, ja piemēro 55.–59. punktā un 69.–70.A punktā minēto prēmiju attiecināšanas pieeju attiecībā uz saistībām par atlikušo segumu, sākotnējās atzīšanas brīdī līgumisko pakalpojuma maržu aprēķina, piemērojot 38. punktu attiecībā uz iegādātajiem noslēgtajiem apdrošināšanas līgumiem un 65. punktu attiecībā uz iegādātajiem turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, izmantojot par līgumiem saņemto vai samaksāto atlīdzību kā aizstājējvērtību par saņemtajām vai samaksātajām prēmijām sākotnējās atzīšanas dienā.

B95.A Ja piesaistītie, noslēgtie apdrošināšanas līgumi ir apgrūtinoši, uzņēmums, piemērojot 47. punktu, atzīst summu, par kādu izpildes naudas plūsmas pārsniedz samaksāto vai saņemto atlīdzību, kā daļu no nemateriālās vērtības vai guvumu no iegādes darījuma par līgumiem, kuri iegādāti uzņēmējdarbības apvienošanā saskaņā ar 3. SFPS, vai kā zaudējumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā attiecībā uz nodošanā piesaistītajiem līgumiem. Uzņēmums nosaka atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu attiecībā uz minēto pārsniegto summu un piemēro 49.–52. punktu, lai uz minēto zaudējumu komponentu attiecinātu turpmākas izmaiņas izpildes naudas plūsmās.

B95.B Attiecībā uz turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu, kurai piemēro 66.A-66.B punktu, uzņēmums nosaka aktīva zaudējumu atgūšanas komponentu atlikušajam segumam darījuma datumā, reizinot:

a) zaudējumu komponentu saistībās par pamatā esošo apdrošināšanas līgumu atlikušo segumu darījuma datumā; un

b) atlīdzību prasību procentuālo daļu no pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums cer darījuma datumā atgūt no turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas.

B95.C Uzņēmums atzīst zaudējumu atgūšanas komponenta summu, kas noteikta, piemērojot B95.B punktu, kā daļu no nemateriālās vērtības vai guvumu no iegādes darījuma attiecībā uz turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, kuri iegādāti uzņēmējdarbības apvienošanā, uz kuru attiecas 3. SFPS darbības joma, vai kā ienākumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā attiecībā uz nodošanā iegūtajiem līgumiem.

B95.D Piemērojot 14.–22. punktu, darījuma datumā uzņēmums apgrūtinošā apdrošināšanas līgumu grupā var iekļaut gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa, gan apgrūtinošus līgumus, uz kuriem neattiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa. Lai šādos gadījumos piemērotu B95.B punktu, uzņēmums izmanto sistemātisku un racionālu attiecināšanas bāzi, lai noteiktu zaudējumu komponenta daļu apdrošināšanas līgumu grupā, kas attiecas uz apdrošināšanas līgumiem, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa.

*Aktīvs attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām*

B95.E Ja uzņēmums iegādājas apdrošināšanas līgumus, kas noslēgti, veicot apdrošināšanas līgumu nodošanu, kas neveido uzņēmējdarbību, vai apvienojot uzņēmējdarbību, uz kuru attiecas 3. SFPS darbības joma, uzņēmums atzīst aktīvu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām patiesajā vērtībā darījuma datumā attiecībā uz tiesībām iegūt:

a) nākotnes apdrošināšanas līgumus, kas ir darījuma datumā atzītu apdrošināšanas līgumu atjaunošana; un

b) nākotnes apdrošināšanas līgumus, kas nav a) apakšpunktā minētie līgumi, pēc darījuma datuma, nemaksājot vēlreiz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kuras iegādātais uzņēmums jau ir samaksājis un kuras ir tieši attiecināmas uz saistīto apdrošināšanas līgumu portfeli.

B95.F Darījuma datumā jebkura aktīva summu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām neiekļauj iegādātās apdrošināšanas līgumu grupas novērtējumā, piemērojot B93.–B95.A punktu.

**Izmaiņas līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtībā apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm (44. punkts)**

B96 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm saskaņā ar 44. punkta c) apakšpunktu ir jāveic korekcija apdrošināšanas līgumu grupas līgumiskajai pakalpojuma maržai, ņemot vērā izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kuras attiecas uz nākotnes pakalpojumu. Minētās izmaiņas ietver:

a) uz pieredzi balstītas korekcijas, kas rodas no prēmijām, kuras saņemtas periodā, kas attiecas uz nākotnes pakalpojumu, un saistītajām naudas plūsmām, piemēram, apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām un uz prēmijām balstītiem nodokļiem, kuras novērtētas, piemērojot B72. punkta c) apakšpunktā minētās diskonta likmes;

b) izmaiņas saistību par atlikušo segumu nākotnes naudas plūsmu pašreizējās vērtības aplēsēs, izņemot tās, kas aprakstītas B97. punkta a) apakšpunktā, kuras novērtētas, piemērojot B72. punkta c) apakšpunktā minētās diskonta likmes;

c) atšķirības starp jebkuru ieguldījumu komponentu, par kuru sagaida, ka tas kļūs maksājams konkrētajā periodā, un faktisko ieguldījumu komponentu, kas kļūst maksājams konkrētajā periodā. Šīs atšķirības nosaka, salīdzinot i) faktisko ieguldījumu komponentu, kas jāmaksā attiecīgajā periodā, ar ii) maksājumu periodā, kas bija paredzēts perioda sākumā, pieskaitot visus apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, kas saistīti ar šo gaidāmo maksājumu, pirms tas kļūst maksājams;

ca) atšķirības starp jebkuru apdrošinājuma ņēmējam piešķirto aizdevumu, par kuru sagaida, ka tas kļūs maksājams konkrētajā periodā, un faktisko aizdevumu apdrošinājuma ņēmējam, kas kļūst maksājams konkrētajā periodā. Šīs atšķirības nosaka, salīdzinot i) apdrošinājuma ņēmējam sniegto faktisko aizdevumu, kas jāatmaksā attiecīgajā periodā, ar ii) atmaksājumu periodā, kas bija paredzēts perioda sākumā, pieskaitot visus apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, kas saistīti ar šo gaidāmo atmaksājumu, pirms tas kļūst atmaksājams;

d) izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, kas attiecas uz nākotnes pakalpojumu. Uzņēmumam nav jāsadala izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku starp i) izmaiņām, kas saistītas ar nefinanšu risku, un ii) naudas laikvērtības ietekmi un naudas laikvērtības izmaiņām. Ja uzņēmums veic šādu sadalījumu, tas koriģē līgumisko pakalpojuma maržu, ņemot vērā izmaiņas, kas saistītas ar nefinanšu risku, kurš novērtēts pēc diskonta likmēm, kas noteiktas B72. punkta c) apakšpunktā.

B97 Uzņēmums nekoriģē līgumisko pakalpojuma maržu attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupu bez tiešas dalības iezīmēm saistībā ar šādām izmaiņām izpildes naudas plūsmās, jo tās neattiecas uz nākotnes pakalpojumu:

a) naudas laikvērtības un naudas laikvērtības izmaiņu ietekme un finanšu riska un finanšu riska izmaiņu ietekme. Šī ietekme ietver:

i) ietekmi, ja tāda ir, uz aplēstajām nākotnes naudas plūsmām;

ii) ietekmi, ja tā ir sadalīta, uz riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku; un

iii) ietekmi, ko rada diskonta likmes izmaiņas;

b) izmaiņas saistību, kas izriet no notikušajiem gadījumiem, izpildes naudas plūsmu aplēsēs;

c) uz pieredzi balstītas korekcijas, izņemot B96. punkta a) apakšpunktā aprakstītās korekcijas.

B98 Dažu apdrošināšanas līgumu bez tiešas dalības iezīmēm noteikumi sniedz uzņēmumam rīcības brīvību attiecībā uz naudas plūsmām, kas jāizmaksā apdrošinājuma ņēmējiem. Tiek uzskatīts, ka izmaiņas diskrecionārajās naudas plūsmās attiecas uz nākotnes pakalpojumu, tādēļ tās koriģē līgumisko pakalpojumu maržu. Lai noteiktu, kā identificēt izmaiņas diskrecionārajās naudas plūsmās, uzņēmums līguma izveides brīdī precizē bāzi, ko tas plāno piemērot, lai noteiktu savas saistības saskaņā ar līgumu, piemēram, balstoties uz fiksēto procentu likmi vai uz atdevi, kas svārstās, balstoties uz konkrētu aktīvu atdevi.

B99 Uzņēmums izmanto minēto precizējumu, lai atšķirtu ietekmi, ko rada izmaiņas pieņēmumos par finanšu risku attiecībā uz minētajām saistībām (kas nekoriģē līgumisko pakalpojuma maržu), un ietekmi, ko rada diskrecionārās izmaiņas uz minētajām saistībām (kas koriģē līgumisko pakalpojuma maržu).

B100 Ja uzņēmums līguma izveides brīdī nevar precizēt to, ko tas uzskata par savām saistībām saskaņā ar līgumu un ko tas uzskata par diskrecionāru, tas par savām saistībām uzskata atdevi, kas netieši norādīta izpildes naudas plūsmu aplēsē līguma izveides brīdi, kas atjauninäta, lai atspoguļotu pašreizējos pieņēmumus, kuri attiecas uz finanšu risku.

**Izmaiņas līgumiskās pakalpojuma maržas uzskaites vērtībā apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm (45. punkts)**

B101 Apdrošināšanas līgumi ar tiešas dalības iezīmēm ir apdrošināšanas līgumi, kas ir būtiski ar ieguldījumiem saistīti pakalpojumu līgumi, saskaņā ar kuriem uzņēmums apsola atdevi no ieguldījumiem, ko rada pamatā esošie posteņi. Līdz ar to tie ir definēti kā apdrošināšanas līgumi, attiecībā uz kuriem:

a) līguma noteikumos ir precizēts, ka apdrošinājuma ņēmējs piedalās skaidri noteikta pamatā esošo posteņu kopuma daļā (sk. B105.–B106. punktu);

b) uzņēmums sagaida, ka tas maksās apdrošinājuma ņēmējam summu, kas vienāda ar būtisku daļu no pamata esošo posteņu atdeves patiesās vērtības (sk. B107. punktu); un

c) uzņēmums sagaida, ka būtiska daļa no visām izmaiņām attiecīgajās summās, kas jāizmaksā apdrošinājuma ņēmējam, mainīsies līdz ar izmaiņām pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā (sk. B107. punktu).

B102 Uzņēmums novērtē, vai B101. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti, salīdzinot ar tā gaidām līguma izveides brīdī, un atkārtoti nenovērtē minētos nosacījumus pēc tam, izņemot, ja līgums tiek grozīts, piemērojot 72. punktu.

B103 Tādā apjomā, kādā apdrošināšanas līgumi grupā ietekmē naudas plūsmas, kas pienākas citās grupās ietverto līgumu apdrošinājuma ņēmējiem (sk. B67.–B71. punktu), uzņēmums novērtē, vai B101. punkta nosacījumi ir izpildīti, ņemot vērā naudas plūsmas, ko uzņēmums plāno maksāt apdrošinājuma ņēmējiem, kuras noteiktas, piemērojot B68.–B70. punktu.

B104 B101. punkta nosacījumi nodrošina, ka apdrošināšanas līgumi ar tiešas dalības iezīmēm ir līgumi, saskaņā ar kuriem uzņēmuma saistības pret apdrošinājuma ņēmēju ir neto summa, ko veido:

a) saistības maksāt apdrošinājuma ņēmējam summu, kas vienāda ar pamatā esošo posteņu patieso vērtību; un

b) mainīga maksa (sk. B110.–B118. punktu), ko uzņēmums atņems no a) apakšpunktā minētās summas, apmaiņā par nākotnes pakalpojumu, ko sniegs ar apdrošināšanas līgumu, tostarp:

i) uzņēmuma daļas summa pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā; mīnus

ii) izpildes naudas plūsmas, kas nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi.

B105 B101. punkta a) apakšpunktā minētā daļa nav pretrunā tam, ka uzņēmums var izmantot rīcības brīvību mainīt apdrošināšanas ņēmējam maksājamās summas. Tomēr saiknei uz pamatā esošajiem posteņiem ir jābūt izpildāmai (sk. 2. punktu).

B106 B101. punkta a) apakšpunktā minētais pamatā esošo posteņu kopums var ietvert jebkurus posteņus, piemēram, aktīvu atsauces portfeli, uzņēmuma neto aktīvus vai konkrētu uzņēmuma neto aktīvu apakšgrupu, ja tie ir skaidri noteikti līgumā. Uzņēmumam nav jātur noteiktais pamatā esošo posteņu kopums. Tomēr skaidri noteiktais pamatā esošo posteņu kopums neeksistē, ja:

a) uzņēmums var mainīt pamatā esošos posteņus, kas nosaka uzņēmuma saistību summu ar atpakaļejošu datumu; vai

b) nav noteiktu pamatā esošu posteņu, pat ja apdrošinājuma ņēmējam varētu nodrošināt atdevi, kas kopumā atspoguļo uzņēmuma vispārējos rezultātus un gaidas, vai tādu aktīvu apakšgrupas rezultātus un gaidas, kurus tur uzņēmums. Šādas atdeves piemērs ir kreditēšanas likme vai dividendes maksājums, kas noteikts tā perioda beigās, uz kuru tas attiecas. Šādā gadījumā saistības pret apdrošinājuma ņēmēju atspoguļo kreditēšanas likmi vai dividenžu summas, kuras uzņēmums ir noteicis, un neatspoguļo noteiktos pamatā esošos posteņus.

B107 B101. punkta b) apakšpunktā noteikts, ka uzņēmumam ir jārēķinās ar to, ka būtiska daļa no pamatā esošo posteņu patiesās vērtības atdeves tiks izmaksāta apdrošinājuma ņēmējam, un B101. punkta c) apakšpunktā pieprasīts, ka uzņēmumam ir jārēķinās ar to, ka būtiska daļa no jebkurām izmaiņām apdrošinājuma ņēmējam izmaksājamajās summās svārstīsies līdz ar izmaiņām pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā. Uzņēmums:

a) abos punktos terminu "būtisks" interpretē saistībā ar mērķi apdrošināšanas līgumos ar tiešas dalības iezīmēm, kas ir līgumi, saskaņā ar kuriem uzņēmums sniedz ar ieguldījumiem saistītus pakalpojumus un saņem atlīdzību par pakalpojumiem no maksas, ko nosaka, atsaucoties uz pamatā esošajiem posteņiem; un

b) novērtē svārstības B101. punkta b) apakšpunktā un B101. punkta c) apakšpunktā minētajās summās:

i) apdrošināšanas līguma darbības laikā; un

ii) izmantojot pašreizējās vērtības ar varbūtību svērto vidējo rādītāju, nevis labāko vai sliktāko iznākumu (sk. B37.–B38. punktu).

B108 Piemēram, ja uzņēmums sagaida, ka tas maksās būtisku daļu no pamatā esošo posteņu atdeves patiesās vērtības, ievērojot minimālās atdeves garantiju, būs scenāriji, kuros:

a) naudas plūsmas, ko uzņēmums plāno maksāt apdrošinājuma ņēmējam, svārstās līdz ar izmaiņām pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā, jo garantētā atdeve un pārējās naudas plūsmas, kas nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, nepārsniedz pamatā esošo posteņu atdeves patieso vērtību; un

b) naudas plūsmas, ko uzņēmums plāno maksāt apdrošinājuma ņēmējam, nesvārstās līdz ar izmaiņām pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā, jo garantētā atdeve un pārējās naudas plūsmas, kas nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi, pārsniedz pamatā esošo posteņu atdeves patieso vērtību.

Uzņēmuma veiktais svārstīguma novērtējums, kas minēts B101. punkta c) apakšpunktā, attiecībā uz šo piemēru atspoguļos visu minēto scenāriju pašreizējās vērtības ar varbūtību svērto vidējo rādītāju.

B109 Noslēgtie pārapdrošināšanas līgumi un turētie pārapdrošināšanas līgumi 17. SFPS nolūkos nevar būt apdrošināšanas līgumi ar tiešas dalības iezīmēm.

B110 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm līgumisko pakalpojuma maržu koriģē, lai atspoguļotu maksas mainīgo būtību. Tādēļ izmaiņas summās, kas noteiktas B104. punktā, apstrādā, kā noteikts B111.–B114. punktā.

B111 Izmaiņas saistībās izmaksāt apdrošinājuma ņēmējam summu, kas ir vienāda ar pamatā esošo posteņu patieso vērtību (B104. punkta a) apakšpunkts), neattiecas uz nākotnes pakalpojumu un nekoriģē līgumisko pakalpojuma maržu.

B112 Izmaiņas uzņēmuma daļas summā pamatā esošo posteņu patiesajā vērtībā (B104. punkta b) apakšpunkta i) punkts) attiecas uz nākotnes pakalpojumu un koriģē līgumisko pakalpojuma maržu, piemērojot 45. punkta b) apakšpunktu.

B113 Izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kas nesvārstās, balstoties uz pamatā esošo posteņu atdevi (B104. punkta b) apakšpunkta ii) punkts), ietver:

a) izmaiņas izpildes naudas plūsmās, kas nav izmaiņas, kuras precizētas b) apakšpunktā. Uzņēmums piemēro B96.–B97. punktu saskaņā ar apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm, lai noteiktu, kādā apjomā tās attiecas uz nākotnes pakalpojumu un, piemērojot 45. punkta c) apakšpunktu, koriģē līgumisko pakalpojuma maržu. Visas korekcijas tiek novērtētas, izmantojot pašreizējās diskonta likmes;

b) izmaiņas naudas laikvērtības un finanšu risku ietekmē, kas nerodas no pamatā esošajiem posteņiem, piemēram, finanšu garantiju ietekme. Tās attiecas uz nākotnes pakalpojumu un, piemērojot 45. punkta c) apakšpunktu, koriģē līgumisko pakalpojuma maržu, izņemot tādā apjomā, kādā piemēro B115. punktu.

B114 Uzņēmumam nav pieprasīts noteikt B112. punktā un B113. punktā līgumiskās pakalpojuma maržas korekcijas atsevišķi. Tā vietā dažām vai visām korekcijām var noteikt kopējo summu.

***Riska mazināšana***

B115 Ciktāl uzņēmums atbilst B116. punkta nosacījumiem, tas var izvēlēties neatzīt izmaiņas līgumiskajā pakalpojumu maržā, lai atspoguļotu dažas vai visas izmaiņas naudas laikvērtības un finanšu riska ietekmē uz:

a) uzņēmuma daļas summu pamatā esošajos posteņos (sk. B112. punktu), ja uzņēmums mazina finanšu riska ietekmi uz minēto summu, izmantojot atvasinātos instrumentus vai turētos pārapdrošināšanas līgumus; un

b) B113. punkta b) apakšpunktā noteiktajās izpildes naudas plūsmās, ja uzņēmums mazina finanšu riska ietekmi uz šīm izpildes naudas plūsmām, izmantojot atvasinātos instrumentus, neatvasinātos finanšu instrumentus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, vai turētos pārapdrošināšanas līgumus.

B116 Lai piemērotu B115. punktu, uzņēmumam jābūt iepriekš dokumentētam riska pārvaldības mērķim un finanšu riska mazināšanas stratēģijai, kā aprakstīts B115. punktā. Piemērojot šo mērķi un stratēģiju:

a) pastāv ekonomiskā kompensācija starp apdrošināšanas līgumiem un atvasināto finanšu instrumentu, neatvasināto finanšu instrumentu, kas novērtēts patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, vai turēto pārapdrošināšanas līgumu (t. i., apdrošināšanas līgumu un minēto riska mazināšanas posteņu vērtības parasti virzās pretējos virzienos, jo tās līdzīgi reaģē uz mazināmā riska izmaiņām). Uzņēmums, novērtējot ekonomisko ieskaitu, neņem vērā uzskaites novērtēšanas atšķirības;

b) kredītrisks būtiski neietekmē ekonomisko ieskaitu.

B117 Grupai, uz kuru attiecas B115. punkts, uzņēmums nosaka izpildes naudas plūsmas katrā pārskata periodā konsekventi.

B117.A Ja uzņēmums mazina finanšu riska ietekmi, izmantojot atvasinātos instrumentus vai neatvasinātos finanšu instrumentus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, tas iekļauj B115. punkta piemērošanas rezultātā radušos pārskata perioda apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Ja uzņēmums mazina finanšu riska ietekmi, izmantojot turētos pārapdrošināšanas līgumus, tas apdrošināšanas finanšu ienākumu vai izdevumu uzrādīšanai, kas rodas, piemērojot B115. punktu, piemēro to pašu grāmatvedības politiku, ko uzņēmums piemēro turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, piemērojot 88. un 90. punktu.

B118 Tikai un vienīgi tad, ja kāds no B116. punkta nosacījumiem vairs netiek izpildīts, uzņēmums no minētā datuma pārtrauc piemērot B115. punktu. Uzņēmums neveic korekciju attiecībā uz izmaiņām, kas iepriekš atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

**Līgumiskās pakalpojuma maržas atzīšana peļņas vai zaudējumu aprēķinā**

B119 Līgumiskās pakalpojumu maržas summa attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupu tiek atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā katrā periodā, lai atspoguļotu apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus, kas sniegti apdrošināšanas līgumu grupā minētajā periodā (sk. 44. punkta e) apakšpunktu, 45. punkta e) apakšpunktu un 66. punkta e) apakšpunktu). Minēto summu nosaka šādi:

a) nosakot seguma vienību skaitu grupā. Seguma vienību skaits grupā ir apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu kvantitāte, ko sniedz līgumi grupā, kas noteikts, attiecībā uz katru līgumu ņemot vērā to, cik daudz ieguvumu tiek sniegti saskaņā ar līgumu, un tā gaidāmo seguma periodu;

b) iedalot līgumisko pakalpojuma maržu perioda beigās (pirms tiek atzītas jebkādas summas peļņas vai zaudējuma aprēķinā, lai atspoguļotu attiecīgajā periodā sniegtos apdrošināšanas līgumā ietvertos pakalpojumus) līdzvērtīgi katrai seguma vienībai, kas sniegta pašreizējā periodā un ko plānots sniegt nākotnē;

c) peļņas vai zaudējumu aprēķinā atzīstot summu, kas attiecināta uz attiecīgajā periodā sniegtajām seguma vienībām.

B119.A Lai piemērotu B119. punktu, ieguldījumu-atdeves pakalpojuma vai ar ieguldījumiem saistīta pakalpojuma periods beidzas dienā vai pirms dienas, kad ir samaksātas visas summas, kas pienākas pašreizējiem apdrošinājuma ņēmējiem saistībā ar šiem pakalpojumiem, neņemot vērā maksājumus nākotnes apdrošinājuma ņēmējiem, kas iekļauti izpildes naudas plūsmās, piemērojot B68. punktu.

B119.B Apdrošināšanas līgumi bez tiešas dalības iezīmēm var sniegt ieguldījumu-atdeves pakalpojumu tikai un vienīgi tad, ja:

a) pastāv ieguldījumu komponents vai apdrošinājuma ņēmējam ir tiesības izņemt kādu summu;

b) uzņēmums sagaida, ka ieguldījumu komponents vai summa, ko apdrošinājuma ņēmējs ir tiesīgs izņemt, ietvers ieguldījumu atdevi (ieguldījumu atdeve varētu būt mazāka par nulli, piemēram, negatīvas procentu likmes vidē); un

c) uzņēmums plāno veikt ieguldījumu darbību, lai radītu šo ieguldījumu atdevi.

**Turētie pārapdrošināšanas līgumi – pamatā esošo apdrošināšanas līgumu zaudējumu atgūšanas atzīšana (66.A-66.B punkts)**

B119.C 66.A punktu piemēro tikai un vienīgi tad, ja turētais pārapdrošināšanas līgums ir noslēgts pirms apgrūtinošo pamatā esošo apdrošināšanas līgumu atzīšanas vai vienlaikus ar tiem.

B119.D Lai piemērotu 66.A punktu, uzņēmums nosaka turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas līgumiskās pakalpojuma maržas korekciju un iegūtos ienākumus, reizinot:

a) zaudējumus, kas atzīti par pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem; un

b) atlīdzību prasību procentuālo daļu no pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums cer atgūt no turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas.

B119.E Piemērojot 14.–22. punktu, uzņēmums apgrūtinošā apdrošināšanas līgumu grupā var iekļaut gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa, gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem neattiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa. Lai šādos gadījumos piemērotu 66. punkta c) apakšpunkta i) līdz ii) punktu un 66.A punktu, uzņēmums piemēro sistemātisku un racionālu attiecināšanas metodi, lai noteiktu to zaudējumu daļu, kas atzīta apdrošināšanas līgumu grupā, kas saistīti ar apdrošināšanas līgumiem, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa.

B119.F Pēc tam, kad uzņēmums ir noteicis zaudējumu atgūšanas komponentu, piemērojot 66.B punktu, uzņēmums koriģē zaudējumu atgūšanas komponentu, lai atspoguļotu izmaiņas pamatā esošo apdrošināšanas līgumu apgrūtinošas grupas zaudējumu komponentā (sk. 50.–52. punktu). Zaudējumu atgūšanas komponenta uzskaites vērtība nepārsniedz to apgrūtinošās pamatā esošo apdrošināšanas līgumu grupas zaudējumu komponenta uzskaites vērtības daļu, kuru uzņēmums plāno atgūt no turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas.

IENĀKUMI NO APDROŠINĀŠANAS (83. UN 85. PUNKTS)

B120 Kopējie ienākumi no apdrošināšanas, kas izriet no apdrošināšanas līgumu grupas, ir atlīdzība par līgumiem, t. i., uzņēmumam samaksāto prēmiju summa:

a) kas koriģēta, ņemot vērā finansēšanas ietekmi; un

b) no kuras izslēgti visi ieguldījumu komponenti.

B121 83. punktā pieprasīts, lai attiecīgajā periodā atzītie apdrošināšanas ienākumi atspoguļotu apsolīto pakalpojumu nodošanu par tādu summu, kas atspoguļo atlīdzību, ko uzņēmums cer pilntiesīgi saņemt apmaiņā pret minētajiem pakalpojumiem. Kopējā atlīdzība par līgumu grupu ietver šādas summas:

a) summas, kuras attiecas uz pakalpojumu sniegšanu, tostarp:

i) apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi, izņemot summas, kas attiecas uz ii) punktā iekļauto riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku, un visas summas, kas attiecinātas atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu;

ia) summas, kas saistītas ar ienākuma nodokli un kas ir konkrēti iekasējamas no apdrošinājuma ņēmēja;

ii) riska korekcija attiecībā uz nefinanšu risku, izņemot visas summas, kas attiecinātas uz atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu; un

iii) līgumiskā pakalpojuma marža.

b) summas, kuras attiecas uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām.

B122 Apdrošināšanas ienākumus par periodu, kas attiecas uz B121. punkta a) apakšpunktā aprakstītajām summām, nosaka, kā izklāstīts B123.–B124. punktā. Apdrošināšanas ienākumus par periodu, kas attiecas uz B121. punkta b) apakšpunktā aprakstītajām summām, nosaka, kā izklāstīts B125. punktā.

B123 Piemērojot 15. SFPS, ja uzņēmums sniedz pakalpojumus, tas pārtrauc atzīt izpildes pienākumu attiecībā uz minētajiem pakalpojumiem un atzīst ienākumus. Konsekventi, piemērojot 17. SFPS, ja uzņēmums sniedz pakalpojumus kādā periodā, tas samazina atlikušā seguma saistības par jau sniegto pakalpojumu daļu un atzīst apdrošināšanas ienākumus. Samazinājums atlikušā seguma saistībās, kas rada apdrošināšanas ienākumus, izslēdz izmaiņas minētajās saistībās, kas neattiecas uz pakalpojumiem, kuras plāno segt no atlīdzības, ko saņēmis uzņēmums. Minētās izmaiņas ir šādas:

a) izmaiņas, kuras neattiecas uz attiecīgajā periodā sniegtajiem pakalpojumiem, piemēram:

i) izmaiņas, kuras izriet no naudas plūsmām par saņemtajām prēmijām;

ii) izmaiņas, kuras attiecas uz ieguldījumu komponentiem attiecīgajā periodā;

iia) izmaiņas, kuras izriet no naudas plūsmām no apdrošinājuma ņēmējiem sniegtajiem aizdevumiem;

iii) izmaiņas, kuras attiecas uz nodokļiem, kas balstīti uz darījumu un iekasēti trešo pušu vārdā (piemēram, prēmiju nodokļi, pievienotās vērtības nodokļi un preču un pakalpojumu nodokļi) (sk. B65. punkta i) punktu);

iv) apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi;

v) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas (sk. B125. punktu); un

vi) tādu saistību atzīšanas pārtraukšana, kuras nodotas trešajai pusei;

b) izmaiņas, kuras attiecas uz pakalpojumiem, bet par kurām uzņēmums nesagaida atlīdzību, t. i., palielinājumi un samazinājumi atlikušā segumu saistību zaudējumu komponentā (sk. 47.–52. punktu).

B123.A Apjomā, kādā uzņēmums pārtrauc atzīt aktīvu naudas plūsmām, kas nav apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas apdrošināšanas līgumu grupas sākotnējās atzīšanas datumā (sk. 38. punkta c) apakšpunkta ii) punktu un B66.A punktu), tas atzīst apdrošināšanas ieņēmumus un izdevumus par summu, kuras atzīšana ir pārtraukta minētajā datumā.

B124 Līdz ar to apdrošināšanas ienākumus par attiecīgo periodu var arī analizēt kā izmaiņu kopumu saistībās par atlikušo segumu konkrētajā periodā, kuras attiecas uz pakalpojumiem, par kuriem uzņēmums cer saņemt atlīdzību. Minētās izmaiņas ir šādas:

a) apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi, kas radušies attiecīgajā periodā (novērtēti par summām, kuras plānotas perioda sākumā), izņemot:

i) summas, kas attiecinātas uz atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu, piemērojot 51. punkta a) apakšpunktu;

ii) ieguldījumu komponentu atmaksājumus;

iii) summas, kuras attiecas uz nodokļiem, kas balstīti uz darījumu un iekasēti trešo pušu vārdā (piemēram, prēmiju nodokļi, pievienotās vērtības nodokļi un preču un pakalpojumu nodokļi) (sk. B65. punkta i) punktu);

iv) apdrošināšanas piesaistes izdevumi (sk. B125. punktu). un

v) summa, kura attiecas uz riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku (sk. b) apakšpunktu)).

b) izmaiņas riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, izņemot:

i) izmaiņas, kuras ietvertas apdrošināšanas finanšu ienākumos vai izdevumos, piemērojot 87. punktu;

ii) izmaiņas, kuras koriģē līgumisko pakalpojuma maržu, jo tās attiecas uz nākotnes pakalpojumu, piemērojot 44. punkta c) apakšpunktu un 45. punkta c) apakšpunktu; un

iii) summas, kas attiecinātas uz atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu, piemērojot 51. punkta b) apakšpunktu;

c) līgumiskās pakalpojumu maržas summa, kas atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā attiecīgajā periodā, piemērojot 44. punkta e) apakšpunktu un 45. punkta e) apakšpunktu;

d) citas summas, ja tādas ir, piemēram, uz pieredzi balstītas korekcijas attiecībā uz prēmiju ieņēmumiem, kas nav saistīti ar nākotnes pakalpojumu (sk. B96. punkta a) apakšpunktu).

B125 Uzņēmums nosaka apdrošināšanas ienākumus, kas saistīti ar apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, katrā pārskata periodā sistemātiski iedalot prēmiju daļu, kas attiecas uz minēto naudas plūsmu atgūšanu, balstoties uz pagājušo laiku. Uzņēmums atzīst tādu pašu summu kā apdrošināšanas pakalpojumu izdevumi.

B126 Ja uzņēmums piemēro prēmiju attiecināšanas pieeju 55.–58. punktā, apdrošināšanas ienākumi attiecīgajā periodā ir sagaidāmo ieņēmumu no prēmijām summa (izņemot visus ieguldījumu komponentus un kas koriģēta, lai atspoguļotu naudas laikvērtību un finanšu riska ietekmi, ja piemērojams, piemērojot 56. punktu), kas attiecināta uz attiecīgo periodu. Uzņēmums attiecina gaidāmos ieņēmumus no prēmijām uz katru apdrošināšanas līgumā ietverto pakalpojumu seguma periodu:

a) balstoties uz pagājušo laiku; bet

b) ja veids, kādā sagaidāms, ka notiks riska atbrīvošana, attiecīgajā seguma periodā būtiski atšķiras no pagājušā laika, tad, pamatojoties uz radušos apdrošināšanas pakalpojumu izdevumu gaidāmo grafiku.

B127 Uzņēmums vajadzības gadījumā maina attiecināšanas bāzi starp B126. punkta a) apakšpunktu un B126. punkta b) apakšpunktu, ja mainās fakti un apstākļi.

APDROŠINĀŠANAS FINANŠU IENĀKUMI VAI IZDEVUMI (87.–92. PUNKTS)

B128 87. punktā noteikts, ka uzņēmumam ir apdrošināšanas finanšu ienākumos vai izdevumos jāietver naudas laikvērtības un finanšu riska ietekme un to izmaiņas. 17. SFPS nolūkos:

a) pieņēmumi par inflāciju, kuras pamatā ir cenu vai likmju indekss vai aktīvu cenas, kuru atdeve piesaistīta inflācijai, ir pieņēmumi, kas attiecas uz finanšu risku;

b) pieņēmumi par inflāciju, kuras pamatā ir uzņēmuma gaidas par konkrētām cenu izmaiņām, nav pieņēmumi, kuri attiecas uz finanšu risku. un

c) izmaiņas apdrošināšanas līgumu grupas novērtēšanā, ko izraisa izmaiņas pamatā esošo posteņu vērtībā (izņemot papildinājumus un atskaitījumus), ir izmaiņas, kas rodas no naudas laikvērtības un finanšu riska un to izmaiņu ietekmes.

B129 88.–89. punktos uzņēmumam ir pieprasīts izdarīt grāmatvedības politikas izvēli attiecībā uz to, vai sadalīt apdrošināšanas perioda finanšu ienākumus vai izdevumus starp peļņas vai zaudējumu aprēķinu un citiem apvienotajiem ienākumiem. Uzņēmums piemēro savu izvēlēto grāmatvedības politiku apdrošināšanas līgumu portfeļiem. Novērtējot attiecīgo grāmatvedības politiku apdrošināšanas līgumu portfelim, piemērojot 8. SGS 13. punktu "Grāmatvedības politika, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas", uzņēmums attiecībā uz katru portfeli ņem vērā tā turējumā esošos aktīvus un to, kā tas minētos aktīvus uzskaita.

B130 Ja piemēro 88. punkta b) apakšpunktu, uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietver summu, kas noteikta, sistemātiski attiecinot sagaidāmos kopējos apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus apdrošināšanas līgumu grupas darbības laikā. Šajā saistībā sistemātiska attiecināšana ir kādas apdrošināšanas līgumu grupas kopējo sagaidāmo finanšu ienākumu vai izdevumu iedalījums minētās grupas darbības laikā, kas:

a) balstās uz līgumu iezīmēm, neatsaucoties uz faktoriem, kas neietekmē naudas plūsmas, attiecībā uz kurām sagaida, ka tās radīsies saskaņā ar līgumiem. Piemēram, finanšu ienākumu vai izdevumu iedalījums netiek balstīts uz sagaidāmo atzīto aktīvu atdevi, ja minētā gaidāmā atzītā atdeve neietekmē grupā ietverto līgumu naudas plūsmas;

b) attiecībā uz summām, kas atzītas citos apvienotajos ienākumos līgumu grupas darbības laikā, rezultējas nulles kopsummā. Jebkurā datumā citos apvienotajos ienākumos atzītā kumulatīvā summa ir starpība starp līgumu grupas uzskaites vērtību un summu, par kādu tiktu novērtēta attiecīgā grupa, piemērojot sistemātisku sadali.

B131 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupām, attiecībā uz kurām pieņēmumi, kuri attiecas uz finanšu risku, būtiski neietekmē summas, kas maksājamas apdrošinājuma ņēmējam, sistemātisko sadali nosaka, izmantojot B72. punkta e) apakšpunkta i) punktā precizētās diskonta likmes.

B132 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupām, attiecībā uz kurām pieņēmumi, kuri attiecas uz finanšu risku, būtiski ietekmē summas, kas maksājamas apdrošinājuma ņēmējiem:

a) sistemātisku sadali attiecībā uz finanšu ienākumiem vai izdevumiem, kuri rodas no nākotnes naudas plūsmu aplēsēm, var noteikt kādā no turpmāk minētajiem veidiem:

i) izmantojot likmi, kas atlikušos pārskatītos gaidāmos finanšu ienākumus vai izdevumus sadala vienādās daļās līgumu grupas atlikušajā darbības laikā; vai

ii) attiecībā uz līgumiem, kas izmanto kreditēšanas likmi, lai noteiktu apdrošinājuma ņēmējiem izmaksājamās summas – izmantojot sadali, kas balstās uz attiecīgajā periodā kreditētajām summām un tām summām, kuras plānots kreditēt nākotnes periodos;

b) sistemātisku sadali attiecībā uz finanšu ienākumiem vai izdevumiem, kas rodas no riska korekcijas attiecībā uz nefinanšu risku, ja to atsevišķi nodala no pārējām izmaiņām riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, piemērojot 81. punktu, nosaka, izmantojot sadali, kas atbilst tai, kuru izmantoja, lai sadalītu tādus finanšu ienākumus vai izdevumus, kuri rodas no nākotnes naudas plūsmām;

c) sistemātisku sadali attiecībā uz finanšu ienākumiem vai izdevumiem, kuri rodas no līgumiskās pakalpojumu maržas, nosaka:

i) apdrošināšanas līgumiem, kuriem nav tiešas dalības iezīmju, izmantojot B72. punkta b) apakšpunkta noteiktās diskonta likmes; un

ii) apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm, izmantojot sadali, kas atbilst tai, kas izmantota attiecībā uz tādu finanšu ienākumiem vai zaudējumiem, kas rodas no nākotnes naudas plūsmām.

B133 Piemērojot prēmiju attiecināšanas pieeju 53.–59. punktā aprakstītajiem apdrošināšanas līgumiem, uzņēmumam var pieprasīt vai tas var izvēlēties diskontēt saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem. Šādos gadījumos tas var izvēlēties sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, piemērojot 88. punkta b) apakšpunktu. Ja uzņēmums izdara izvēli, tas norāda apdrošināšanas ienākumus vai izdevumus peļņas vai zaudējumu aprēķinā, izmantojot B72. punkta e) apakšpunkta iii) punktā noteikto diskonta likmi.

B134 Piemēro 89. punktu, ja uzņēmums pēc izvēles vai pēc pieprasījuma tur pamatā esošos posteņus apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm. Ja uzņēmums izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, piemērojot 89. punkta b) apakšpunktu, tas peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietver izdevumus vai ienākumus, kas tieši atbilst peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietvertajiem ienākumiem vai izdevumiem attiecībā uz pamatā esošajiem posteņiem, kā rezultātā atsevišķi norādītu posteņu neto summa ir nulle.

B135 Uzņēmumam var būt tiesības izdarīt 89. punktā minēto grāmatvedības politikas izvēli dažos periodos, bet ne citos, tāpēc, ka ir notikušas izmaiņas tajā, vai uzņēmums tur pamatā esošos posteņus. Ja šādas izmaiņas notiek, uzņēmumam pieejamā grāmatvedības politikas izvēle mainās no tās, kas izklāstīta 88. punktā, uz to, kas izklāstīta 89. punktā, vai otrādi. Tādēļ uzņēmums var mainīt savu grāmatvedības politiku starp to, kas izklāstīta 88. punkta b) apakšpunktā, un to, kas izklāstīta 89. punkta b) apakšpunktā. Veicot šādas izmaiņas, uzņēmums:

a) ietver uzkrāto summu, kas iepriekš ietverta citos apvienotajos ienākumos, sākot no izmaiņu dienas, kā pārklasifikācijas korekciju peļņas vai zaudējuma aprēķinā izmaiņu periodā un nākotnes periodos šādi:

i) ja uzņēmums bija iepriekš piemērojis 88. punkta b) apakšpunktu – uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietver uzkrāto summu, kas ietverta citos apvienotajos ienākumos pirms izmaiņām, it kā uzņēmums turpinātu piemēro 88. punkta b) apakšpunktā minēto pieeju, pamatojoties uz pieņēmumiem, kuri tika izmantoti tieši pirms izmaiņām; un

ii) ja uzņēmums bija iepriekš piemērojis 89. punkta b) apakšpunktu – uzņēmums peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietver uzkrāto summu, kas ietverta citos apvienotajos ienākumos pirms izmaiņām, it kā uzņēmums turpinātu piemēro 89. punkta b) apakšpunktā minēto pieeju, pamatojoties uz pieņēmumiem, kuri tika izmantoti tieši pirms izmaiņām;

b) nepārveido iepriekšējā perioda salīdzinošo informāciju.

B136 Piemērojot B135. punkta a) apakšpunktu, uzņēmums nepārrēķina uzkrāto summu, kas iepriekš bija iekļauta citos apvienotajos ienākumos, tā, it kā vienmēr būtu piemērots jaunais sadalījums; un pieņēmumus, kas izmantoti pārklasificēšanai nākamajos periodos, neatjaunina pēc izmaiņu datuma.

STARPPERIODA FINANŠU PĀRSKATOS VEIKTO GRĀMATVEDĪBAS APLĒŠU IETEKME

B137 Ja uzņēmums sagatavo starpperioda finanšu pārskatus, piemērojot 34. SGS "Starpperioda finanšu pārskati", uzņēmums izdara grāmatvedības politikas izvēli par to, vai mainīt pieeju grāmatvedības aplēsēm, kas veiktas iepriekšējos starpperioda finanšu pārskatos, piemērojot 17. SFPS turpmākajos starpperioda finanšu pārskatos un gada pārskata periodā. Uzņēmums piemēro savu grāmatvedības politikas izvēli visām apdrošināšanas līgumu grupām, ko tas noslēdz, un pārapdrošināšanas līgumu grupām, ko tas tur.

*C papildinājums*

**Spēkā stāšanās datums un pārejas noteikumi**

*Šis papildinājums ir svarīga daļa no 17. SFPS* "Apdrošināšanas līgumi".

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

C1 Uzņēmums piemēro 17. SFPS gada pārskata periodiem, kuri sākas 2023. gada 1. janvārī vai pēc tam. Ja uzņēmums piemēro 17. SFPS agrāk, tas atklāj šo faktu. Agrāka piemērošana ir atļauta uzņēmumiem, kuri piemēro 9. SFPS "Finanšu instrumenti" 17. SFPS sākotnējās piemērošanas datumā vai pirms tam.

C2 Pārejas prasību vajadzībām C1. un C3.–C33. punktā:

a) sākotnējās piemērošanas datums ir gada pārskata perioda sākums, kad uzņēmums pirmo reizi piemēro 17. SFPS; un

b) pārejas datums ir gada pārskata perioda sākums, kas ir tieši pirms sākotnējās piemērošanas datuma.

PĀREJAS NOTEIKUMI

C3 Ja vien tas nav nepraktiski vai ja ir piemērojams C5.A punkts, uzņēmums piemēro 17. SFPS retrospektīvi, izņemot gadījumus, kad:

a) uzņēmumam nav jānorāda kvantitatīvā informācija, kas pieprasīta 8. SGS "Grāmatvedības politika, izmaiņas grāmatvedības aplēsēs un kļūdas" 28. punkta f) apakšpunktā; un

b) uzņēmums nepiemēro B115. punktā noteikto iespēju periodiem, kuri ir pirms pārejas datuma. Uzņēmums var turpmāk piemērot B115. punktā paredzēto iespēju pārejas dienā vai pēc tās tikai un vienīgi tad, ja uzņēmums nosaka riska mazināšanas attiecības dienā, kad tas piemēro iespēju, vai pirms tās.

C4 Lai 17. SFPS piemērotu retrospektīvi, uzņēmums pārejas datumā:

a) nosaka, atzīst un novērtē katru apdrošināšanas līgumu grupu tā, it kā tam vienmēr būtu ticis piemērots 17. SFPS;

aa) nosaka, atzīst un novērtē visus aktīvus attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām tā, it kā 17. SFPS būtu ticis vienmēr piemērots (izņemot to, ka uzņēmumam nav jāpiemēro 28.E punktā minētais atgūstamības novērtējums pirms pārejas datuma);

b) pārtrauc atzīt visus esošos atlikumus, kas nepastāvētu, ja vienmēr būtu ticis piemērots 17. SFPS; un

c) atzīst visu izrietošo neto starpību pašu kapitālā.

C5 Tikai un vienīgi tad, ja ir iespējams, ka uzņēmums piemēro C3. punktu attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupu, uzņēmums tā vietā, lai piemērotu C4. punkta a) apakšpunktu, piemēro turpmāk minētās pieejas:

a) C6.–C19.A punktā minēto modificēto retrospektīvo pieeju, ievērojot C6. punkta a) apakšpunktu; vai

b) C20.–C24.B punktā minēto patiesās vērtības pieeju.

C5.A Neskarot C5. punktu, uzņēmums var izvēlēties piemērot C20.–C24.B punktā noteikto patiesās vērtības pieeju apdrošināšanas līgumu grupai ar tiešas dalības iezīmēm, kurai tas varētu retrospektīvi piemērot 17. SFPS tikai un vienīgi tad, ja:

a) uzņēmums izvēlas turpmāk piemērot B115. punktā minēto riska mazināšanas iespēju apdrošināšanas līgumu grupai no pārejas datuma; un

b) uzņēmums pirms pārejas datuma ir izmantojis atvasinātos instrumentus, neatvasinātos finanšu instrumentus, kas novērtēti patiesajā vērtībā ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, vai turētos pārapdrošināšanas līgumus, lai mazinātu finanšu risku, kas izriet no apdrošināšanas līgumu grupas, kā norādīts B115. punktā.

C5.B Tikai un vienīgi tad, ja uzņēmumam nav iespējams piemērot C4. punkta aa) apakšpunktu aktīvam attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, uzņēmums piemēro šādas pieejas aktīva attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām novērtēšanai:

a) C14.B–C14.D punktā un C17.A punktā minēto modificēto retrospektīvo pieeju, ievērojot C6. punkta a) apakšpunktu; vai

b) C24.A–C24.B punktā minēto patiesās vērtības pieeju.

**Modificētā retrospektīvā pieeja**

C6 Modificētās retrospektīvās pieejas mērķis ir sasniegt vistuvāko iespējamo rezultātu retrospektīvajai piemērošanai, izmantojot saprātīgu un pamatojamu informāciju, kas pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm. Līdz ar to, piemērojot šo pieeju, uzņēmums:

a) izmanto saprātīgu un pamatojamu informāciju. Ja uzņēmums nevar iegūt saprātīgu un pamatojamu informāciju, kas nepieciešama, lai piemērotu modificēto retrospektīvo pieeju, tas piemēro patiesās vērtības pieeju;

b) maksimāli izmanto informāciju, kas tiktu izmantota, lai piemērotu pilnībā retrospektīvu pieeju, bet tam ir nepieciešams izmantot tikai tādu informāciju, kas ir pieejama bez nepamatotām izmaksām vai pūlēm.

C7 C9.–C19.A punktos ir izklāstītas izmaiņas, kuras ir atļauts veikt, veicot retrospektīvo piemērošanu šādās jomās:

a) apdrošināšanas līgumu vai apdrošināšanas līgumu grupu novērtēšana, kas tiktu veikta to noslēgšanas vai sākotnējās atzīšanas datumā;

b) summas, kuras attiecas uz līgumisko pakalpojuma maržu vai zaudējumu komponentu attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm;

c) summas, kuras attiecas uz līgumisko pakalpojuma maržu vai zaudējumu komponentu attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm; un

d) apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi.

C8 Lai sasniegtu modificētās retrospektīvās pieejas mērķi, uzņēmumam ir atļauts izmantot katru no C9.–C19.A punktā minētajām izmaiņām tikai tiktāl, ciktāl uzņēmumam nav saprātīgas un pamatotas informācijas, lai piemērotu retrospektīvo pieeju.

*Novērtēšana noslēgšanas datumā vai sākotnējās atzīšanas brīdī*

C9 Tiktāl, ciktāl tas atļauts C8. punktā, uzņēmums nosaka šādus elementus, izmantojot pārejas datumā pieejamo informāciju:

a) kā noteikt apdrošināšanas līgumu grupas, piemērojot 14.–24. punktu;

b) vai apdrošināšanas līgums atbilst apdrošināšanas līguma ar tiešas dalības iezīmēm definīcijai, piemērojot B101.–B109. punktu;

c) kā noteikt diskrecionārās naudas plūsmas apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm, piemērojot B98.–B100. punktu; un

d) vai apdrošināšanas līgums atbilst ieguldījumu līguma ar diskrecionāras dalības iezīmēm definīcijai, uz kuru attiecas 17. SFPS darbības joma, piemērojot 71. punktu.

C9.A Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums klasificē saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem, kā saistības par tādu atlīdzību prasību nokārtošanu, kas radušās pirms apdrošināšanas līguma iegādes, nododot apdrošināšanas līgumus, kas neveido uzņēmējdarbību, vai uzņēmējdarbības apvienošanā, uz kuru attiecas 3. SFPS darbības joma.

C10 Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums nepiemēro 22. punktu, lai sadalītu grupas tādās grupās, kuras neietver līgumus, kuri noslēgti ar vairāk nekā viena gada starplaiku.

*Līgumiskās pakalpojuma maržas vai zaudējumu komponenta noteikšana attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm*

C11 Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums, piemērojot C12.–C16.C punktu, attiecībā uz līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm nosaka līgumisko pakalpojuma maržu vai atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu (sk. 49.–52. punktu) pārejas datumā.

C12 Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums aplēš nākotnes naudas plūsmas apdrošināšanas līgumu grupas sākotnējās atzīšanas datumā kā nākotnes naudas plūsmu summu pārejas datumā (vai agrākā datumā, ja nākotnes naudas plūsmas agrākā datumā var noteikt retrospektīvi, piemērojot C4. punkta a) apakšpunktu), kas koriģēta ar naudas plūsmām, kuras ir faktiski radušās laikposmā starp apdrošināšanas līgumu grupas sākotnējās atzīšanas datumu un pārejas datumu (vai agrāku datumu). Faktiski radušās naudas plūsmas ietver naudas plūsmas, kuras izriet no līgumiem, kuru termiņš beidzās pirms pārejas datuma.

C13 Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums nosaka diskonta likmes, kuras tika piemērotas apdrošināšanas līgumu grupas sākotnējās atzīšanas datumā (vai pēc tam):

a) izmantojot novērojamo ienesīguma līkni, kas vismaz trīs gadus tieši pirms pārejas datuma ir pietuvināta ienesīguma līknei, kas aplēsta, piemērojot 36. punktu un B72.–B85. punktu, ja šāda novērojama ienesīguma līkne pastāv;

b) ja a) apakšpunktā minētā novērojamā ienesīguma līkne nepastāv, aplēš diskonta likmes, kuras tika piemērotas sākotnējās atzīšanas datumā (vai pēc tam), nosakot vidējo starpību starp novērojamo ienesīguma līkni un aplēsto ienesīguma līkni, piemērojot 36. punktu un B72.–B85. punktu, un piemērojot minēto starpību attiecīgajai novērojamajai ienesīguma līknei. Minētā starpība būs vidējais rādītājs par vismaz trīs gadiem tieši pirms pārejas datuma.

C14 Tiktāl, ciktāl atļauj C8. punkts, uzņēmums nosaka apdrošināšanas līgumu grupas riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku sākotnējās atzīšanas datumā (vai pēc tam), koriģējot riska korekciju attiecībā uz nefinanšu risku pārejas datumā, piemērojot sagaidāmo riska atbrīvošanu pirms pārejas datuma. Sagaidāmo atbrīvošanu no riska nosaka, atsaucoties uz atbrīvošanu no riska attiecībā uz līdzīgiem apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums noslēdz pārejas datumā.

C14.A Piemērojot B137. punktu, uzņēmums var izvēlēties nemainīt iepriekšējos starpperioda finanšu pārskatos izmantoto grāmatvedības aplēšu metodi. Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, šāds uzņēmums nosaka līgumisko pakalpojumu maržu vai zaudējumu komponentu pārejas datumā tā, it kā uzņēmums nebūtu sagatavojis starpperioda finanšu pārskatus pirms pārejas datuma.

C14.B Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums izmanto to pašu sistemātisko un racionālo metodi, ko uzņēmums plāno izmantot pēc pārejas datuma, piemērojot 28.A punktu, lai apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kas samaksātas (vai attiecībā uz kurām saistības ir atzītas, piemērojot citu SFPS standartu), pirms pārejas datuma (izņemot summas, kas attiecas uz apdrošināšanas līgumiem, kuri beidza pastāvēt pirms pārejas datuma), attiecinātu uz:

a) apdrošināšanas līgumu grupām, kas ir atzītas pārejas datumā; un

b) apdrošināšanas līgumu grupām, ko paredzēts atzīt pēc pārejas datuma.

C14.C Apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kas samaksātas pirms pārejas datuma un attiecinātas uz apdrošināšanas līgumu grupu, kuri atzīti pārejas datumā, koriģē šīs grupas līgumisko pakalpojuma maržu, ciktāl apdrošināšanas līgumi, kas, paredzams, būs grupā, šajā datumā ir atzīti (sk. 28.C un B35.C punktu). Citas apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kas samaksātas pirms pārejas datuma, tostarp tās, kas attiecinātas uz apdrošināšanas līgumu grupu, kurus paredzēts atzīt pēc pārejas datuma, atzīst par aktīvu, piemērojot 28.B punktu.

C14.D Ja uzņēmumam nav saprātīgas un pamatojamas informācijas, lai piemērotu C14.B punktu, uzņēmums nosaka šādas summas, kas pārejas datumā ir nulle:

a) pārejas dienā atzītās apdrošināšanas līgumu grupas līgumiskās pakalpojuma maržas korekcija un jebkurš aktīvs attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kas attiecas uz šo grupu; un

b) aktīvs attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām apdrošināšanas līgumu grupām, ko paredzēts atzīt pēc pārejas datuma.

C15 Ja, piemērojot C12.–C14.D punktu, tiek iegūta līgumiskā pakalpojuma marža sākotnējās atzīšanas brīdī, uzņēmums nolūkā noteikt līgumisko pakalpojuma maržu pārejas datumā:

a) ja uzņēmums piemēro C13. punktu, lai aplēstu diskonta likmes, kuras piemēro sākotnējās atzīšanas brīdī, – tas izmanto minētās likmes, lai panāktu procentu pieaugumu par līgumisko pakalpojuma maržu; un

b) tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, nosaka līgumiskās pakalpojuma maržas summu, kas atzīta peļņas vai zaudējumu aprēķinā, saistībā ar pakalpojumu nodošanu pirms pārejas datuma, salīdzinot atlikušās seguma vienības minētajā datumā ar seguma vienībām, kas sniegtas saskaņā ar līgumu grupu pirms pārejas datuma (sk. B119. punktu).

C16 Ja, piemērojot C12.–C14.D punktu, tiek iegūts saistību par atlikušo segumu zaudējumu komponents sākotnējās atzīšanas datumā, uzņēmums nosaka visas summas, kuras attiecinātas uz zaudējumu komponentu pirms pārejas datuma, piemērojot C12.–C14.D punktu un izmantojot sistemātisku attiecināšanas bāzi.

C16.A Turēto pārapdrošināšanas līgumu grupai, kas nodrošina segumu apgrūtinošai apdrošināšanas līgumu grupai un kas noslēgti pirms apdrošināšanas līgumu noslēgšanas vai vienlaikus ar to, uzņēmums izveido aktīva zaudējumu atgūšanas komponentu atlikušajam segumam pārejas datumā (sk. 66.A-66.B punktu). Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums nosaka zaudējumu atgūšanas komponentu, reizinot:

a) atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu attiecībā uz pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem darījuma datumā (sk. C16. un C20. punktu); un

b) atlīdzību prasību procentuālo daļu attiecībā uz pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums cer atgūt no turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas.

C16.B Piemērojot 14.–22. punktu, pārejas datumā uzņēmums apgrūtinošā apdrošināšanas līgumu grupā varētu iekļaut gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa, gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem neattiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa. Lai šādos gadījumos piemērotu C16.A punktu, uzņēmums izmanto sistemātisku un racionālu attiecināšanas bāzi, lai noteiktu zaudējumu komponenta daļu apdrošināšanas līgumu grupā, kas attiecas uz apdrošināšanas līgumiem, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa.

C16.C Ja uzņēmumam nav saprātīgas un pamatojamas informācijas, lai piemērotu C16.A punktu, uzņēmums neidentificē zaudējumu atgūšanas komponentu attiecībā uz turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu.

*Līgumiskās pakalpojuma maržas vai zaudējumu komponenta noteikšana attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm*

C17 Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums attiecībā uz līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm līgumisko pakalpojuma maržu vai saistību par atlikušo segumu zaudējumu komponentu pārejas datumā nosaka kā:

a) pamatā esošo posteņu kopējo patieso vērtību attiecīgajā datumā; mīnus

b) izpildes naudas plūsmas attiecīgajā datumā; plus vai mīnus

c) korekciju attiecībā uz:

i) summām, kuras uzņēmums iekasējis no apdrošinājuma ņēmējiem (tostarp summas, kuras atņemtas no pamatā esošajiem posteņiem) pirms attiecīgā datuma;

ii) summām, kuras izmaksātas pirms attiecīgā datuma, kas nebūtu svārstījušās, balstoties uz pamatā esošajiem posteņiem;

iii) izmaiņām riska korekcijā attiecībā uz nefinanšu risku, ko izraisījusi atbrīvošana no riska pirms minētā datuma. Uzņēmums aplēš šo summu, atsaucoties uz atbrīvošanu no riska attiecībā uz līdzīgiem apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums noslēdz pārejas datumā;

iv) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kas samaksātas (vai attiecībā uz kurām saistības ir atzītas, piemērojot citu SFPS standartu) pirms pārejas datuma, kuras ir attiecinātas uz attiecīgo grupu (sk. C17.A punktu).

d) ja, piemērojot a) līdz c) apakšpunktu, tiek iegūta līgumiskā pakalpojuma marža – mīnus līgumiskās pakalpojuma maržas summa, kas attiecas uz pakalpojumiem, kuri sniegti pirms minētā datuma. Šā punkta a) līdz c) apakšpunktā minēto elementu summa ir aizstājējvērtība kopējai līgumisko pakalpojumu maržai par visiem pakalpojumiem, kuri jāsniedz saskaņā ar attiecīgo līgumu grupu, t. i., pirms visām summām, kuras tiktu atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā par sniegtajiem pakalpojumiem. Uzņēmums aplēš summas, kuras tiktu atzītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā par sniegtajiem pakalpojumiem, salīdzinot atlikušās seguma vienības pārejas datumā ar saskaņā ar līgumu grupu sniegtajām seguma vienībām pirms pārejas datuma; vai

e) ja, piemērojot a) līdz c) apakšpunktu, tiek iegūts zaudējumu komponents – koriģē zaudējumu komponentu līdz nullei un palielina atlikušā seguma saistības, izslēdzot zaudējumu komponentu par tādu pašu summu.

C17.A Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, uzņēmums piemēro C14.B-C14.D punktu, lai atzītu aktīvu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām un jebkādas korekcijas, kas veiktas apdrošināšanas līgumu ar tiešas dalības iezīmēm grupas līgumiskajā pakalpojuma maržā apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām (sk. C17. punkta c) apakšpunkta iv) punktu).

*Apdrošināšanas finanšu ienākumi vai izdevumi*

C18 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupām, kuras, piemērojot C10. punktu, ietver līgumus, kuri noslēgti ar vairāk nekā viena gada starplaiku:

a) uzņēmumam ir atļauts diskonta likmes grupas sākotnējās atzīšanas datumā, kā minēts B72. punkta b) apakšpunktā līdz B72. punkta e) apakšpunkta ii) punktā, un diskonta likmes notikušā gadījuma datumā, kā precizēts B72. punkta e) apakšpunkta iii) punktā, noteikt pārejas datumā, nevis sākotnējās atzīšanas vai notikušā gadījuma datumā;

b) ja uzņēmums izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus starp summām, kuras ietvertas peļņas vai zaudējumu aprēķinā, un summām, kuras ietvertas citos apvienotajos ienākumos, piemērojot 88. punkta b) apakšpunktu vai 89. punkta b) apakšpunktu, uzņēmumam ir jānosaka citos apvienotajos ienākumos atzīto apdrošināšanas finanšu ienākumu vai izdevumu kumulatīvā summa pārejas datumā, lai 91. punkta a) apakšpunktu piemērotu turpmākajos periodos. Uzņēmumam ir atļauts noteikt minēto kumulatīvo summu, piemērojot C19. punkta b) apakšpunktu vai:

i) kā nulli, izņemot, ja piemēro ii) punktu; un

ii) attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm, uz kuriem attiecas B134. punkts, kā summu, kas ir vienāda ar citos apvienotajos ienākumos atzīto kumulatīvo summu par pamatā esošajiem posteņiem.

C19 Attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupām, kuras neietver līgumus, kas noslēgti ar vairāk nekā viena gada starplaiku:

a) ja uzņēmums piemēro C13. punktu, lai aplēstu diskonta likmes, kuras piemēroja sākotnējās atzīšanas brīdī (vai pēc tam), tas arī nosaka diskonta likmes, kuras precizētas B72. punkta b) apakšpunktā līdz B72. punkta e) apakšpunktā, piemērojot C13. punktu; un

b) ja uzņēmums izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus starp summām, kuras ietvertas peļņas vai zaudējumu aprēķinā, un summām, kuras ietvertas citos apvienotajos ienākumos, piemērojot 88. punkta b) apakšpunktu vai 89. punkta b) apakšpunktu, uzņēmumam ir jānosaka citos apvienotajos ienākumos atzīto apdrošināšanas finanšu ienākumu vai izdevumu kumulatīvā summa pārejas datumā, lai 91. punkta a) apakšpunktu piemērotu turpmākajos periodos. Uzņēmums minēto kumulatīvo summu nosaka:

i) apdrošināšanas līgumiem, kuriem uzņēmums piemēro sistemātiskās sadales metodes, kuras izklāstītas B131. punktā – ja uzņēmums piemēro C13. punktu, lai aplēstu diskonta likmes sākotnējās atzīšanas brīdī – izmantojot diskonta likmes, kuras tika piemērotas sākotnējās atzīšanas brīdī, arī piemērojot C13. punktu;

ii) apdrošināšanas līgumiem, kuriem uzņēmums piemēros sistemātiskās sadales metodes, kuras izklāstītas B132. punktā – pamatojoties uz to, ka pieņēmumi, kuri attiecas uz finanšu risku, kurus piemēroja sākotnējās atzīšanas brīdī, ir pieņēmumi, kurus piemēro pārejas datumā, t. i., tie ir nulle;

iii) apdrošināšanas līgumiem, kuriem uzņēmums piemēros sistemātiskās sadales metodes, kuras izklāstītas B133. punktā – ja uzņēmums piemēro C13. punktu, lai aplēstu diskonta likmes sākotnējās atzīšanas brīdī (vai turpmāk) –izmantojot diskonta likmes, kuras tika piemērotas notikušā gadījuma datumā, arī piemērojot C13. punktu; un

iv) attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm, uz kuriem attiecas B134. punkts, kā summu, kas ir vienāda ar citos apvienotajos ienākumos atzīto kumulatīvo summu par pamatā esošajiem posteņiem.

C19.A Piemērojot B137. punktu, uzņēmums var izvēlēties nemainīt iepriekšējos starpperioda finanšu pārskatos izmantoto grāmatvedības aplēšu metodi. Tiktāl, ciktāl to atļauj C8. punkts, šāds uzņēmums nosaka summas, kas saistītas ar apdrošināšanas finanšu ienākumiem vai izdevumiem pārejas datumā tā, it kā uzņēmums nebūtu sagatavojis starpperioda finanšu pārskatus pirms pārejas datuma.

**Patiesās vērtības pieeja**

C20 Lai piemērotu patiesās vērtības pieeju, uzņēmums līgumisko pakalpojuma maržu vai atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu pārejas datumā nosaka kā starpību starp apdrošināšanas līgumu grupas patieso vērtību minētajā datumā un minētajā datumā novērtētajām izpildes naudas plūsmām. Nosakot minēto patieso vērtību, uzņēmums nepiemēro 13. SFPS "Patiesās vērtības novērtējums" 47. punktu (attiecībā uz pieprasījuma iezīmēm).

C20.A Attiecībā uz turēto pārapdrošināšanas līgumu grupu, kurai piemēro 66.A-66.B punktu (nav nepieciešams panākt atbilstību C119.C punktā izklāstītajam nosacījumam), uzņēmums nosaka aktīva zaudējumu atgūšanas komponentu atlikušajam segumam darījuma datumā, reizinot:

a) atlikušo saistību seguma zaudējumu komponentu par pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem darījuma datumā (sk. C16. un C20. punktu); un

b) atlīdzību prasību procentuālo daļu attiecībā uz pamatā esošajiem apdrošināšanas līgumiem, ko uzņēmums cer atgūt no turēto pārapdrošināšanas līgumu grupas.

C20.B Piemērojot 14.–22. punktu, pārejas datumā uzņēmums apgrūtinošā apdrošināšanas līgumu grupā varētu iekļaut gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa, gan apgrūtinošus apdrošināšanas līgumus, uz kuriem neattiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa. Lai šādos gadījumos piemērotu C20.A punktu, uzņēmums izmanto sistemātisku un racionālu attiecināšanas bāzi, lai noteiktu zaudējumu komponenta daļu apdrošināšanas līgumu grupā, kas attiecas uz apdrošināšanas līgumiem, uz kuriem attiecas turēto pārapdrošināšanas līgumu grupa.

C21 Piemērojot patiesās vērtības pieeju, uzņēmums var piemērot C22. punktu, lai noteiktu to:

a) kā noteikt apdrošināšanas līgumu grupas, piemērojot 14.–24. punktu;

b) vai apdrošināšanas līgums atbilst apdrošināšanas līguma ar tiešas dalības iezīmēm definīcijai, piemērojot B101.–B109. punktu;

c) kā noteikt diskrecionārās naudas plūsmas apdrošināšanas līgumiem bez tiešas dalības iezīmēm, piemērojot B98.–B100. punktu; un

d) vai apdrošināšanas līgums atbilst ieguldījumu līguma ar diskrecionāras dalības iezīmēm definīcijai, uz kuru attiecas 17. SFPS darbības joma, piemērojot 71. punktu.

C22 Uzņēmums var izvēlēties noteikt C21. punktā minētos elementus, izmantojot:

a) saprātīgu un pamatotu informāciju par to, ko uzņēmums būtu noteicis, ņemot vērā līguma noteikumus un tirgus apstākļus attiecīgi līguma noslēgšanas datumā vai sākotnējās atzīšanas brīdī; vai

b) saprātīgu un pamatotu informāciju, kas pieejama pārejas datumā.

C22.A Piemērojot patiesās vērtības pieeju, uzņēmums var izvēlēties saistības, kas izriet no notikušajiem gadījumiem, klasificēt kā saistības par tādu atlīdzību prasību nokārtošanu, kas radušās pirms apdrošināšanas līguma iegādes, nododot apdrošināšanas līgumus, kas neveido uzņēmējdarbību, vai uzņēmējdarbības apvienošanā, uz kuru attiecas 3. SFPS darbības joma.

C23 Piemērojot patiesās vērtības pieeju, uzņēmumam nav jāpiemēro 22. punkts, un tas var grupā ietvert līgumus, kuri noslēgti ar vairāk nekā viena gada starplaiku. Uzņēmums tikai sadala grupas tādās grupās, kuras ietver līgumus, kuri noslēgti gada laikā (vai mazāk nekā gada laikā), ja tam ir saprātīga un pamatota informācija, lai veiktu šādu nodalīšanu. Neatkarīgi no tā, vai uzņēmums piemēro 22. punktu, tam ir atļauts diskonta likmes grupas sākotnējās atzīšanas datumā, kā minēts B72. punkta b) apakšpunktā līdz B72. punkta e) apakšpunkta ii) punktā, un diskonta likmes notikušā gadījuma datumā, kā precizēts B72. punkta e) apakšpunkta iii) punktā, noteikt pārejas datumā, nevis sākotnējās atzīšanas datumā vai notikušā gadījuma datumā.

C24 Piemērojot patiesās vērtības pieeju, ja uzņēmums izvēlas sadalīt apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus starp peļņas vai zaudējumu aprēķinu un citiem apvienotajiem ienākumiem, tam ir atļauts citos apvienotajos ienākumos atzīto apdrošināšanas finanšu ienākumu vai izdevumu kumulatīvo summu noteikt pārejas datumā:

a) retrospektīvi – bet tikai, ja uzņēmumam ir saprātīga un pamatota informācija, lai to darītu; vai

b) kā nulli, izņemot, ja piemēro c) apakšpunktu; un

c) attiecībā uz apdrošināšanas līgumiem ar tiešas dalības iezīmēm, uz kuriem attiecas B134. punkts – kā summu, kas vienāda ar citos apvienotajos ienākumos atzīto kumulatīvo summu par pamatā esošajiem posteņiem.

*Aktīvs attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām*

C24.A Piemērojot patiesās vērtības pieeju aktīvam attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām (sk. C5.B punkta b) apakšpunktu), pārejas datumā uzņēmums nosaka aktīvu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām par summu, kas vienāda ar apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kuras uzņēmumam rastos pārejas datumā par tiesībām iegūt:

a) apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmu atgūtās summas no to apdrošināšanas līgumu prēmijām, kas noslēgti pirms pārejas datuma, bet nav atzīti pārejas datumā;

b) nākotnes apdrošināšanas līgumus, kas ir pārejas datumā atzīti atjaunināti apdrošināšanas līgumi un a) apakšpunktā minētie apdrošināšanas līgumi; un

c) nākotnes apdrošināšanas līgumus, kas nav b) apakšpunktā minētie līgumi, pēc pārejas datuma, nemaksājot vēlreiz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmas, kuras uzņēmums jau ir samaksājis un kuras ir tieši attiecināmas uz saistīto apdrošināšanas līgumu portfeli.

C24.B Pārejas datumā uzņēmums no apdrošināšanas līgumu grupu novērtējuma izslēdz jebkuru aktīvu summu attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām.

**Salīdzinošā informācija**

C25 Neatkarīgi no C2. punkta b) apakšpunktā minētās atsauces uz gada pārskata periodu, kas ir tieši pirms sākotnējās piemērošanas datuma, uzņēmums var arī norādīt koriģētu salīdzinošo informāciju, piemērojot 17. SFPS, par visiem iepriekšējiem norādītajiem periodiem, bet tam tas nav jādara. Ja uzņēmums tomēr norāda koriģēto salīdzinošo informāciju par iepriekšējiem periodiem, atsauci C2. punkta b) apakšpunktā "gada pārskata perioda sākums, kas ir tieši pirms sākotnējās piemērošanas datuma" lasa kā "visagrāk koriģētā salīdzinošā norādītā perioda sākums".

C26 Uzņēmumam nav jāatklāj 93.–132. punktā precizētā informācija par jebkuru periodu, kas norādīts pirms gada pārskata perioda sākuma, kas ir tieši pirms sākotnējās piemērošanas datuma.

C27 Ja uzņēmums sniedz nekoriģētu salīdzinošu informāciju un datus par iepriekšējiem periodiem, tas skaidri norāda informāciju, kas nav koriģēta, un norāda, ka tā ir sagatavota, balstoties uz atšķirīgu bāzi, un sniedz skaidrojumu par minēto bāzi.

C28 Uzņēmumam nav jāatklāj iepriekš nepublicēta informācija par atlīdzību prasību attīstību, kas notikusi agrāk nekā piecus gadus pirms tā gada pārskata perioda beigām, kurā tas pirmo reizi piemēro 17. SFPS. Tomēr, ja uzņēmums neatklāj minēto informāciju, tas norāda šo faktu.

**Finanšu aktīvu atkārtota noteikšana**

C29 17. SFPS sākotnējās piemērošanas datumā uzņēmums, kas pirms 17. SFPS sākotnējās piemērošanas gada pārskata periodiem bija piemērojis 9. SFPS:

a) var atkārtoti novērtēt, vai atbilst finanšu aktīvs atbilst 9. SFPS 4.1.2. punkta a) apakšpunktam vai 4.1.2.A punkta a) apakšpunktam. Finanšu aktīvs ir atbilstīgs tikai tad, ja finanšu aktīvs netiek turēts attiecībā uz darbību, kas nav saistīta ar līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma. Pie finanšu aktīviem, kas nebūtu atbilstīgi atkārtotai novērtēšanai, pieder tādi finanšu aktīvi, kas tiek turēti saistībā ar banku darbībām, vai finanšu aktīvi, kas tiek turēti fondos, kuri attiecas uz ieguldījumu līgumiem, uz kuriem neattiecas 17. SFPS darbības joma;

b) atceļ finanšu aktīva iepriekšējo noteikšanu par tādu, kuru novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja 9. SFPS 4.1.5. punktā minētais nosacījums vairs nav izpildīts, jo piemēro 17. SFPS;

c) var noteikt finanšu aktīvu par tādu, kuru novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja 9. SFPS 4.1.5. punktā minētais nosacījums ir izpildīts;

d) var noteikt ieguldījumu kapitāla vērtspapīru instrumentā par tādu, ko novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu citos apvienotajos ienākumos, piemērojot 9. SFPS 5.7.5. punktu;

e) var atcelt ieguldījuma kapitāla vērtspapīru instrumentā iepriekšējo noteikšanu par tādu, kuru novērtē pēc patiesās vērtības citos apvienotajos ienākumos, piemērojot 9. SFPS 5.7.5. punktu.

C30 Uzņēmums piemēro C29. punktu, pamatojoties uz faktiem un apstākļiem, kuri pastāv 17. SFPS sākotnējās piemērošanas datumā. Uzņēmums minētos noteiktos un klasificētos posteņus piemēro retrospektīvi. To darot, uzņēmums piemēro 9. SFPS minētās attiecīgās pārejas prasības. Par sākotnējās piemērošanas datumu minētajam nolūkam uzskata 17. SFPS sākotnējās piemērošanas datumu.

C31 Uzņēmumam, kas piemēro C29. punktu, nav atkārtoti jānorāda iepriekšējie periodi, lai atspoguļotu šādas izmaiņas noteiktajos vai klasificētajos posteņos. Uzņēmums drīkst atkārtoti sniegt informāciju par iepriekšējiem periodiem tikai un vienīgi tad, ja tas ir iespējams, neizmantojot zināšanas par iepriekš faktiski notikušo. Ja uzņēmums atkārtoti sniedz informāciju par iepriekšējiem periodiem, atkārtoti sniegtajos finanšu pārskatos ir jāatspoguļo visas 9. SFPS prasības, kuras piemēro attiecīgajiem finanšu aktīviem. Ja uzņēmums nesniedz atkārtoti informāciju par iepriekšējiem periodiem, tas sākuma nesadalītajā peļņā (vai attiecīgi citā pašu kapitāla komponentā) sākotnējās piemērošanas datumā atzīst jebkuru starpību starp:

a) minēto finanšu aktīvu iepriekšējo uzskaites vērtību; un

b) minēto finanšu aktīvu uzskaites vērtību sākotnējās piemērošanas datumā.

C32 Ja uzņēmums piemēro C29. punktu, tas minētajā gada pārskata periodā attiecībā uz minētajiem finanšu aktīviem pa kategorijām atklāj:

a) ja piemēro C29. punkta a) apakšpunktu – bāzi, ko tas izmantojis atbilstīgu finanšu aktīvu noteikšanai;

b) ja piemēro kādu no C29. punkta a) apakšpunkta līdz C29. punkta e) apakšpunktam:

i) attiecīgo finanšu aktīvu novērtēšanas kategoriju un uzskaites vērtību, kas noteikta tieši pirms 17. SFPS sākotnējās piemērošanas datuma; un

ii) attiecīgo finanšu aktīvu jauno novērtēšanas kategoriju un uzskaites vērtību, kas noteikta pēc C29. punkta piemērošanas;

c) ja piemēro C29. punkta b) apakšpunktu – finanšu aktīvu uzskaites vērtību finanšu stāvokļa pārskatā, kas iepriekš tika noteikti kā novērtēti pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, piemērojot 9. SFPS 4.1.5. punktu, bet vairs nav tā noteikti.

C33 Ja uzņēmums piemēro C29. punktu, tas minētajā gada pārskata periodā atklāj kvalitatīvu informāciju, kas ļautu finanšu pārskatu lietotājiem saprast:

a) kā tas piemēroja C29. punktu finanšu aktīviem, kuru klasificēšana ir mainījusies, sākotnēji piemērojot 17. SFPS;

b) iemeslus finanšu aktīvu noteikšanai, kas noteikti kā tādi, kurus novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, vai kādēļ šāda noteikšana tiek pārtraukta, piemērojot 9. SFPS 4.1.5. punktu; un

c) kāpēc uzņēmums nonāca pie atšķirīgiem secinājumiem jaunajā novērtējumā, piemērojot 9. SFPS 4.1.2. punkta a) apakšpunktu vai 4.1.2.A punkta a) apakšpunktu.

CITU SFPS STANDARTU ATSAUKŠANA

C34 17. SFPS aizstāj 4. SFPS "Apdrošināšanas līgumi", kurā grozījumi izdarīti 2020. gadā.

*D papildinājums*

**Grozījumi citos SFPS standartos**

*Šajā papildinājumā ir izklāstīti grozījumi citos standartos, kas radušies pēc tam, kad Starptautisko grāmatvedības standartu padome izdeva 17. SFPS* "Apdrošināšanas līgumi". *Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.*

*Uzņēmumam nav atļauts piemērot 17. SFPS pirms 9. SFPS* "Finanšu instrumenti" *un 15. SFPS* "Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem" *piemērošanas (sk. C1. punktu). Līdz ar to, ja vien nav noteikts citādi, šajā papildinājumā ietvertie grozījumi balstās uz to standartu tekstu, kuri ir spēkā 2017. gada 1. janvārī un kuros grozījumi izdarīti ar 9. SFPS un 15. SFPS.*

**1. SFPS"Starptautisko finanšu pārskatu standartu pirmreizēja pieņemšana"**

Pievieno 39.AE punktu.

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

39.AE Ar 2017. gada maijā izdoto 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" tika grozīts B1. un D1. punkts, svītrots virsraksts pirms D4. punkta un D4. punkts, un pēc B12. punkta pievienots virsraksts un B13. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

B papildinājumā groza B1. punktu. Pēc B12. punkta pievieno virsrakstu un B13. punktu.

*B papildinājums*

**Izņēmumi attiecībā uz citu SFPS retrospektīvu piemērošanu**

…

B1 Uzņēmums piemēro šādus izņēmumus:

a) …

f) iegultie atvasinātie instrumenti (B9. punkts);

g) valsts aizdevumi (B10.–B12. punkts); un

h) apdrošināšanas līgumi (B13. punkts).

…

*Apdrošināšanas līgumi*

B13 Uzņēmums piemēro 17. SFPS C papildinājuma C1.–C24. punktā un C28. punktā minētos pārejas noteikumus līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma. Atsauces minētajos 17. SFPS punktos uz pārejas datumu lasa kā pārejas datumu uz starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem.

D papildinājumā groza D1. punktu un D4. punktu, un svītro ar to saistīto virsrakstu.

*D papildinājums*

**Atbrīvojumi no citiem SFPS**

…

D1 Uzņēmums var izvēlēties izmantot vienu vai vairākus šādus atbrīvojumus:

a) …

b) [svītrots]

c) …

D4 [Svītrots]

**3. SFPS "Uzņēmējdarbības apvienošana"**

Groza 17., 20., 21. un 35. punktu. Aiz 31. punkta pievieno virsrakstu un 31.A punktu. Pievieno 64.N punktu.

*Uzņēmējdarbības apvienošanas gaitā iegādāto identificējamo aktīvu un pārņemto saistību klasificēšana vai noteikšana*

…

17. Šajā SFPS paredzēts izņēmums attiecībā uz 15. punktā ietverto principu:

a) nomas līguma, kurā iegādātais uzņēmums ir iznomātājs, klasificēšana par operatīvo nomu vai finanšu nomu saskaņā ar 16. SFPS "Nomas";

b) [svītrots]

Pircējs klasificē minētos līgumus, pamatojoties uz līgumu noteikumiem un citiem faktoriem līguma noslēgšanas datumā (vai, ja līguma noteikumi ir mainīti tā, ka mainās arī tā klasifikācija, šo izmaiņu veikšanas datumā, kas varētu būt iegādes datums).

…

*Novērtēšanas princips*

…

20. 24.-31.A punktā norādīti identificējamo aktīvu un saistību veidi, tajā skaitā posteņi, uz kuriem saskaņā ar šo SFPS attiecas ierobežoti atbrīvojumi no novērtēšanas principa.

*Atzīšanas un novērtēšanas principu izņēmumi*

21. Šajā SFPS noteikti ierobežoti atbrīvojumi no atzīšanas un novērtēšanas principa. 22.-31.A punktā norādīti gan konkrētie posteņi, uz kuriem attiecināmi izņēmumi, gan arī šo izņēmumu raksturs. Pircējs uzskaita šos posteņus, piemērojot 22.-31.A punkta prasības, kuru rezultātā dažus posteņus:

…

*Apdrošināšanas līgumi*

31.A Pircējs novērtē līgumu grupu, uz ko attiecas 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības joma un kas iegādāta uzņēmējdarbības apvienošanas gaitā, kā arī visus aktīvus attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kā definēts 17. SFPS, kā saistības vai aktīvus saskaņā ar 17. SFPS 39. punktu un B93.–B95. punktu, iegādes datumā.

…

*Izdevīgi iegādes darījumi*

…

35. Izdevīgi iegādes darījumi var rasties, piemēram, uzņēmējdarbības apvienošanas gaitā, kas ir piespiedu pārdošana, kurā pārdevējs rīkojas spaidu kārtā. Tomēr arī 22.-31.A punktā aprakstītie konkrēto posteņu atzīšanas vai novērtēšanas izņēmumi var izraisīt guvuma atzīšanu (vai atzītā guvuma summas maiņu) izdevīgā iegādes darījumā.

…

**Spēkā stāšanās datums**

…

64.N Ar 2017. gada maijā izdoto 17. SFPS grozīja 17., 20., 21., 35. un B63. punktu un pēc tam 31. punktā pievienoja virsrakstu un 31.A punktu. Ar 2020. gada jūnijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika grozīts 31.A punkts. Uzņēmums piemēro 17. punkta grozījumus uzņēmējdarbības apvienošanai ar iegādes datumu pēc 17. SFPS sākotnējās piemērošanas datuma. Uzņēmums piemēro pārējos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

B papildinājumā groza B63. punktu.

PĀRĒJIE SFPS, KUROS SNIEGTAS VADLĪNIJAS PAR TURPMĀKU NOVĒRTĒŠANU UN UZSKAITI (54. PUNKTA PIEMĒROŠANA)

B63 Pārējo SFPS piemēri, kas sniedz vadlīnijas par uzņēmējdarbības apvienošanā iegādāto aktīvu un pārņemto vai radušos saistību novērtēšanu un uzskaiti, ietver:

a) …

b) [svītrots]

c) …

**5. SFPS "Pārdošanai turēti ilgtermiņa aktīvi un pārtrauktas darbības"**

Groza 5. punktu. Pievieno 44.M punktu.

DARBĪBAS JOMA

…

5. Šā SFPS [izlaista zemsvītras piezīme] noteikumi attiecībā uz novērtēšanu neattiecas uz šādiem aktīviem, kuri ietilpst minēto SFPS tvērumā, kā atsevišķi aktīvi vai atsavināmās grupas sastāvā:

a) …

f) apdrošināšanas līgumi, uz kuriem attiecas 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības joma.

…

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

44.M Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 5. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**7. SFPS "Finanšu instrumenti: Informācijas atklāšana"**

Groza 3., 8. un 29. punktu. 30. punktu svītro. Pievieno 44.DD punktu.

DARBĪBAS JOMA

3. Ikviens uzņēmums šo SFPS piemēro visu veidu finanšu instrumentiem, izņemot:

a) …

d) apdrošināšanas līgumiem, kā definēts 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi", vai ieguldījumu līgumiem ar diskrecionāras dalības iezīmēm, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma. Tomēr šis SFPS attiecas uz:

i) atvasinātajiem instrumentiem, kas ir iegulti līgumos, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja 9. SFPS noteikts, ka uzņēmumam tie jāuzskaita atsevišķi;

ii) ieguldījumu komponentiem, kas ir nodalīti no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja 17. SFPS pieprasa šādu nodalīšanu, izņemot, ja nodalītais ieguldījumu komponents ir ieguldījumu līgums ar diskrecionāras dalības iezīmēm;

iii) apdrošinātāja tiesībām un pienākumiem, kuri izriet no apdrošināšanas līgumiem, kas atbilst *finanšu garantijas līguma* definīcijai, ja apdrošinātājs līgumu atzīšanai un novērtēšanai piemēro 9. SFPS. Tomēr apdrošinātājs piemēro 17. SFPS, ja apdrošinātājs saskaņā ar 17. SFPS 7. punkta e) apakšpunktu izvēlas piemērot 17. SFPS līgumu atzīšanai un novērtēšanai;

iv) uzņēmuma tiesībām un pienākumiem, kas ir finanšu instrumenti, kuri izriet no kredītkaršu līgumiem vai līdzīgiem līgumiem, ko uzņēmums emitē, kuri paredz kredīta vai maksājuma instrumentus un kuri atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, ja uzņēmums šīm tiesībām un pienākumiem piemēro 9. SFPS saskaņā ar 17. SFPS 7. punkta h) apakšpunktu un 9. SFPS 2.1. punkta e) apakšpunkta iv) punktu;

v) uzņēmuma tiesībām un pienākumiem, kas ir finanšu instrumenti, kuri izriet no kredītkaršu līgumiem, kurus uzņēmums emitē un kuri ierobežo kompensāciju par apdrošinātajiem gadījumiem līdz summai, kas citādi nepieciešama, lai nokārtotu līgumisko apdrošinājuma ņēmēja pienākumu, ja uzņēmums saskaņā ar 17. SFPS 8.A punktu izvēlas šādiem līgumiem piemērot 9. SFPS, nevis 17. SFPS;

e) …

*Finanšu aktīvu un finanšu saistību kategorijas*

8. Pārskatā par finanšu stāvokli vai piezīmēs tiek atklāta katras 9. SFPS konkretizētās, turpmākās kategorijas uzskaites vērtība:

a) finanšu aktīvi, kurus novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, atsevišķi norādot i) tos aktīvus, kuri noteikti kā tādi sākotnējās atzīšanas brīdī vai pēc tam saskaņā ar 9. SFPS 6.7.1. punktu; ii) tos aktīvus, kuri novērtēti kā tādi saskaņā ar 9. SFPS 3.3.5. punktā noteikto izvēli; iii) tos aktīvus, kuri novērtēti kā tādi saskaņā ar 32. SGS 33.A punktā minēto izvēli, un iv) tos, kuri obligāti novērtēti pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā saskaņā ar 9. SFPS.

b) …

**Patiesā vērtība**

…

29. Informācijas atklāšana par patieso vērtību nav nepieciešama:

a) ja uzskaites vērtība ir patiesās vērtības pamatota aproksimācija, piemēram, tādiem finanšu instrumentiem kā īstermiņa pircēju un pasūtītāju parādi un parādi piegādātājiem un darbuzņēmējiem; vai

b) [svītrots]

c) [svītrots]

d) saistībām par nomu.

30. [Svītrots]

...

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS UN PĀREJAS NOTEIKUMI

…

44.DD Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tika grozīts 3., 8. un 29. punkts un svītrots 30. punkts. Atbilstīgi 2020. gada jūnijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika turpmāk grozīts 3. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

**9. SFPS "Finanšu instrumenti"**

Groza 2.1. punktu. Pievieno 3.3.5. un 7.1.6. punktu.

**2. nodaļa "Darbības joma"**

2.1. **Šo standartu piemēro visi uzņēmumi visu veidu finanšu instrumentiem, izņemot:**

...

e) **tiesībām un pienākumiem, kuri izriet no apdrošināšanas līguma, kā definēts 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi", vai no ieguldījumu līguma ar diskrecionāras dalības iezīmēm, uz kuru attiecas 17. SFPS darbības joma. Tomēr šo standartu piemēro:**

i) **tādiem atvasinātajiem instrumentiem, kuri ir iegulti līgumos, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja paši atvasinātie instrumenti nav līgumi, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma;**

ii) **ieguldījumu komponentiem, kas ir nodalīti no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja 17. SFPS pieprasa šādu nodalīšanu, izņemot, ja nodalītais ieguldījumu komponents ir ieguldījumu līgums ar diskrecionārās dalības iezīmēm, uz kuru attiecas 17. SFPS darbības joma;**

iii) **emitenta tiesībām un pienākumiem saskaņā ar apdrošināšanas līgumiem, kas atbilst finanšu garantiju līguma definīcijai. Tomēr, ja finanšu garantiju līgumu emitents iepriekš ir nepārprotami apgalvojis, ka tas šos līgumus uzskata par apdrošināšanas līgumiem, un ir izmantojis apdrošināšanas līgumiem piemērojamu uzskaiti, tas pēc saviem ieskatiem šādiem finanšu garantiju līgumiem var piemērot vai nu šo standartu, vai 17. SFPS (skatīt B2.5.–B2.6. punktu). Emitents šādu izvēli var izdarīt attiecībā uz katru atsevišķu līgumu; šāda izvēle attiecībā uz konkrēto līgumu nav atsaucama;**

iv) **uzņēmuma tiesībām un pienākumiem, kas ir finanšu instrumenti, kuri izriet no kredītkaršu līgumiem vai līdzīgiem līgumiem, ko uzņēmums emitē, kuri paredz kredīta vai maksājuma instrumentus un kuri atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, bet kurus 17. SFPS 7. punkta h) apakšpunkts izslēdz no 17. SFPS darbības jomas. Tomēr tikai un vienīgi tad, ja apdrošināšanas segums ir šāda finanšu instrumenta līguma noteikums, uzņēmums nodala šo komponentu un tam piemēro 17. SFPS (sk. 17. SFPS 7. punkta h) apakšpunktu);**

v) **uzņēmuma tiesībām un pienākumiem, kas ir finanšu instrumenti, kuri izriet no kredītkaršu līgumiem, kurus uzņēmums emitē un kuri ierobežo kompensāciju par apdrošinātajiem gadījumiem līdz summai, kas citādi nepieciešama, lai nokārtotu līgumisko apdrošinājuma ņēmēja pienākumu, ja uzņēmums saskaņā ar 17. SFPS 8.A punktu izvēlas šādiem līgumiem piemērot 9. SFPS, nevis 17. SFPS;**

f) ...

...

3.3. FINANŠU SAISTĪBU ATZĪŠANAS PĀRTRAUKŠANA

…

3.3.5. Daži uzņēmumi ārēji vai iekšēji pārvalda ieguldījumu fondu, kas ieguldītājiem nodrošina labumus, kurus nosaka apliecības fondā, un atzīst finanšu saistības par summām, kuras ir jāizmaksā minētajiem ieguldītājiem. Līdzīgi, daži uzņēmumi izdod apdrošināšanas līgumu grupas ar tiešas dalības iezīmēm, un minētie uzņēmumi tur pamatā esošos posteņus. Daži šādi fondi vai pamatā esošie posteņi ietver uzņēmuma finanšu saistības (piemēram, emitētā uzņēmuma obligācija). Neraugoties uz šajā standartā noteiktajām pārējām prasībām par finanšu saistību atzīšanu,

uzņēmums var izvēlēties nepārtraukt atzīt tā finanšu saistības, kuras ir ietvertas šādā fondā vai ir pamatā esošais postenis tikai un vienīgi tad, ja uzņēmums atkārtoti iegādājas savas finanšu saistības šādiem nolūkiem. Turpretim uzņēmums var izvēlēties turpināt minēto instrumentu uzskaitīt kā finanšu saistības un pārpirkto instrumentu uzskaitīt tā, it kā tas būtu finanšu aktīvs, un to novērtēt pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā saskaņā ar šo standartu. Šāda izvēle ir neatsaucama un to izdara attiecībā uz katru instrumentu atsevišķi. Šādas izvēles nolūkos apdrošināšanas līgumi ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm. (Termini, kas izmantoti šajā punktā, ir definēti 17. SFPS).

...

**7. nodaļa. Spēkā stāšanās datums un pārejas noteikumi**

7.1. SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

7.1.6. Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tika grozīts 2.1., B2.1., B2.4., B2.5. un B4.1.30. punkts un pievienots 3.3.5. punkts. Ar 2020. gada jūnijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika turpmāk grozīts 2.1. punkts un pievienots 7.2.36.–7.2.42. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

B papildinājumā groza B2.1, B2.4, B2.5 un B4.1.30. punktu.

7.2. PĀREJA

...

**Pāreja uz 17. SFPS, kurā grozījumi izdarīti 2020. gada jūnijā**

7.2.36. Uzņēmums retrospektīvi piemēro grozījumus 9. SFPS, kas izdarīti ar 17. SFPS, kurš grozīts 2020. gada jūnijā, saskaņā ar 8. SGS, izņemot, kā noteikts 7.2.37.– 7.2.42. punktā.

7.2.37. Uzņēmums, kas 17. SFPS, kurā grozījumi izdarīti 2020. gada jūnijā, pirmoreiz piemēro tajā pašā laikā, kad tas pirmoreiz piemēro šo standartu, piemēro 7.2.1.–7.2.28. punktu, nevis 7.2.38.–7.2.42. punktu.

7.2.38. Uzņēmums, kas 17. SFPS, kurā grozījumi izdarīti 2020. gada jūnijā, pirmoreiz piemēro pēc tam, kad tas pirmoreiz piemēro šo standartu, piemēro 7.2.39.–7.2.42. punktu. Uzņēmums piemēro arī pārējās šajā standartā noteiktās pārejas prasības, kas ir vajadzīgas šo grozījumu piemērošanai. Šajā nolūkā atsauces uz sākotnējās piemērošanas datumu uzskata par atsaucēm uz tā pārskata perioda sākumu, kurā uzņēmums pirmoreiz piemēro šos grozījumus (šo grozījumu sākotnējās piemērošanas datums).

7.2.39. Attiecībā uz finanšu saistību noteikšanu par tādām, kas novērtētas pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, uzņēmums:

a) atceļ finanšu saistību iepriekšējo noteikšanu par tādām, kuras novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja šī noteikšana iepriekš bija veikta saskaņā ar 4.2.2. punkta a) apakšpunktā paredzēto nosacījumu, bet šo grozījumu piemērošanas rezultātā minētais nosacījums vairs nav izpildīts; un

b) var noteikt finanšu saistības par tādām, kuras novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, ja šī noteikšana iepriekš nebūtu atbildusi 4.2.2. punkta a) apakšpunktā paredzētajam nosacījumam, bet šo grozījumu piemērošanas rezultātā minētais nosacījums tagad ir izpildīts.

Šādu noteikšanu un atcelšanu veic, balstoties uz šo grozījumu sākotnējās piemērošanas datumā pastāvošajiem faktiem un apstākļiem. Attiecīgo klasifikāciju piemēro retrospektīvi.

7.2.40. Uzņēmumam nav atkārtoti jānorāda iepriekšējie periodi, lai atspoguļotu šo grozījumu piemērošanu. Uzņēmums drīkst atkārtoti sniegt informāciju par iepriekšējiem periodiem tikai tad, ja tas ir iespējams, neizmantojot zināšanas par iepriekš faktiski notikušo. Ja uzņēmums atkārtoti sniedz informāciju par iepriekšējiem periodiem, atkārtoti sniegtajos finanšu pārskatos ir jāatspoguļo visas šī prasības, kuras piemēro attiecīgajiem finanšu instrumentiem. Ja uzņēmums atkārtoti nesniedz informāciju par iepriekšējiem periodiem, tas starpību starp

iepriekšējo uzskaites vērtību un uzskaites vērtību šo grozījumu sākotnējās piemērošanas datumu ietverošā gada pārskata perioda sākumā atzīst šo grozījumu sākotnējās piemērošanas datumu ietverošā gada pārskata perioda sākuma nesadalītajā peļņā (vai attiecīgā gadījumā citā pašu kapitāla postenī).

7.2.41. Pārskata periodā, kas ietver šo grozījumu sākotnējās piemērošanas datumu, uzņēmumam nav jāsniedz 8. SGS 28. punkta f) apakšpunktā prasītā kvantitatīvā informācija.

7.2.42. Pārskata periodā, kas ietver šo grozījumu sākotnējās piemērošanas datumu, uzņēmums, atsaucoties uz sākotnējās piemērošanas datumu, atklāj šādu informāciju par katru finanšu aktīvu un finanšu saistību kategoriju, kuru bija ietekmējuši šie grozījumi:

a) iepriekšējā klasifikācija, tostarp attiecīgā gadījumā iepriekšējā novērtēšanas kategorija, un uzskaites vērtība, kas noteikta tieši pirms šo grozījumu piemērošanas;

b) jaunā novērtēšanas kategorija un uzskaites vērtība, kas noteikta pēc šo grozījumu piemērošanas;

c) to finanšu saistību uzskaites vērtība finanšu stāvokļa pārskatā, kas iepriekš bija noteiktas par tādām, kuras novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, bet kuras vairs nenosaka par tādām; un

d) iemeslus finanšu saistību noteikšanai kā tādas, kuras novērtē pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā, vai kādēļ šāda noteikšana tiek pārtraukta.

PIEMĒROŠANAS JOMA (2. NODAĻA)

B2.1 Dažos līgumos maksājumi ir paredzēti, balstoties uz klimatiskiem, ģeoloģiskiem vai citiem fizikāliem mainīgajiem. (Līgumus, kuri balstīti uz klimatiskiem mainīgajiem, dažkārt dēvē par "laikapstākļu atvasinātajiem instrumentiem".). (Līgumus, kuri balstīti uz klimatiskiem mainīgajiem, dažkārt dēvē par "laikapstākļu atvasinātajiem instrumentiem".). Ja uz šiem līgumiem neattiecas 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības joma, tad uz tiem attiecas šis standarts.

…

B2.4 Šis standarts attiecas uz apdrošinātāju finanšu aktīviem un finanšu saistībām, bet ne uz tiesībām un pienākumiem, kurus 2.1. punkta e) apakšpunkts izslēdz, jo tās rodas līgumos, kas ietilpst 17. SFPS darbības jomā.

B2.5 Finanšu garantiju līgumi var ieņemt dažādas juridiskās formas, piemēram, garantija, daži kredītvēstuļu veidi, kredītu atvasināts standartprodukts vai apdrošināšanas līgums. To grāmatvedības metode nav atkarīga no to juridiskās formas. Turpmākie ir atbilstošas metodes piemēri (sk. 2.1. punkta e) apakšpunktu):

a) lai arī finanšu garantijas līgums atbilst definīcijai par apdrošināšanas līgumu 17. SFPS (sk. 17. SFPS 7. punkta e) apakšpunktu), ja pārnestais risks ir būtisks, emitents piemēro šo standartu. Tomēr, ja emitents iepriekš ir nepārprotami apgalvojis, ka tas šos līgumus uzskata par apdrošināšanas līgumiem, un ir izmantojis apdrošināšanas līgumiem piemērojamu grāmatvedības sistēmu, tas pēc saviem ieskatiem šādiem finanšu garantiju līgumiem var piemērot vai nu šo standartu, vai 17. SFPS. ...

b) dažām ar kredītu saistītām garantijām maksājuma veikšanai nav priekšnosacījuma, ka turētājam ir jābūt pakļautam riskam un jābūt cietušam zaudējumus saistībā ar to, ka debitors noteiktajā termiņā neveic maksājumus par garantēto aktīvu. Tāda ir, piemēram, garantija, kas paredz veikt maksājumus atbilstoši izmaiņām noteiktos kredītreitingos vai kredītu indeksos. Šādas garantijas nav finanšu garantiju līgumi, kā tie definēti šajā standartā, un tās nav arī apdrošināšanas līgumi, kā tie definēti 17. SFPS. Šādas garantijas ir atvasinātie instrumenti, un emitents tām piemēro šo standartu.

c) …

*Noteikšana novērš vai ievērojami samazina uzskaites neatbilstību*

…

B4.1.30 Turpmākajos piemēros norādīts, kad šādu nosacījumu varētu izpildīt. Visos gadījumos uzņēmums drīkst izmantot šo nosacījumu, lai finanšu aktīvus vai finanšu saistības noteiktu pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā tikai tad, ja ir ievērots 4.1.5. punkta vai 4.2.2. punkta a) apakšpunkta princips:

a) uzņēmumam ir līgumi, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma (kuru novērtēšana ietver pašreizējo informāciju un finanšu aktīvus, ko tas uzskata par saistītiem, un kas citādi tiktu novērtēti pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu citos apvienotajos ienākumos vai amortizētajās izmaksās);

b) ...

**15. SFPS "Ieņēmumi no līgumiem ar klientiem"**

Groza 5. punktu.

DARBĪBAS JOMA

5. Uzņēmums piemēro šo standartu visiem līgumiem ar klientiem, izņemot:

a) …

b) apdrošināšanas līgumiem, kuri ietilpst 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības jomā, Tomēr uzņēmums var izvēlēties šo standartu piemērot apdrošināšanas līgumiem, kuru primārais mērķis ir pakalpojumu sniegšana par fiksētu maksu saskaņā ar 17. SFPS 8. punktu,

c) …

C papildinājumā iekļauj C1.C punktu.

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

C1.C Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 5. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**1. SGS "Finanšu pārskatu sniegšana"**

Groza 7., 54. un 82. punktu. Pievieno 139.R punktu.

DEFINĪCIJAS

7. ...

**"Pārējie apvienotie ienākumi" ietver ienākumu un izdevumu posteņus (iekļaujot pārklasifikācijas korekcijas), kas netiek atzīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā, kā pieprasa vai pieļauj citi SFPS.**

Pārējo apvienoto ienākumu komponenti ietver:

a) …

g) …;

h) …;

i) apdrošināšanas finanšu ienākumus un izdevumus, kuri izriet no noslēgtajiem līgumiem, uz ko attiecas 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības joma, un kuri ir izslēgti no peļņas vai zaudējumu aprēķina, ja kopējos apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus sadala, lai peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietvertu summu, kas noteikta sistemātiskā sadalē, piemērojot 17. SFPS 88. punkta b) apakšpunktu, vai pēc summas, kas novērš uzskaites neatbilstības finanšu ienākumos vai izdevumos, kuri rodas no pamatā esošajiem posteņiem, piemērojot 17. SFPS 89. punkta b) apakšpunktu; un

j) finanšu ienākumus un izdevumus, kuri izriet no turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem, kas ir izslēgti no peļņas vai zaudējumu aprēķina, ja kopējos pārapdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus sadala, lai peļņas vai zaudējumu aprēķinā ietvertu summu, kas noteikta sistemātiskā sadalē, piemērojot 17. SFPS 88. punkta b) apakšpunktu.

...

*Informācija, kas jāsniedz finanšu stāvokļa pārskatā*

54. **Finanšu stāvokļa pārskatā jāiekļauj šādi posteņi:**

a) ...

da) **līgumu portfeļi, uz kuriem attiecas 17. SFPS un kuri ir aktīvi, kas sadalīti, kā tas pieprasīts 17. SFPS 78. punktā;**

e) **…**

ma) **līgumu portfeļi, uz kuriem attiecas 17. SFPS un kuri ir saistības, kas sadalītas, kā tas pieprasīts 17. SFPS 78. punktā;**

n) ...

*Informācija, kas sniedzama peļņas vai zaudējumu iedaļā vai peļņas vai zaudējumu aprēķinā*

82. **Papildus posteņiem, kurus nosaka citi SFPS, peļņas vai zaudējumu iedaļā vai peļņas vai zaudējumu aprēķinā jāietver posteņi, kuros norāda konkrētā perioda:**

a) **ienākumus, atsevišķi norādot:**

i) **procentu ieņēmumus, kuri aprēķināti, izmantojot efektīvo procentu metodi; un**

ii) **apdrošināšanas ienākumus (sk. 17. SFPS punktu);**

aa) ...

ab) **apdrošināšanas pakalpojumu izdevumus, kuri izriet no noslēgtajiem līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma (sk. 17. SFPS);**

ac) **ienākumus vai izdevumus no turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem (sk. 17. SFPS);**

b) ...

bb) **apdrošināšanas finanšu ienākumus vai izdevumus, kuri izriet no noslēgtajiem līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma (sk. 17. SFPS);**

bc) **finanšu ienākumus vai izdevumus no turētajiem pārapdrošināšanas līgumiem (sk. 17. SFPS);**

c) ...

PĀREJAS PERIODS UN SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

139.R Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tika grozīts 7., 54. un 82. punkts. Atbilstīgi 2020. gada maijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika turpmāk grozīts 54. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

...

**7. SGS "Naudas plūsmu pārskats"**

Groza 14. punktu. Pievieno 61. punktu.

**Pamatdarbība**

...

14. Naudas plūsmas no pamatdarbības galvenokārt rodas no uzņēmuma galvenās darbības, kas rada ieņēmumus. Tādēļ tās parasti rodas no darījumiem vai citiem notikumiem, kurus ņem vērā, nosakot peļņu vai zaudējumus. Naudas plūsmas no pamatdarbības, ir, piemēram, šādas:

a) …

e) [svītrots]

f) …

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

61. Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" tika grozīts 14. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**16. SGS "Pamatlīdzekļi"**

Pievieno 29.A, 29.B un 81.M punktu.

NOVĒRTĒŠANA PĒC ATZĪŠANAS

…

29.A Daži uzņēmumi iekšēji vai ārēji pārvalda ieguldījumu fondu, kas ieguldītājiem nodrošina labumus, kurus nosaka fonda apliecības. Līdzīgi, daži uzņēmumi izdod apdrošināšanas līgumu grupas ar tiešas dalības iezīmēm un tur pamatā esošos posteņus. Daži šādi fondi vai pamatā esošie posteņi ietver īpašnieka izmantotu īpašumu. Uzņēmums piemēro 16. SGS īpašnieka izmantotiem īpašumiem, kuri ir ietverti šādā fondā vai ir pamatā esošie posteņi. Neraugoties uz 29. punktu, uzņēmums var izvēlēties šādus īpašumus novērtēt, izmantojot patiesās vērtības modeli saskaņā ar 40. SGS. Šādas izvēles nolūkos apdrošināšanas līgumi ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm. (Termini, kas izmantoti šajā punktā, ir definēti 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi").

29.B Uzņēmums īpašnieka izmantotu īpašumu, kas novērtēts, izmantojot ieguldījumu īpašuma patiesās vērtības modeli, piemērojot 29.A punktu, uzskata par atsevišķu pamatlīdzekļu kategoriju.

...

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

81.M Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS groza 29.A un 29.B punktu. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

**19. SGS "Darbinieku pabalsti"**

Grozīta zemsvītras piezīme 8. punktā. Pievieno 178. punktu.

Atbilstīgai apdrošināšanas polisei nav obligāti jābūt apdrošināšanas līgumam, kā definēts 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi".

...

PĀREJAS PERIODS UN SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

178. Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tika grozīta zemsvītras piezīme 8. punktā. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**28. SGS "Ieguldījumi asociētajos uzņēmumos un kopuzņēmumos"**

Groza 18. punktu. Pievieno 45.F punktu.

**Pašu kapitāla metodes piemērošanas izņēmumi**

…

18. Kad ieguldījumu asociētajā uzņēmumā vai kopuzņēmumā ir veicis tāds uzņēmums vai kad ieguldījums asociētajā uzņēmumā vai kopuzņēmumā tika veikts ar tāda uzņēmuma starpniecību, kas ir riska kapitāla organizācija vai kopieguldījumu fonds, trasts ar daļām un līdzīgas sabiedrības, tostarp ar ieguldījumiem saistīti apdrošināšanas fondi, uzņēmums var pieņemt lēmumu novērtēt minēto ieguldījumu pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā atbilstīgi 9. SFPS. Ar ieguldījumiem saistīta apdrošināšanas fonda piemērs ir

fonds, kuru uzņēmums tur kā pamatā esošos posteņus attiecībā uz apdrošināšanas līgumu grupu ar tiešas dalības iezīmēm. Šādas izvēles nolūkos apdrošināšanas līgumi ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm. Šo izvēli atsevišķi par katru asociēto uzņēmumu vai kopuzņēmumu uzņēmums izdara asociētā uzņēmuma vai kopuzņēmuma sākotnējās atzīšanas brīdī. (Termini, kas izmantoti šajā punktā, ir definēti 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi").

...

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS UN PĀREJAS NOTEIKUMI

…

45.F Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 18. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**32. SFPS "Finanšu instrumenti: Informācijas sniegšana"**

Groza 4. punktu. Pievieno 33.A un 97.T punktu.

DARBĪBAS JOMA

4. **Šo standartu piemēro visi uzņēmumi visu veidu finanšu instrumentiem, izņemot:**

a) ...

d) **apdrošināšanas līgumus, kā definēts 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" vai ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma. Tomēr šo standartu piemēro:**

i) **atvasinātajiem instrumentiem, kas ir iegulti līgumos, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja 9. SFPS noteikts, ka uzņēmumam tie jāuzskaita atsevišķi;**

ii) **ieguldījumu komponentiem, kas ir nodalīti no līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma, ja 17. SFPS pieprasa šādu nodalīšanu, izņemot, ja nodalītais ieguldījumu komponents ir ieguldījumu līgums ar diskrecionāras dalības iezīmēm, uz kuru attiecas 17. SFPS darbības joma;**

iii) **emitenta tiesībām un pienākumiem, kuri izriet no apdrošināšanas līgumiem, kas atbilst finanšu garantijas līguma definīcijai, ja emitents līgumu atzīšanai un novērtēšanai piemēro 9. SFPS. Tomēr apdrošinātājs piemēro 17. SFPS, ja apdrošinātājs saskaņā ar 17. SFPS 7. punkta e) apakšpunktu izvēlas piemērot 17. SFPS līgumu atzīšanai un novērtēšanai;**

iv) **uzņēmuma tiesībām un pienākumiem, kas ir finanšu instrumenti, kuri izriet no kredītkaršu līgumiem vai līdzīgiem līgumiem, ko uzņēmums emitē, kuri paredz kredīta vai maksājuma instrumentus un kuri atbilst apdrošināšanas līguma definīcijai, ja uzņēmums šīm tiesībām un pienākumiem piemēro 9. SFPS saskaņā ar 17. SFPS 7. punkta h) apakšpunktu un 9. SFPS 2.1. punkta e) apakšpunkta iv) punktu;**

v) **uzņēmuma tiesībām un pienākumiem, kas ir finanšu instrumenti, kuri izriet no apdrošināšanas līgumiem, kurus uzņēmums emitē un kuri ierobežo kompensāciju par apdrošinātajiem gadījumiem līdz summai, kas citādi nepieciešama, lai nokārtotu līgumisko apdrošinājuma ņēmēja pienākumu, ja uzņēmums saskaņā ar 17. SFPS 8.A punktu izvēlas šādiem līgumiem piemērot 9. SFPS, nevis 17. SFPS;**

e) [svītrots]

f) ...

*Pašu akcijas (sk. arī AG36. punktu)*

**…**

33. A Daži uzņēmumi ārēji vai iekšēji pārvalda ieguldījumu fondu, kas ieguldītājiem nodrošina labumus, kurus nosaka apliecības fondā, un atzīst finanšu saistības par summām, kuras ir jāizmaksā minētajiem ieguldītājiem. Līdzīgi, daži uzņēmumi izdod apdrošināšanas līgumu grupas ar tiešas dalības iezīmēm, un minētie uzņēmumi tur pamatā esošos posteņus. Daži šādi fondi vai pamatā esošie posteņi ietver uzņēmuma pašu akcijas. Neraugoties uz 33. punktu, uzņēmums var izvēlēties no pašu kapitāla neatskaitīt pašu akcijas, kas ir ietvertas šādā fondā vai ir pamatā esošais postenis tikai un vienīgi tad, ja uzņēmums atkārtoti iegādājas savu pašu kapitāla instrumentu šādam nolūkiem. Turpretim uzņēmums var izvēlēties turpināt minētās pašu akcijas uzskaitīt kā pašu kapitālu un pārpirkto instrumentu uzskaitīt tā, it kā tas būtu finanšu aktīvs, un to novērtēt pēc patiesās vērtības ar atspoguļojumu peļņas vai zaudējumu aprēķinā saskaņā ar 9. SFPS. Šāda izvēle ir neatsaucama un to izdara attiecībā uz katru instrumentu atsevišķi. Šādas izvēles nolūkos apdrošināšanas līgumi ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm. (Termini, kas izmantoti šajā punktā, ir definēti 17. SFPS).

...

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS UN PĀREJAS NOTEIKUMI

…

97.T Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tika grozīts 4., AG8. un AG36. punkts un pievienots 33.A punkts. Atbilstīgi 2020. gada jūnijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika turpmāk grozīts 4. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

Piemērošanas vadlīnijās grozīts AG8. punkts.

*Finanšu aktīvi un finanšu saistības*

…

AG8 Spēja izmantot ar līgumu noteiktas tiesības vai prasības pildīt līgumā noteiktu pienākumu var būt galīgas vai var būt atkarīgas no turpmāka notikuma. Piemēram, finanšu garantijas ir ar līgumu noteiktas aizdevēja tiesības no galvotāja saņemt naudu, un attiecīgā galvotāja līgumā noteikts pienākums maksāt aizdevējam, gadījumā ja aizņēmējs neizpilda saistības. Līgumā noteiktas tiesības un pienākums pastāv pagātnes darījuma vai notikuma dēļ (garantijas uzņemšanās), pat ja gan aizdevēja spēja izmantot tā tiesības, gan prasības galvotājam rīkoties saskaņā ar savu pienākumu ir atkarīgas no aizņēmēja saistību 4 nākotnē. Iespējamās tiesības un pienākums atbilst finanšu aktīva un finanšu saistību definīcijai, pat ja šādi aktīvi un saistības ne vienmēr tiek atzītas finanšu pārskatos. Dažas no šīm iespējamajām tiesībām un saistībām var būt līgumi, uz kuriem attiecas 17. SFPS darbības joma.

**36. SGS *"Aktīvu vērtības samazināšanās"***

Groza 2. punktu. Pievieno 140.N punktu.

DARBĪBAS JOMA

2. **Šo standartu piemēro, veicot visu aktīvu vērtības samazināšanās uzskaiti, izņemot:**

a) ...

h) **līgumus, kuri ietilpst 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības jomā, kas ir aktīvi, un jebkurus aktīvus attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kā definēts 17. SFPS; un**

i) **…**

PĀREJAS NOTEIKUMI UN SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

140.N Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 2. punkts. Atbilstīgi 2020. gada jūnijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika turpmāk grozīts 2. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

**37. SGS "Uzkrājumi, iespējamās saistības un iespējamie aktīvi"**

Groza 5. punktu. Pievieno 103. punktu.

DARBĪBAS JOMA

...

5. Ja kāds cits standarts aplūko kādu konkrētu uzkrājumu, iespējamo saistību vai iespējamā aktīva veidu, uzņēmums šā standarta vietā piemēro attiecīgo citu standartu. Piemēram, daži uzkrājumu veidi aplūkoti standartos par:

a) ...

e) apdrošināšanas līgumiem un citiem līgumiem, kuri ietilpst 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības jomā;

f) ...

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

...

103. Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 5. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**38. SGS "Nemateriālie aktīvi"**

Groza 3. punktu. Pievieno 130.M punktu.

DARBĪBAS JOMA

…

3. Ja kāds cits standarts nosaka, kā uzskaitāms konkrēts nemateriālo aktīvu veids, uzņēmums izmanto nevis šo standartu, bet gan attiecīgo standartu. Piemēram, šo standartu nepiemēro:

a) …

g) līgumiem, uz kuriem attiecas 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi" darbības joma, un jebkuriem aktīviem attiecībā uz apdrošināšanas piesaistes naudas plūsmām, kā definēts 17. SFPS;

h) ...

PĀREJAS NOTEIKUMI UN SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

130.M Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 3. punkts. Atbilstīgi 2020. gada jūnijā izdotajiem *grozījumiem 17. SFPS* tika turpmāk grozīts 3. punkts. Uzņēmums piemēro šos grozījumus, kad tas piemēro 17. SFPS.

**40. SGS *"Ieguldījuma īpašums"***

Groza 32.B punktu. Pievieno 85.H punktu.

**Grāmatvedības politika**

…

32.B Daži uzņēmumi iekšēji vai ārēji pārvalda ieguldījumu fondu, kas ieguldītājiem nodrošina labumus, kurus nosaka fonda apliecības. Līdzīgi, daži uzņēmumi izdod apdrošināšanas līgumu grupas ar tiešas dalības iezīmēm, kuriem pamatā esošie posteņi ietver ieguldījumu īpašumu. Tikai 32.A–32.B punkta nolūkos apdrošināšanas līgumi ietver ieguldījumu līgumus ar diskrecionāras dalības iezīmēm. 32.A punktā uzņēmumam nav ļauts novērtēt īpašumu, ko tur attiecīgais fonds (vai īpašumu, kas ir pamatā esošais postenis) daļēji pēc izmaksu un daļēji pēc patiesās vērtības. (Termini, kas izmantoti šajā punktā, ir definēti 17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi").

...

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

85.H Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tika grozīts 32.B punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.

**27-PIK "Darījumu būtības novērtēšana, kuri ietver nomas juridisko formu"**

Tiek grozīts punkts par atsaucēm.

ATSAUCES

...

17. SFPS "Apdrošināšanas līgumi"

...

Groza 7. punktu.

VIENPRĀTĪBA

…

7. Citus vienošanās pienākumus, tostarp jebkuras sniegtās garantijas un pienākumus, kas rodas sakarā ar pirmstermiņa izbeigšanu, uzskaita saskaņā ar 37. SGS, 9. SFPS vai 17. SFPS, atkarībā no noteikumiem.

Tiek grozīts punkts par spēkā stāšanās datumu.

SPĒKĀ STĀŠANĀS DATUMS

…

Atbilstīgi 2017. gada maijā izdotajam 17. SFPS tiek grozīts 7. punkts. Uzņēmums piemēro šo grozījumu, kad tas piemēro 17. SFPS.